

ז"ח - יתרו

פרשת יתרו	זהר
אנכי ה' אלהיך (&) בהאי פסוקא שאל רבי ייסא¹ זעירא דמן חברייא מרשב"י וא"ל אית לי למשאל שאילתא חדא מינך [ומכשבשא] (ומשבשא) לי בלבאי ואנא דחיל מלשמאל מינך ואמינא אי נשאל דחילנא דילמא איתענש אי לא נשאל משבשא לי בלבאי א"ל ר"ש אימא:	"אנכי ה' אלהיך", בפסוק הזה שאל רבי ייסא הקטן שמן החברים מרבי שמעון בן יוחאי, ואמר לו, יש לי לשאול שאלה אחת ממך ומכשכש לי בלבי, ואני מפחד מלשאול ממך. ואמרת, אם נשאל אני מפחד שמא אענש@, אם לא נשאל משבש@ לי בלבי. אמר לו רבי שמעון אמור.
א"ל האי דקב"ה מדבר להון לישראל בכל אתר ואתר אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים (&) אני ה' אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים (&) מאי רבותא אוליף הכא תנאה שלים הוא הדא דאמר לאברהם (&) כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם וגו' ואחרי כן יצאו ברכוש גדול א"כ למה לאדכרא להון מילתא דא בכל אתר ואתר:	אמר לו, זה שהקדוש ברוך הוא מזכיר לישראל בכל מקום ומקום "אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים", "אני ה' אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים", מה החדוש [ש]מלמד כאן. תנאי שלם הוא, זה שאמר לאברהם "כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם וגו'" ואחרי כן יצאו ברכוש גדול, אם כן למה להזכיר להם הדבר הזה בכל מקום ומקום.
א"ל ת"ח ברי קב"ה לא אתני עם אברהם אלא דיפיק ית ישראל מן גלותא דמצרים ולא מתחות שעבודא דרחלא אחרא דודאי ישראל כד הוו במצרים² אסתאבו ואתטנפו גרמיהון	אמר לו, בא ראה בני, הקדוש ברוך הוא לא התנה עם אברהם אלא שיוציא את ישראל מגלות מצרים, ולא מתחת שעבוד של יראה@אליל אחרת, שודאי ישראל כשהיו במצרים, נטמאו וטנפו

¹ עי' שיח יצחק (&): אבל הענין, שבאמת ענין הצלת ישראל מהמן הרשע היה יותר גדול מנס יציאת מצרים. שידוע שבמצרים היו שקועים ישראל במ"ט שערי טומאה, אבל לא נכנסו עדיין בשער החמשים, שאלו כן היו נאבדים שם ח"ו, ולכן יצאו בחפזון כמ"ש בזה"ק (עי' זו"ח@ ריש פרשת יתרו.&). אבל בענין גזירת המן היה יותר, שהוא קלי' עמלק, והטעם כמ"ש, שכמו שיש בקדושה נ' שערי בינה, וידוע כי מ"ט שערים הם למטה בהנהגת העולם כמ"ש הרמב"ן בהקדמה לפי' בתורה, אבל שער החמשים הוא ענין הנוגע לעצמותו ית', ולכן לא ניתן אפילו למשה רבינו ע"ה, וכנגד זה נ' שערי טומאה, מ"ט שערים בשרים המנהיגים בעולם וכל כחות הטבע, ושער החמשים הוא הס"מ בעצמו, ואין לו שייכות כלל בטבע, רק מה שנמסר לידם בעוה"ר כשאין ישראל עושים רצונו של מקום, שאז לוקחים הברכות שנמסרו ליעקב, ומשם הוא כחו של עשו שאין לו ענין כלל בטבע ובמזל כמש"ל, רק מה שלוקח וגוזל מסטרא דקדושה, הבא מהשגחת ה' ית' בעצמו.

² דע"ה ח"ב קכב ע"ג: והנה התחדשות הכח אשר נתחדש אז וניתן אז כח חדש להרע ג"כ, הנה היה באשר שנתגלה אז הקב"ה בכבודו ובעצמו, והיה אז ביטול גדול להסטרא אחרא כולה, ונעקר אז היצר הרע מישראל לגמרי, וכמ"ש בזה"ק פ' אמור (צה סע"א) ע"ש כל הענין ופ' בהעלותך (קמט ע"א) ופ' בא (מדף לה עד דף מא). לכן היה הצורך ליתן כח חדש להרע ג"כ כדי שלא תתבטל הבחירה, כי מתחילה היה נצרך לבטלה כ"כ הרבה משום שהיו ישראל אז אחידן במסאבותא, כמ"ש בפ' אמור (צז סע"א) ובזו"ח@ (ריש פ' יתרו כז ע"א) אמר ר' שמעון שם כד הוו במצרים אסתאבו ואתטנפו גרמיהון בכל זיני מסאבא, אדהו שראן תחות ארבעין ותשע חילי דמסאבותא, קב"ה אפיק יתהון מתחות פולחן כל שאר חילין, ועוד דאעיל יתהון בארבעין ותשע תרעי דסוכלתנו כו', ובגין כך תשכח באורייתא חמשים זמנין יציאת מצרים לאחזאה כו', והיינו חמשים תרעין דסוכלתנו, ודא איהו דאנן מנן להו מיומא טבא דפסחא כו' ע"ש. וע' עוד בזה בזה"ק פ' יתרו (דף פג סע"ב ודף פה רע"ב). וכ"ז הוא משום דמצרים הנה היא ערות הארץ וכמ"ש הרב בשער ציור עולמות (פרק א), וקודם שנתחברה היתה חכמת מצרים יותר מכל העולם כמ"ש במדרש הנעלם (פ' חיי שרה דף קכה סע"א), והיה בה השורש דכל הקליפות כולם, כי נודע הוא דהד' גליות הם הד' קליפין: רוח סערה, ענין גדול, אש, מתלקחת נוגה וכמ"ש בזו"ח@ (פ' יתרו דף מב ע"א לב ע"ב), ומצרים הנה היא הנה אז השורש לכולם וכו' והנה זהו עומק הכוונה מה שאמר הכתוב (שמות יב לט) כי גורשו ממצרים ולא יכלו להתממה כו'. והרי קשה לכאורה מאד, וכי הרי יראו ממצרים אז להתעכב שם עוד איזה שעות עד שיכינו להם צידה לדרך, ומה שכתבו המפרשים בזה שהיה החיפזון משום שלא יכנסו בשער החמשים דנ' שערי טומאה הנה לענ"ד אי אפשר לומר כן, כי הרי אדרבה הוא שנתבטל אז

ז"ח - יתרו

עצמם בכל מיני טומאה, עד שהיו שרויים תחת ארבעים ותשעה כחות של טומאה, והקדוש ברוך הוא הוציא אותם מתחת עבודת כל שאר הכחות. ועוד שהכניס אותם לארבעים ותשעה שערי התבונה כנגדם, מה שלא התנה עם אברהם אלא להוציאם ממצרים, והוא עשה טובו וחסדו עמם.	בכל זיני מסאבו [עד דהו] (אדהו) שראן תחות ארבעים ותשע חילי דמסאבותא וקב"ה אפיק יתהון מתחות פולחן כל שאר חילין ועוד דאעיל יתהון במ"ט תרעי דסוכלתנו לקבליהון מה דלא אתני עם אברהם אלא לאפקותהון ממצרים והוא עביד טיבותיה וחסדיה עמהון:
ולכן תמצא בתורה חמשים פעמים יציאת מצרים, להראות לכל בני העולם החסד שעשה הקדוש ברוך הוא עם ישראל, שהוציא אותם מאותם כחות הטומאה, והכניס אותם לתוך כחות הטהרה, היינו חמשים שערי תבונה. וזהו שאנו מונים להם מיום טוב של פסח, ואנו מונים ימים ושבועות. והרי התעוררו החכמים (&) מצוה למנות ימים ומצוה למנות שבועות, כי בכל יום הוציאנו מכח של טמאה והכניסנו לכח טהרה.	ובג"כ תשכח באורייתא חמשי זמנין יציאת מצרים לאחזאה לכל בני עלמא חסדא דעבד קב"ה עם ישראל דאפיק יתהון מאינון חילין דמסאבו ואעיל לון לגו חילין ³ דרכיו דהיינו חמשי תרעין דסוכלתנו ודא איהו דאנן מנן להו מיומא טבא דפסחא ואנן מנן יומי ושבועי ⁴ והא איתערו חברייא מצוה לממני יומי ומצוה למימני שבועי כי בכל יומא אפיק לן מחילא דמסאבו ואעיל לן בחילא דרכיו ⁵ :
"ואתה תחזה מכל העם", בו' צדדים בשערות שעל הראש, שהם מסודרים על	⁶ ואתה תחזה מכל העם (&) בשית סטריין ⁷ בשערא ⁸ דעל רישא דאיהי מתתקנא על אודנין

כל כחות הטומאה מכל וכל ע"י הגילוי שכינה, וכמ"ש (שמות יא ז) ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו. והרי עשה שפטים באלהיהם, והרג את בכוריהם, וא"כ איה היה {קכב ע"ד} מקום אז לשליטת הטומאה ח"ו, ולא שייך הדברים להאמר אלא רק על סוף שיעבודן ותחילת גאולתן. כי באם שלא היה מתחיל הגאולה כלל והיו עוד עבדים למצרים אז לא היה להם תקנה ח"ו, כי נכנסו במ"ט מדרגות הטומאה, וכנ"ל מדברי הז"ח @ (ריש פ' יתרו כז ע"א), אבל מאחר שהתחיל הגאולה, שהוא מהתחלת המכות שהיו י"ב חדשים*, כמ"ש עדיות (סוף פרק ב מ"י) משפט המצריים י"ב חדש וכן בסדר עולם (פרק ג). הנה מאז הרי היה מתחיל ירידת הס"א משליטתה, וירדה מאז ולהלאה בירידה אחר ירידה, ובפרט אחר שפסקה השיעבוד, שהוא מראש השנה כמ"ש בראש השנה (דף יא רע"א). ומה גם בחודש ניסן ובלי א' של פסח, שהיתה כל הס"א כפופה וכבושה עד שהיה עומד להתבטל לגמרי, וא"כ איה מקום אז לשליטת שער הנ' ח"ו וכו'. גם בעיקר הדברים בענין שער הנ' דשערי טומאה, הנה הגם שהזכיר אותה ג"כ הרמ"ק ז"ל בספר הפרדס שער השערים (פרק א), אמנם הגר"א ז"ל במשלי (טז ד) בפסוק כל פעל ה' למענהו, אמר שם כי להס"א אינו רק מ"ט שערי טומאה, ושער הנ' אין לו, וכאשר נתמלא כל המ"ט שלו, אז יתבער הוא מן העולם כו' ע"ש. וזהו אשר אמרנו כי אם היו עוד עבדים לפרעה לא היה להם תקנה ח"ו והיו נאבדים, כי הרי נכנסו בשער מ"ט ועמדו שם כנ"ל מז"ח @ (ריש פ' יתרו כז ע"א), ואם היו נתמלאו כל אותו השער היו נאבדים ח"ו. והרי עכ"פ הוא כי אין להס"א שער הנ' כלל, וגם להמ"ט במילואו אי אפשר לו ג"כ להתקיים כלל. והנה הגם שאיני כדאי להכריע בזה, אך האמת ניתן לכתוב כי נראה עיקר כהגר"א שאין בס"א שער החמישים כלל. והגם כי זה לעומת זה עשה אלהים (קהלת ז יד), אך הוא רק עד מ"ט לבד, והם המ"ט פנים טהור ומ"ט פנים טמא וכמ"ש במדרש תהלים (מזמור יב ס' ד) ובכ"מ, אבל שער הנ' הנה הוא בבחי' א"ס, וכמ"ש בתיקונים (תיקון כב דף עו ע"ב סמוך לסופו) ע"ש, ואין בס"א בחי' נגדו כלל ח"ו וכמ"ש הרב בשער הקליפות (פרק ג) וכנודע.

³ חילא (יהל אור).

⁴ כי שבוע הן בכללות, ויומי פרטי דלהון. כי הן בז"ס ו"ק ודעת, כמ"ש שביעי באמא. וכ"א כליל ז'. והן שם מ"ב, בכללא דכ"א מ"ט, עי' מ"ש בתי' (להל אור).

⁵ עי' תיקון לט.

⁶ והוא מ"ש ז"ה ספר תולדות אדם נגד י"ב צירופים הנ"ל, והם שינוי השרטוטין והגוונים הנמצאים באדם שע"י נודע כל מאורעות ומקראות האדם וכל פרטי כחותיו ומדותיו, והם נקראים תולדות אדם. והוא סוד השמש הסובב הגלגל ב"ב שעות, סופי תיבות (בראשית ה א) ז"ה ספ"ר תולדות אדם, וסופי תיבות (בראשית ב ז) וייצ"ר ה' אלהים א"ת האדם וגו'. ועי"ז נעשים כל התמורות בסוד התמ"ר ע"י היקף השמ"ש, כמ"ש (קהלת א ו) הולך אל דרום וסובב אל צפון וגו', וספ"ר הוא סוד ש"ם שמורה על שם הוי"ה שכולל כל שמהן ומתחלק ל"ב צירופים כוללים בסוד ז"ה. ועי"ז ארז"ל (אבות פ"ב מ"א) וכל מעשיך בספ"ר נכתבים, שהכל מצוייר בשרטוטין דמצחא ודאנפין כו', כמ"ש בז"ח @ פ' יתרו (ל"א ע"א) ובתיקון (ק"מ ע"ב) (באריכות). וכל מע"ב נכללים באדם, שלכן נאמר בבריאתו (בראשית א לא) וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד (וגו'),

והם תס"ז תיבות מבראשית עד לעשות נגד ר"ת ז"ה ספ"ר תולדות. וא' דאדם הוא אל"ף דאנכי שכולל כל הבריאה ביחוד עצום, וכולם מתייחדים ע"י האדם, ונשארים האותיות האמצעיים מד' תיבות הנ"ל בגי' עד"ן, והוא סוד פנימיות בריאת האדם. וכוונת מרכז הפנימי של הבריאה בשביל קיבול שכרו כמ"ש"ל, וכמ"ש (בראשית ב ח) ויטע ה' אלקים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר, ותחילה לא זכה רק לגן, אבל עדן הוא (ישעיה סד ג) עין לא ראתה וגו', והוא תכלית קיבול שכרו ושלמותו. ועל כל זה אמר (בראשית ה א) ביום ברא אלקים וגו', בדמות אלקים עשה אותו, הוא הדמות הכולל כל הברואים שנברא בשם אלקים הנזכר במע"ב, והבן מאוד. (פת"ש עג"י א).

⁷ עי' יהל אור ח"ב ו ע"א: בשית סטרינ כו' ואלין אינון כו'. עבז"ח @ ר"פ יתרו {מרגליות לא. ליורנו לט.} ומש"ש דאינון שית סטרינ, ד' תיקונין דשם הוי"ה, אנשי חיל כו' כמ"ש ובת' ת"ע [קמ:]. ושערא הוא אודנין, שלכן נקרא אז"ן שכולל אמ"ש, שערא ומצחא. ואפין וידין הן ב' אלפין אי"ה או"ה. ועוד יש ד' תיקונין דאדנ"י כמ"ש בריש ת"ע {קמ:}, ולכן חשיב בז"ח @ שם שמונה תיקונים. ובת' שם עשר תיקונים. ובתיקונים שם חשיב שערו' במקום הברית, שמוש. ועוד יש תיקון ברגלים, הילוך. וצוואר הוא החמישי של אדני כש"ש. והן י"א תיקונין, וכולן הוא בואתה תחזה, ב' תיבות בכל תיקון, שם הקדוש י"א י"א, כ"ב אתון דאורייתא, דכל תיקונין הוא מרוחא, דבי' כ"ב אתון, כמ"ש לקמן. ואמרו בשית סטרינ כו' דהן דרישא דקרא, ו"ה דסיפא דקרא, וחסר כאן חוטמא ופומא:

⁸ בזהר יתרו (עח). אמר פתח ואמר ואתה תחזה כו', באלין שית סטרינ דקאמרייתון וכלא בהאי קרא ואתה תחזה כו' חד בשערא, מכל העם תרין במצחא, אנשי חיל תלת כו'. וע"ש ע' ב' דיוקנא דרזין דב"נ בשערא כו' ובשרטוטי ידן באלין שית ב"נ כו' כצ"ל. ול"ג באודנין, דהוא בכלל שערא. אבל שם בהג"ה א', חשיב במקום מצחא חוטמא, בהון אשתלים שית, ואודנין ומצחא בכלל שערא. והוא היותר נכון. וע"ש בהג"ה בארוכה דמצחא נכלל בשערא. וכלל הכל האזן שלכן נק' אז"ן, א' האזן, כמ"ש בס' הבהיר (ד' ב' {סי' ל"ה. דף ח, ד}), וז' ונ' שערא ומצחא כמ"ש. וד' נקבי' שבראש, ד' חושים, הן ד' אנשי חיל כו', כמ"ש בת' ת"ע {קמא}. בארוכה. ולקמן ב' {ליורנו לט. מרגליות לא.} אנשי חיל בראי' כו'. ועוד תיקון א' באנפין כלל כולם. ותיקון א' בגוף. ויש עוד דרך אחר, י"א תיקונים. ד' ברישא, בשם הוי"ה, בד' חושים, ועוד ב' אנפין ומצחא, והם כלל הראש. ועוד ד' תיקונים בגוף, ד' שימושים, עשיה בידן, שמוש בגוף, שמוש בברית, הילוך ברגלין, ד' אותיות אדני, כלל הגוף, והצוואר על כולם. והן ד' פרצופים, ו"ד. אלא שהצוואר הוא סוד הדעת, קשר המרכבה. והוא סוד ו"ה של השם, ו' של ז"א שם הוי"ה, ה' אחרונה נוק', שם אדני. ראש גוף. והן בפ' זה כ"ב תיבין, ב' בכל תיקון כנ"ל, ואתה תחזה א', מכל העם ב' כו' כנ"ל, וזהו מסט' דהוי"ה. ואח"כ ושמט עליהם א', שרי אלפים ב' כו', מסט' דאדני. לכן הם שרים, ובשימה דיד', דצריכה לתחתונים. והוא שם י"א קדוש מאוד. וע"ל {בעמוד זה} דמפרש בתמניא תיקונים, והוא כנ"ל בת"ע {קמ:} ד' בואתה תחזה, וד' בושמת עליהם, כמ"ש שהן כללא דפסוק זה, וע"ל {בעמוד זה} ואנא בעינא לפרשה גופא בתמניא תיקונים אלן כו' עש"ב. וע' בת"ע {שם} דאמר עשר תיקונים, אלא דלא חשיב רגלין. והן י"א כנ"ל, ובזכר חשיב ברית במקום שערא, והכל אחד, כי ברית טמירא, וא"א לראות בו, אלא דהדרת פנים זקן, ומשם ניכר תיקונא דיד'. ובאתתא בשערא דרישא. וסימנין פנים ואחור, דהן ז"ל, וראית את אחורי. ושית דז"א הן אי"ה או"ה, כלל ג' שמות דג' דרגין, שהוא כולל הכל, כח מעשיו, והוא כי אל דעות ה', ב' דעות, סהדותא כו' {אז"ר רצב:}, משא"כ בה, דעתה קלה, לכן היא ה' אתון, ה' תיקונין. ושם י"א י"א י"ד תיקוני' בע"ס, וא' כולל בדעת. וכל תיקון כולל מב' סטרינ, דגש ורפה, לכן הוא כפול. והוא ג"כ על ב' עטרינ וב' כתרין כידוע. והנה שית תיקונין הוא אי"ה או"ה, לכן א' בגוף, וא' באנפין, ב' דיעות הנ"ל. וח' הוא ב' שמות כמ"ש' כאן. וי"ד הוא בסוד ו"ד, וי"א בסוד ו"ה, כידוע בה, בסוד ד' ה', בסבא דמשפטים {קה:} ובס"ד {פ"ד ל.}. וכאן לא חשיב פומא, ולא ידן, וחשיב שערא ואודנין. ולקמן ב' {בדפוסים הנ"ל הוא באותו עמוד} מ' ששערא בכלל אודנין. וע"כ ט"ס כאן, וצ"ל כמ"ש למעלה (יהל אור).

עי' פת"ש נתיב פנימיות וחיצוניות פתח יז: והם סוד שע"ח נהורין המאירים במלבו"ש, והם סוד האותיות ונקודות וטעמים המאירים מבחוץ לגוף כמ"ש הרב ז"ל, ששרטוטי וקוין הנרשמים בגוף הם האותיות הנכתבים על העור שבהם ניכר האדם טבעו [ושרשו] (ונפשו) וכל כחותיו וכל המקרים העתידיים לבא עליו בסוד חכמת הפרצוף כמ"ש בזהר (זו"ח @ ל"א ע"א) ובתיקונים (ק"מ ע"ב) ע"פ (שמות יח כא) ואתה תחזה מכל העם וגו', יעו"ש, והיינו כמ"ש בכמה מקומות, שהאותיות הם כחות וצורפי מאורות שבהם נברא הכל ובהם מנהיג הנבראים, שכל אות מורה על ציור הרכבת כחות או בסיתום או בהתפשטות והמשכה, וכמו למעלה בכלים של ז"א שהם כחות הממציאים הנבראים והמנהיגים אותם היו מכוסים במחיצה זכה, והוא סוד הנהגה הטבעיית של הכוכבים ומזלות שהיה מתראה גם בהם עוצם כח גבורתו והשגחתו הפרטיית, נמצא שהיו מאירים בהם האותיות מבחוץ שהם כחות פרטי הנהגה כמ"ש.

פת"ש פו"ח פתח כה: עור החשמ"ל הזה הוא בב' דרגין, ב' לבושים, זה ע"ג זה שהוא העור והשערות, והענין כמ"ש למעלה (בפתח הקודם) שקליפת נוגה הוא היונק מסוד מוחין דקטנות

ז"ח - יתרו

האזניים, במצח, בהקווים של המצח, בעיניים, ובגבות @ שעל העיניים, בפנים, ובדמות הפנים, בחוטם, שהיא מסודרת בדרך הישר על הפה, בגוף בקומה שלו ובשיעור שלו, לכל צד צד' צדדים ולמעלה ולמטה, זה הוא התיקון של האדם. ולפעמים נקרא אריה, ולפעמים הוא צורת שור, ולפעמים	במצחא בשרטוטין דמצחא בעינין ובקריצין דעל עינין באנפין ובדיוקנא דאנפין בחוטמא דאיהי מתתקנא באורח מישר על פומא בגופא בקומה דיליה ובשיעורא דיליה לכל סטר לד' סטריין ולעילא ותתא האי איהו תיקונא דאדם ולזמנין איתקרי אריה ולזמנין איהו דיוקנא דשור ולזמנין
כז/ב	זהר חדש:
צורת נשר. ועתה צריך לפרש, כיון שהוא יחוד הקב"ה בספירות, למה נקראות הספירות בצורת אדם ובצורת אריה ובצורת שור ובצורת נשר. אלא ודאי, בזמן שרוצה לעשות עבודתו @ ולהנהיג את ישראל הנקראים במזל אדם, מתלבש בצורת החיה ההוא הנקראת אדם, ונקרא הוא אדם.	דיוקנא דנשר וכען צריך לפרשא כיון דאיהו ייחוד דקב"ה בספירין אמאי אתקריאו בדיוקנא דאדם ובדיוקנא דאריה ובדיוקנא דשור ובדיוקנא דנשר אלא ודאי בזמנא דבעי למיעבד עבדתיה ולאנהגא לישראל דאתקריאו במזל אדם אתלבש בדיוקנא דההיא חיה דאתקריאת אדם ואתקרי הוא אדם:
ובזמן שרוצה להנהיג את ישראל (לאילו) הנקראים במזל אריה, מתלבש בצורת החיה ההיא הנקרא אריה. וכן הוא באופן זה בחיה נקרא שור, וכן הוא באופן זה בחיה הנקרא נשר. ובאופן הזה שכינתו, ולכן נקרא הקב"ה בשמות אלה וכל צבאותיו אין מקום ואין ואין בריה בעולם שאין שמו שולט עליו, ונקראים בשמו. כדוגמא זה צורת האדם, 'י שורה בראשו, ה' ה' בעשר אצבעות, 'ו בגוף. וכדוגמא זה הוא בנשר, 'י שורה על ראשו, ה' ה' על כנפיו, 'ו על גופו. וכן הוא בכל חיה וחיה, וכן הוא בכל מלאך ומלאך.	ובזמנא דבעי לאנהגא לישראל (לאינון) דאתקריאו במזל אריה אתלבש בדיוקנא דההיא חיה דאתקריאת אריה והכי בגוונא דא בחיה דאתקריאת שור וכן בגוונא דא בחיה דאתקריאת נשר ובגוונא דא שכינתיה ובג"כ אתקרי קב"ה באלין שמיהן וכל חילין (לא ע"ב) דילהון לית אתר ולית בריה בעלמא דלא שליט שמיה עליה ואתקריאו בשמיה כגוונא דא דיוקנא דאדם 'י שרייא ברישא ה' ה' בעשר אצבעין 'ו בגופא וכגוונא דא בנשר 'י על רישיה ה' ה' על גדפוי 'ו על גופיה והכי בכל חיה וחיה וכן בכל מלאך ומלאך ⁹ :

דעיבור ויניקה שהם ב' מדרגות, משא"כ כשבאים מוחין דגדלות אז נדחים החיצונים לגמרי ואין להם יניקה רק מאחוריים דחשמ"ל כדי חיותם לבד, והיינו שאז אף שהקדושה גובר מ"מ הסט"א אינו מתבטל מכל וכל, רק נשאר מציאותם לבד כ"ז שלא נגמר הבירור לגמרי עד לע"ל, ונמצא שיניקת הסט"א עיקרו מב' בחינות של עיבור ויניקה, והם ב' המדרגות של השערות והעור והוא סוד (בראשית כז יא) עשו איש שעיר, שכמו בקדושה השערות הם שיעורי פרטי המאורות שדרך שם בוקעים פנימיות האורות שבגוף מן הנר"ן שבו, כידוע שהשערות נצמחים מהבל הפנימי, שבוקע דרך נקבי הפארו"ס שבעור, והם בסוד אותיות התורה הנכתבים ע"ג הקלף שהוא העור והם פרטי ההנהגה והמדות שניכרים באדם בב' דרכים, או בקוין ושרטוטין שע"ג העור או בשערות שלו בקשושין או בקמיטין באריכות או בקצרות, וכן במראה שלהם בגוונין כמ"ש בתיקונים (ק"מ ע"ב) ובזהר פ' יתרו (ז"ח @ לא ע"א) באורך.

⁹ עי' בהגר"א בתיקו"ז קמ ע"ג: אנפין חיוורין כו', וכל התיקון הזה, וע"ל (עט ע"ב &) גלגולא קדמאא כו'. ואמר וכלהו אנפין אינון כו', שכל א' ד' אנפין בד' אתוון, וע"ל (סב ע"ב &) ובאן אתר יר"ד ברישא כו', ובז"ח @ ר"פ יתרו (&) ואלין ג' חיוון כלילין בחד והן ד' אותיות הוי"ה, ואדם מילואו, וכולן כלילין בשכינתא כמו שמפרש והולך, והן י"ד אתוון. וז"ש ובגינה אתמר וביד הנביאים אדמה דהוא י"ד, ולכן נקרא יד, וע"ל (לב ע"א &) ומש"ש: וז"ש פתח ואמר כו' אשתארו עשר תיקונין, ר"ל מ"ד, ובה אדמה, שעלה נאמר בפ' זה (&) בדמות אלהים עשה אותו, דכל דמיונין כו', והיא דמות אדם. וע"ל (יד ע"ב &), וכן דמות ארבע חיות, וזהו סוד מ"ט הנ"ל, מ"ה וד' אתוון כנ"ל:

ז"ח - יתרו

ואין שער בראש, שאין בהם שם הוי"ה. ואין עשב שלא שורה בו שם הוי"ה. ושושנה, בתפוח שלה שורה י'. ובשרביט שלה ו', ובחמש עלים שמבחוץ ובחמש עלין שבפנים שורות ה' ה'. להראות שאין אפילו עשב, שלא נברא בשם הוי"ה, שלא יאמרו שאלוה אחר ברא אותם. אין בריה בעליונים ובתחתונים שאינן נרשמות בשמו, וכן בשכינתו, בכל א'. ולכך נקראת השכינה שושנה, ונקראת נשר, פרה אדומה, אילה, יונה, צפור, אין בריאה שלא נקראת בשמו כאשר מתלבש בו, לעשות פעולתו, ולכך נקרא השכינה מעשה מרכבה, כשוכבת בהחיה ההיא, שהיא נשר או שור או אריה או אדם, והמעולה מכל הבריות שברא הוא האדם, שהוא צורה של כל העולם, ומכל הבריות שיש בעולם, ולכך הוא חביב עליו מכל הבריות.	ולית נימא ברישא דלא שרייא בהם שם יהו"ה ולית עשבא דלא שרייא ביה שם יהו"ה ושושנה בתפוח דיליה שרייא י' ובשרביט דילה ו' בחמש עלין דלבר וחמש דלגו שרייא ה"ה לאחזאה דלית אפילו עשבא דלא אתברי בשמא דיהו"ה דלא יימרון דאלוה אחרא ברא לון לית בריה בעילאין ותתאין דלאו אינון רשימין בשמיה וכן בשכינתא בכל חד ובג"כ אתקריא שכינתא שושנה ואתקריאת נשרא פרה אדומה אילת יונה צפור לית בריה דלא אתקריאת בשמיה כד אתלבשא ביה למיעבד פעולתיה ובג"כ אתקריאת מעשה מרכבה כד רכבת בההיא חיה דאיהי נשר או שור או אריה או אדם ושבתא דכלהו בריין דברא איהו אדם דאיהו דיוקנא דכל עלמא ומכל בריין דאית בעלמא ובג"כ איהו חביב עליה מכל בריין;
וכמה בני אדם, הם בצורת אדם מפנימיותם, ומבחוץ אין בהם אלא או עוף או אריה או שור או חיה מאלו המזלות שנקראים בהם בני אדם. ואחרים בהיפוך, הם בצורת אדם מבחוץ, ואינם כך מבפנים, ועל זה היו אומרים בעלי המשנה (ברכות כח ע"?) כל מי שאין תוכו כבדו אל יכנס לבית המדרש, שבפניו נראה צורת אדם, ומבפנים הוא חיה רעה.	וכמה בני נשא אינון בדיוקנא דאדם מלגיו ומלבר לא אית בהון אלא או עופא או אריה או שור או חייא מאלין מזלות דאתקריאו בבני נשא ואחרנין בהפוכא ¹⁰ אינון בדיוקנא דאדם מלבר ולא הכי מלגו ועל דא הוו אמרין מ"מ כל מי שאין תוכו כבדו אל יכנס לבית המדרש דאתחזי באנפוי דיוקנא דאדם ומלגיו חיוא בישא;
ובגלל זה אמר הקב"ה למשה "ואתה תחזה מכל תחזה העם אנשי חיל מסטרא דאברהם ¹¹ יראי אלהים מסטרא דיצחק אנשי אמת מסטרא דיעקב שונאי בצע מסטרא דדוד דאיהו רגלא רביעאה ועלייהו שרייא יהו"ה:	ובג"ד אמר קב"ה למשה (&) ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל מסטרא דאברהם ¹¹ יראי אלהים מסטרא דיצחק אנשי אמת מסטרא דיעקב שונאי בצע מסטרא דדוד דאיהו רגלא רביעאה ועלייהו שרייא יהו"ה:
"ושמת עליהם שרי אלפים", מצד א' של אדני ¹² . "שרי מאות", מצד אות ד', שהם	ושמת עליהם שרי אלפים (&) מסטרא דא' מן אדני ¹² שרי מאות מסטרא דאת ד' ¹³ דאינון

¹⁰ ע' בתי' תיקון ס' ומש"ש (יהל אור).

¹¹ עי' בהגר"א בתיקו"ז צז ע"ב ד"ה בגין דאינון כו' - ר"ל, התלת גלגולים, וכמש"ל בתיקון ל"ב (פה ע"א) גלגולא קדמאה אצטבע בגוון חיור ורכיב נפשא בסוסיא חוורא דאיהו גופא כו' בגלגולא תניינא רכיב כו'. וז"ש דאינון מרכבה כו'. ועי' בזו"ח@ (פ' יתרו כז ע"ב לא ע"ב) אנשי חיל מסט' דאברהם כו', עש"ב

¹² שרי אלפים כו' שם אדני, וג"ר וד' שלה בחלופ ק', וכנגדן ד' קרבנות (עולה מנחה חטאת אשם. ר"ת) עמח"א (נראה שהוא מהרד"ל. ר"ל שר"ת של אלפים מאות חמשים עשרות, הוא נגד ד' קרבנות כו'). והוא ג"כ בהסיר ש"ד מן שמע אחד (נשאר מ"ע א"ח). ונגדן ד' קליפות בוהוא רחום (ע'ון מ'שחית ח'מה א'ף), שהן ריש דרגין נגד ארגמ"ן ולכן הם שרים, בסוד מלכות, אדון, בסוד שר משר. ולכן אמר כדן איהו שר דכל עלמין. והוא בבריאה (יהל אור).

¹³ עמ"ש בת"ע {קמ:} (יהל אור).

ז"ח - יתרו

ד' מאות שנים של [גלות] מצרים, הרמוזים בפסוק. נ', "שרי חמשים", י', "שרי עשרות".	ארבע מאה שנים ¹⁴ דמצרים (דדמיא) [דרמינא] בקרא נ' שרי חמשים י' שרי עשרות:
ואני רוצה לפרש את הגוף באלו השמונה תיקונים, לפי שיש להם יסוד מפסוק זה, אף על פי שרבי שמעון לא פירש אלא בששה פנים, וסוד אלו השמונה פנים, בסוד דיאהדונה ¹⁵ .	ואנא בעינא לפרשא גופא בתמינא תיקוני ¹⁵ אלן בגין דאית לון יסודא מהאי קרא אע"ג דר"ש לא פריש אלא בשתא אנפין ורוא דתמינא אנפין אלן ברוא דיאהדונה ¹⁵ :
ואלו הם השמונה תיקונים כנגדם, "ואתה תחזה מכל העם", בראייה בעינים, ובגבותם@, ובצבע שלהם, בעומק שבהם, באורך שלהם, בהתקמטות@SHORTNESS שלהם, כאן סוד החיה שהוא אריה, חסד פועלת בו, ואריה הוא מיכאל, בהיפוך אותיות אריה, תמצא ראי"ה.	ואלן אינון ח' תיקונין לגבייהו ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל בראייה בעיינין ובקריצין דילהון ובגווינין דילהון בעמיקו דילהון באריכו דילהון ובקמיטו דילהון הכא רוא דחיה דאיהו אריה חסד פעיל ביה ואריה דא מיכאל בהיפוך אתוון אריה תשכח ליה ראי"ה:
"יראי אלהים", בשמיעת האזנים, ובשערות התלויים מן הראש עליהן. והשמיעה היא החיה הנקראת שור, השער הוא דין, וכמה שערות תלויים ממנה, שהם צבא השמים העומדים על בית דין הגדול, שהוא גבורה לשמאל, שפעולתו היא בחיה שהיא שור, וזה גבריאל.	יראי אלהים בשמיעה ¹⁶ דאודנין ובשערא דתליין מרישא עלייהו ושמיעה איהי חיה דאתקריאת שור שערא איהי דינא וכמה נימין תליין מינה דאינון צבא השמים קיימין על בי דינא רברבא דאיהי גבורה לשמאלא דפעולתה בחיה דאיהי שור ודא גבריאל:
ובתפלה צריכים לבער אותם אחרי האזניים, שלא יהיו מכסים את שְׁעָרֵי@ השמיעה, להעלות בהם התפלה, ואם לא, יתקיים בו הכתוב "אז יקראונו ולא אענה", ובזמן שהשמיעה פנויה מאלו הדינים, יתקיים בו "אז תקרא ויהי"ה יענה".	ובצללותא צריך לבערא לון מן בתר אודנין ¹⁷ דלא יהון מכסין תערין דשמיעה לאעלא בהון צלותא ואם לאו אתקיים ביה קרא אז יקראונו ולא אענה (&) ובזמנא דשמיעה איהי פנויה מאלין דינין אתקיים ביה (&) אז תקרא והי' יענה:
"אנשי אמת", בצורת החוטם, שהוא רוח הקדש, וזהו התפארת, שהוא החוטם.	אנשי אמת ¹⁸ בדיוקנא דחוטמא דאיהו רוחא דקודשא ¹⁹ ודא תפארת איהו חוטמא חותם

¹⁴ דאתוון דידה נכללו בדידי', והן בא"ת ב"ש, כמ"ש בז"ח ש"ה (סו ע"ב). וגלותא הוא נגד ד' דילה, דל"ל מגרמה, דלה (יהל אור).

¹⁵ כמש"ל ד' דהוי"ה וד' דאדני. ואינון ואתה תחזה כו' ושמית כו'. הראשונים בהוי"ה מבריות, ושמית בעשי', להיותן אדונים, מסט' דמלכות (יהל אור).

¹⁶ כמ"ש ה' שמעתי כו'. ועיין בתיקונים קכ"ט א'. ואמר ובשערא כו'. דאינון בכלל אודנין כנ"ל. ומפ"ו דשערא איהו דין, והן נימין, כמ"ש בר"ת ע', והן צבא השמים עומדים כו', שהן בר"ה כו' (נ"א בכה"כ כו') כמש"ו (יהל אור).

עי' בהגר"א בתיקו"ז קמא ע"א: והכי תליין צבא כו' מימינו ומשמאלו ובג"ר צריך כו' - [עבז"ח@ (כז ע"ב לא ע"ג) יראי אלהים באודנין ובשערא דתליין מרישא עלייהו כו' שערא איהו דינא וכמה נימין תליין מינה דאינון צבא השמים ד' קיימין על ב"ד רברבא דאיהו גבורה לשמאלא, ר"ל דהן אודנין שהן גבורה כנ"ל, וכמש"ש, ולכן הן קיימין על אודנין דפעולותיה בחיה דאיהי שור כו', ובצללותא צריך לבערא לון מן בתר אודנין, דלא יהון מכסין תערין דשמיעה, לאעלא בהון צלותא. ואם לאו אתקיים ביה, אז יקראונו ולא אענה (משלי א כח) ובזמנא דשמיעה איהי פנויה מאינון דינין, אתקיים ביה, אז תקרא {קמא ע"ב} והי' יענה (&), והן ברוחא דחוטמא [וע"ש (קלו ע"א) &] וכל אינון קוצין תליין וחפיין לסט' דאודנין ובג"כ כתיב הטה אלהי אזנך ושמע ובהאי תלי תליין מינא ומשמאלא כו', וז"ש מימינא ומשמאלא:

¹⁷ עי' אד"ר

¹⁸ עי' בהגר"א בתיקו"ז קמא ע"ב: *ראיה עליה אתמר כו' - כצ"ל: דאתקריאו עיני ה' - כמ"ש (&) עיני ה' המה כו', וכן אזני ה', כמ"ש (&) במתאוננים רע באזני ה', וכמו שמפרש והולך, מיד וישמע ה' ויחר כו' (&). ואמר ומאן דמשתמע קליה כו' ריחא ותמן סלקין כו' וא"ל סליק כו' דבור כו' תמן

ז"ח - יתרו

חותם אמת, יעקב שלם, יש לו שתי פנים, כנגד לאה ורחל, ואלו הם פנים של רחמים, כלולים לבן ואדום, מצד החסד והגבורה.	אמת ²⁰ יעקב שלימא תרין אנפין ²¹ אית ליה לקבל לא"ה ורחל ואלין אינון אנפוי דרחמי כלילין חיור וסומק מסטרא דחסד וגבורה:
המצח מתוקן עליהם, שהוא הבינה, בכמה שרטוטים, שהם הדרכים של ים	מצחא ולא ע"ג מתתקנא ²² עלייהו דאיהו בינה בכמה שרטוטין דאינון אורחין דימא

סלקין כו', הענין כי ד' דברים הוא בצלותא, מחשבה ורעותא וקלא ודבורא, על המחשבה עין רואה, דמעשים בספר נכתבים, וכמ"ש (&) עין רואה ואוזן שומעת וכל כו', וכמ"ש (&) וראיתי אני בלבי, (&) ולבי ראה הרבה כו'. ואוזן שומעת הקול. ובחוטם רעותא דקרבנין, שהן הצלותא דסלקין ביה למוח, דשם נוחח לה' (&). ופה מקבל הדיבור. ועוף השמים הוא באודנין, ששם השמים, בינה, וז"ש (קהלת י כ) כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים, שהן השפתים, ובעל הכנפים הוא פומא, יגיד דבר. ואמר ריחא תמן אנשי אמת כו', כמ"ש בזו"ח@ שם (&) אנשי אמת בדיוקנא דחוטמא דאיהו רוחא דקודשא ודא תפארת, ר"ל דתפארת הוא רוח והוא בחוטם, וביה וייצר שם הוי"ה, כמ"ש (קמ"ד ע"א &), וא"ו איהו חוטמא מתתקנא באנפין עלייהו אתמר וייצר כו', ועמ"ש. ופומא מלכות, כמ"ש (יג ע"א &) וש"מ. וראיה מפרש והולך אריה דא ראייה כו' והפוך כו':

עי' בהגר"א בתיקו"ז קע ע"א: בת"ע בסוד כתרין ועטורין. וז"ש וא"ו שהוא ל"ב נתיבות ואמר ודא איהו מוחא דתמן חכמה דהטפה נמשכת ממוחא והוא חכמה יו"ד ור"ל דסוד העיבור הוא חכמה שהוא חכמה נפלאה וענין וא"ו מלא שהוא בפנים ב' ויון בב' אנפין שכל הפנים הוא ו' כנ"ל וחוטמא ביניהן שהוא א' ב' יודין בב' נוקבין דחוטמא והכותל שביניהן א' והוא א' והוא כללא דכל הפנים דביה אשתמודע ציורא דאנפין ז"א או א"א וכמ"ש לענין הכרת פנים ועמ"ש בא"ר ועמ"ש בס"ד בארוכה והוא סוד הדעת רוחא דקודשא דביה ונחה עליו רוח ה' כמ"ש בא"ר והוא סוד העיבור דביה עתידא לאפקא רוחא דמשיחא והוא בז' תיקונין יסוד כמ"ש בריש ס"ד וכו' תיקונים דד' חושים הוא עמודא דאמצעייתא כמ"ש בת"ע ובזו"ח@ בפ' יתרו כ"ז ב' אנשי אמת בדיוקנא דחוטמא דאיהו רוחא דקודשא ודא תפארת איהו חוטמא חותם אמת ועקב שלימא תרין אנפין אית לה כו' ואלין אינון אנפוי דרחמי כלילין חוור וסומק מס' דחור"ג כו' וחוטמא דאיהו יעקב אתמר ביה ויפח באפיו נשמת חיים ודא בינה בן י"ה משה רבינו ואיהו ליה כנשמתא דחיי כו' ור"ל הדעת והוא בב' ציורין אי וא"ו בב' אנפין וחוטם והב' א' בהון ב' יודין בב' אנפין וחוטמא הוא וא"ו והוא וייצר צורתו צר בב'

¹⁹ ויפח באפיו כו', יעקב, רוח, ת"ת (יהל אור).

²⁰ שהוא חותם הפרצוף, ונתחלף בט', (פי' החוטם, כי הת' של חותם נתחלף בט' של חוטם. המסדר), ואמת, תתן אמת ליעקב (יהל אור).

עי' בהגר"א בתיקו"ז (קמ"א ע"ב) וז"ש *שמייעה לשמאלא [כו'] נשר ריחא באמצעייתא כו' - כצ"ל. ואמר אינון תרין כו', זהו חפניו, תרין, תרין נוקבין. ונשר פרח ברוחא, רוחא דחוטמא כנ"ל: ואמר מי אסף, כמ"ש בזו"ח@ שם (&) וחוטמא דאיהו יעקב אתמר ביה ויפח באפיו נשמת חיים ודא בינה בן י"ה (משה רבינו איהו ל' כנשמתא דחיי) כו' וזהו מי כו'. ודרש על משה רבינו ע"ה, והוא בינה, בן י"ה, שהוא הדעת, שהוא בינה. ובתרין נוקבין שם איהו, כמ"ש (קמ"ב ע"א &) אבל תרין נוקבין דחוטמא כו' לאפקא רוחא דקודשא דאיהו רעיא מהימנא כו': {קמ"א ע"ג} ואתה תחזה כו' מ"ס אתקרי כו' אינון תלת אורין כו' - עמ"ש (ק"ט ע"א &) בארוכה:

עי' בהגר"א בתיקו"ז קמ"ב ע"א: ההוא דרכיב על קלא דהויה איהו עלת העלות כו' - ר"ל, דעלת העלות הוא רכיב על קלא דהויה, וכמו שמפרש והולך ואיהו רכיב ושליט כו', וכמו שמפרש והולך אה"ה אחזי על כו', דכלהו שמהן מורין על עלת העלות, אע"ג דעלת העלות בעצמו אין לו שם ידיע כלל, מ"מ בספירין אית ליה שמות דמורין על הנהגתו וקדמותו, וכמ"ש ברע"מ פ' בא (&) בארוכה ע"ש: ואמר ואיהו הבל כו' - דהבל הוא מציאות האדם, שהוא רוח חיים של אדם, והוא סליק עד אין סוף, דקול יש לו שיעור ידיע עד היכן שנשמע הקול, אבל ההבל מתפשט בלי גבול, והוא הבל דיעקב, רוח חיים באפיו בחוטמא, כמ"ש בזו"ח@ (יתרו כז ע"ב לא ע"ב) וחוטמא דאיהו יעקב אתמר ביה (בראשית ב ז) ויפח באפיו נשמת חיים ודא בינה בן י"ה משה רבינו איהו ל' כנשמתא דחיי, וכנ"ל ועקרא בהבל דלבא, דהוא דרגא דמשה, בינה בן י"ה, ושם סליק לא"ס, כמ"ש בתז"ח (&) דדרגיה דיליה סליק לא"ס. וז"ש וביה רכיב עלת העלות וע"י רכיב על קלא, דהוא תפארת, הוי"ה, והוא יעקב ומשה, קלא והבל, וז"ש דרכיב על קלא, ובהבל ב' רכיב:

²¹ שהוא בריח התיכון, בין שתי אמהות, מן העולם ועד העולם, וזהו החוטם בין ב' אנפין. והכלל כי דרגין הן בין מלמעלה למטה, בין ברוחב, ג' קוים חד"ר, והוא לעולם מכריע, עי' בפ' תרומה קס"ט ב'. וז"ש ואילין אינון אנפין דרחמי כו'. דרחמי' הוא ממוצע בין כו'. והכל לראי' החוטם הוא באנשי אמת, ת"ת (יהל אור).

²² מפ"ו דחוטמא ופומא זו"נ, הן ו"ד, דחוטמא כליל ו' ספירות עד ל' {-ליה}, ומלכות כוללת ד', ממנו עד לה, ג' עדרי צאן על הבאר, והן ידיה, ביעין ואמה, וזהו ד"ו. והן מוחא ומצחא. וב' אנפין

ז"ח - יתרו

התורה, עליהם שנאמר "כל אורחות יהו"ה חסד ואמת", מי הוא העושה את אלו הדרכים, שהם השרטוטים של המצח, זהו המוח שהוא חכמה, ואלו השרטוטים הם ל"ב שבילים של ים התורה.	דאורייתא עליהו איתמר (&) כל אורחות ה' חסד ואמת מאי ניהו דעביד אורחין אלין דאינון שרטוטין דמצחא דא מוחא דאיהו חכמה ואלין שרטוטין אינון תלתין ותריין שבילין דימא דאורייתא ²³ :
וחיה שרוכב עליו התפארת זה הנשר, זהו שנאמר "דרך הנשר בשמים", וזה אוריאל. והמוח והמצח והשתי פנים, שכולם הם על החוטם, אלו הם ד' בתים של התפלין, שהם על ראש התפארת.	וחיה דרכיב עליה תפארת דא נשר הה"ד (&) דרך הנשר בשמים ודא אוריאל ומוחא ומצחא ותריין אנפין אלין דכלהו על חוטמא אלין אינון ארבע בתי דתפילין דאינון על רישא דתפארת:
והחוטם שהוא יעקב, נאמר בו "ויפח באפיו נשמת חיים", וזו בינה, ב"ן י"ה, משה רבינו הוא לו כנשמת חיים.	וחוטמא דאיהו יעקב איתמר ביה (&) ויפח באפיו נשמת חיים ודא בינה ²⁴ בן י"ה משה רבינו איהו ליה כנשמתא דחיי:
הל"ב שרטוטין של המצח, אלו מראים הסוד של ל"ב פנים	ל"ב שרטוטין דמצחא אלין אחזיין רזא דל"ב אנפין
כז/ג	
זהר חרש:	
וכנפים של הד' חיות, שהם ד' פנים וד' כנפים לכל חיה מאלו.	וגדפין דד' חיון דאינון ד' אנפין וד' גדפין לכל חיה מאלין:
הזקן שבפנים הם שערות שאין להם סוף, ומראים על זקן הזקנים, שהוא עילת העילות, שאין סוף לעולמות התלולים ממנו.	דיוקנא ²⁵ דאנפין אינון נימין דלית לון סוף ואחזיין על סבא דסבין דאיהו עילת העילות דלית סוף לעלמין דתליין מניה:
"שונאי בצע", זהו הפה, והיא המלכות, ב' השפתים שלה מסודרים עליה, והם נצח והוד, היסוד זה הוא "לשון למודים".	שונאי בצע דא פומא ואיהי מלכות תריין שפון דילה מתתקנן עלה ואינון נצח והוד [יסוד] (יהו"ו) דא איהו לשון למודים (&):
וכולם הולכים בקו המדה שהוא קו היושר, בין העיניים בין הפנים בין האזנים, והחוטם והמצח והשפתים, ואלו שאינם בקו המדה, שיוצאים מקו היושר, ודאי שהם אינם כצורות שלמעלה, ואין השם הוי"ה שורה עליהם, ובגלל זה אמר למשה "ואתה תחזה" וגו'.	וכלהו אזלין בקו המדה דאיהו קו היושר בין עינין בין אנפין בין אודנין וחוטמא ומצחא ושפון ואלין דלאו אינון בקו המדה ²⁶ דנפקין מקו היושר ודאי לאו אינון דיוקנן דלעילא ולא שרייא שם יהו"ה עליהו ובג"ד אמר למשה (&) ואתה תחזה וגו':

ח"ג, והן ד' בתי תפילין כידוע. ודיקנא מורה על כתר, נימין דל"ל סוף, ממ"ס. וכן הדעת נכלל בו, ברוחא דחיי, והוא בכלל הת"ת. ופומא דנה"ם כמש"ן, והדיבור נעשית ה. וזהו שם הוי"ה, י"ה בב' תיקונים הראשונים, ו"ה באלו (יהל אור).

עי' בהגר"א בתיקו"ז קמג ע"א: ל"ב נתיבות דמוחא חכמה וכן שרטוטין דמצחא כמ"ש בזו"ח [כאן] וכו' וזהו סוד ל"ב נתיבות חכמה ול"ב אלהים שהן ל"ב שבבינה והוא במוחא ל"ב נתיבות חכמה ובגולגולת' ובמצחא שהוא סוד בינה ל"ב דבינה ודא כמה נתיב הראשון אין ולא מתגלה אלא יש מהן ג' יודי"ן ואלף דשם שבמוחא שהוא דס"ג כנ"ל ובבינה מתגלין הכל והן אותיות הנשואים דס"ג וגם שם מ"ה הוא בגלגלתא וכו'.

²³ שהוא י"ם, בנ' תרעין כידוע. וכן בה ל"ב נחלקים דל"ב שבילין ביים והן יוצאין מחכמה וז"ש מאן הוא דעביד אורחין כו'. ואמר אינון תלתין ותריין כו'. שהן ד' עד ח', (פ' ד' ה' ו' ז' ח' ג' ל'. כנ"ל המסדר), וכוכב ושבת, קו המדה, מדה יו"ד, הן ל"ב. וע"ל כ"ט ד' (יהל אור).

²⁴ ר"ל בינה נקרא ע"ש הדעת, בן י"ה, והוא אתרא דנשמתא, שהוא בבינה, והוא הדעת. וז"ש בנשמתא [צ"ל כנשמתא@@@] (יהל אור).

²⁵ דיקנא (דפ"מ).

²⁶ עי' זהר ח"ב רלג ע"א

ז"ח - יתרו

הפה ודאי הוא סיומו של האדם, וזה מלכות, והחיה רוכבת בה, הוא רפא"ל, הוא אפר, הוא עפר בית המקדש, שאדם נילקח ממנו, ובהיפוך הוא פאר, וזה הוא "פארך חבוש עליך".	פומא ודאי ²⁷ סיומא דאדם ²⁸ ודא מלכות וחיה דרכיב בה הוא רפאל ²⁹ איהו אפר איהו עפר דבי מקדשא דאתנטיל מניה אדם ובהפוכא אפר איהו פאר ודא איהו פארך ³⁰ חבוש עליך (&) ³¹ :
הרי לך ד' תקונים, שהם ראייה, שמיעה, ריח, דבור, וזה הדיבור, משם לוקחים הנביאים שהם ב' שפתיים, וזהו "ודברתי על הנביאים".	הרי לך ד' תיקונים דאינון ראייה שמיעה ריח דבור ³² והאי דבור מתמן נטלין ליה נביאים דאינון תרין שפון ודא איהו (&) ודברתי על הנביאים:
ועל אלו הד' תקונים שורה [שם] הוי"ה, ועולה לעשר, שהוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שהם עשר ספירות שמאירות במוח ובמצח ובעיניים ואזנים ופנים וחוטם	ועל אלן ארבע תיקונים שרייא יהו"ה וסליק לעשרה דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א דאינון עשר ספירין דנהרין ³³ במוחא ובמצחא ובעינין

²⁷ בהגר"א בתיקו"ז (קמו ע"ב): דכלם הם צורות יודין והן תשע נקודין בעיינין תרין כו' (הגהה והראש ג"כ בעיגול נקודה נעלמת דכליל כולא) ופומא אע"ג שבעגולא הוא צורת יוד מ"מ הוא צורת וא"ו והוא פתח והוא אדם כמ"ש (&) בזו"ח @ כ"ז ג' פומא ודאי כו' והוא אדם דלא אתי בגלגולא כמ"ש ל בתל"ב ואמר כ"ז כאן לפרש המורכבין בנקודות וכל הנקודין כמו שמפרש והולך קמץ שרטוט כו' וציורין הן ד' של ד' חיות כנ"ל והן בשם הזה כנ"ל וא"ו הוא אדם ציור הראשון והוא אלף שבתוכן וג' יודין ג' חיות שהן ג' חיות שג' יודין מורין על ג' חיות כמ"ש ל בתס"ט וש"מ ואלף שבתוכו מורה על שמא מפרש אדם וכולא כלילין בשם הזה דס"ג:

²⁸ סיומא דתיקונים, וכן אדם בחיוון. ואמר איהו אפר. ר"ל באתון דילי, והוא עפר, ואדם ואתנטיל מיני, והוא לראי' שהוא ברפאל, והוא במלכות, עפר דביהמ"ק, תורה שבע"פ, פומא, מלכות (יהל אור).

הפה הוא הכלל של ד' תיקוני הראש (בהגר"א בתיקו"ז קסא ע"ד).
יהל אור ח"ב [כו ע"ד]: נשר, דממנן על מיא ואשא ורוחא ועפרא. ארי' מרכבה וגלגולא דיליה מיא, שור מרכבה וגלגולא דיליה אשא, נשר מרכבה וגלגולא דילי' רוחא, אדם מרכבה וגלגולא דילי' עפרא כו'. ובזו"ח @ דף כ"ז ע"ג {ליורנו לט. מרגליות @ לא:} דאדם ודא מלכות, וחי' דרכיב בה רפאל, איהו אפר, ואיהו עפר דבי מקדשא דאתנטיל מיני' אדם כו'. ע"ש כל המאמר. ובתיקונים ת"ע דף קכ"א נשר באמצעייתא עלה אתמר מי אסף רוח בחפניו ואינון תרין נוקבין דחוטמא פומא דא אדם כו' ודא שכינתא. וכן בהרבה מקומות.

²⁹ עי' בהגר"א בתיקו"ז קמו ע"א: ואמר דאתמר פארך כו' - דהוא משכא דתפילין שמלתו לעורו והוא חיה דאדם (הגהה וכן לקמן קל"ד ב' בהגהה א' זה ספר כו' בארבע גוונים דנהרין בהון ד' חיוון כו' אנפין אוכמין במצוה דאיהי תש"י ותפילין במשכא אוכמא אינון שונאי בצע) כמ"ש ל קל"ח ב' משכא איהו דמות כו' דפאר הוא עור הבתים וראו כי שם ה' כו' שהוא הש"י כמ"ש (&) וראו כו' זה כו' ואמרו אלא לעורן והאמר אביי ש"י כו' ותפילין הוא דמות אדם וצלמו כמ"ש (&) בפרשת בראשית ולמעלה פ"ו ב' ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו הכא פקודא דתפילין ת"ח כל מאן דאנח תפילין כו' הבו יקר לדיוקנא דמלכא דאיהו מאן דאנח תפילין דעליה אתמר (&) ויברא כו' ועבזו"ח @ כ"ז ג' ודא מלכות וחיה דרכיב עלה רפאל כו' ע"ש: *מאן דלא אתחזיין כו' מאן דשרטוטין דיליה רכיבין כו' ל"ל שרטוטין במצחא ועל קריצין דעיינין דא אחזי על ארבעה לא אשיבנו

³⁰ עמ"ש בתי' ת"ע {קמו.} {יהל אור}.

³¹ יהל אור ח"ג [יג ע"א]: בתר דא שריא קול דממה דקה כו'. הוא סוד הכסא עצמה כנ"ל בפ' ויקהל שם {קצח.} דאיהי סלקא לגבי מלכא עלאה בגניזו כו' כנ"ל. ואמר האי אחיד בקרנוי דשור כד בעי לאעלא לון כו'. הוא בסוד התפילין שבהן קושרין לקרנוי דשור, כמ"ש בתיקונים {י.} וב {יג, ג}. ואמר ב' ז"ח @ יתרו מרגליות @ לא:} פאר דרפאל פארך חבוש עליך, וכ"כ בתיקונים {יא.} שתפילין בסוד אדם. ומ"מ הוא בשמאלא הכל בשור. וציצית ותפילין וק"ש (ותפלה), הן ד' תיקונים של ד' הנ"ל. ציצית והוכן בחדסד כסא. תפילין ובזרוע עוזו. ק"ש עד"א כמ"ש בתיקונים {כו.}

³² עי' זהר ח"ג רל ע"א, תיקו"ז קמא ע"א, אח"ף א', ועי' דע"ה ח"א ד ע"ג שמסביר הסתירה שלפעמים שמיעה למעלה מראה. ועי' לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.** בשם הדע"ה ח"א.

³³ דבכללות חשיב גם לאודנין ועיינין, ולא חשיב פומא בכללותי' רק לאחד, וכן דיקנא נכלל בפומא, כמ"ש באד"ר {קלד:} {יהל אור}.

ז"ח - יתרו

והפנים שמים, וחוטם ופה שמים, הרי עשר.	והפנים שמים, וחוטם ופה שמים, הרי עשר.
ד' תיקונים שלמטה אדנ"י, ואלו עשיה בידים, נענוע בגוף, שימוש בברית מילה, הליכה ברגלים, וכאן השיעור קומה, וצריך לחזור על כולם.	ד' תיקונים דלתתא אדנ"י ואינון עשיה ³⁴ בידים נענוע בגופא שימוש בברית מילה הליכה ברגלים והכא שיעור קומה וצריך לאחזרה על כלהו:
"ואתה תחזה מכל העם", אתה, יש לך להסתכל ולא לאחר, כי אתה הוא אור התורה, לקיים בך "זכרו תורת משה עבדי", "ואתה תחזה" ודאי בראיה שלך בעיניים, לפי ש"עניי כל אליך ישברו", ואתה נותן להם "את אכלם בעתו", שהוא מאכל התורה, לפי שהשם שלי מאיר בעיניך, ובכל התקונים שלך.	ואתה תחזה מכל העם (&) אנת אית לך לאסתכלא ולא אחרא דאנת איהו נהורא דאורייתא ³⁵ לקיימא בך (&) זכרו תורת משה עבדי ואתה תחזה ודאי בראיה דילך בעיינין בגין דעניי כל ³⁶ אליך ישברו (&) ואנת יהיב לון את אכלם בעתו דאיהי מיכלא דאורייתא בגין דשמא דילי נהיר בעינד ובכל תיקונין דילך:
פתח ואמר, רבון העולמים, ברשותך אכנס לגלות סודות הנסתרים שלך. "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך", לשבח את הכלה@ שלך באלו התקונים, ולכל אותם התלויים ממנה, והם רשומים ממנה, שהיא השער שלך ליכנס בך, לראות פניך, שהוא התפארת, היופי שלך. עלה נאמר "כלך יפה רעיתי", "הנך יפה עיניך יונים", כיונים ודאי, שהם מרוקמות בגוף בכנפיהן, וברקמות שלהן הם ניכרות@נודעות בין שאר העופות.	פתח ואמר רבון העולמים ברשו דילך אנא איעול לגלאה רוין טמירין דילך גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך לשבחא דכלה דילך באלין תיקונין ולכל אינון דתליין מינה ואינון רשימין מינה דאיהי תרעא דילך לאעלא בך למחזי אפך דאיהו תפארת שופרא דילך עלה איתמר ³⁷ (שיה"ש ד ז) כלך יפה רעיתי (שם א טו) הנך יפה עיניך יונים כיונים ודאי ³⁸ דאינון מרקמין בגופיהו בגדפיהו וברקמיו דילהון אשתמודעין בשאר עופין:
ועוד כיונים, כי אין בכל העופות נאמן לבעלה כמו היונה. עיניים רחבות@גובהות המסתכלות בדרך הישר לבעלה. כנפי היונה הם כנפי העין, שבהם פורחת היונה לבעלה, נקראות יונים.	ועוד כיונים דלית בכל עופין מהימנא לגבי בעלה כיונה עיינין גבהנין ³⁹ מסתכלין באורח מישור לגבי בעלה גדפוי דיונים אלין כנפי עינא די בהון פרחת יונה לגבי בעלה יונים אתקריאו:
מצד החסד, לבנים. ואדומים מצד הגבורה. וירוקים מצד התפארת, ושחורים מצד המלכות, שנאמר בה "שחורה אני ונאווה".	מסטרא דחסד חוורין וסומקין מסטרא דגבורה ⁴⁰ וירוקין מסטרא {לא ע"ד} דתפארת ואוכמין מסטרא דמלכות דאיתמר בה (&) שחורה אני ונאווה:

³⁴ וסימן נ'ע'ש'ה' (פי' ר"ת נענוע עשיה שימוש הליכה. המסדר), דהכל בעשיה (יהל אור).

³⁵ סוד הדעת, והוא רזא דאורייתא (פי' פנימות התורה נשמת ז"א. המסדר) (יהל אור).

³⁶ כל תאיב לדעת (פי' יסוד הנק' כל, חשקו אל הדעת, נהר דנגיד ונפיק. המסדר). וכן עיינין דילי' נר"ה, העניינים והאביונים מבקשים מים כו' (יהל אור).

³⁷ ר"ל דזהו תחזה, שהוא מראית, למיחזי ע"י באפין, שהוא ת"ת כמש"ו (יהל אור).

³⁸ דעיינין אינון מרוקמין מד' גוויין כמש"ו (יהל אור).

³⁹ נמחק ביהל אור.

⁴⁰ עי' בהגר"א בתיקו"ז קמד ע"ד: דאתמר בה שמע כו' - ור"ל התורה היא שחורה כמ"ש (&) אש שחורה כו' (הגהה ובזו"ח@ כ"ז ג' מסט' דחסד חוורין וסומקין מסט' דגבורה וירוקין מסט' דתפארת ואוכמין מסט' דמלכות דאתמר בה שחורה אני ונאווה חוורו דלהון כו' אוכמו דלהון שפירו דאורייתא דאיהו אוכמא שפירתא כמה דאתמר כו' וז"ש אי הוה סני טפי הוה כו' וקרא בגמ' פתא אוכמי על אורייתא דביה וכמ"ש (&) שחורות כעורב במי אתה מוצא כו'

ז"ח - יתרו

הלבן שלהם ככיסוי@ של כסף, והוא כהלבן של השושנה, האדום שלהם כתפוח זהב, והוא כהאדום@ שבשושנה. הירוק שלהם כלול ב' צבעים, שחור@ שלהם, יופי של תורה, שהיא שחור יפה, כמו שנאמר "שחורה אני ונאווה".	חזורו דילהון כמשכיות כסף (משלי כה יא) ואיהו כחזורו דשושנה סומקי דילהון כתפוחי זהב ואיהו כסומקי דשושנה ירוקא דילהון ⁴¹ כליל תרי גוונין אוכמי דילהון שפירו דאורייתא דאיהי אוכמא שפירתא כמה דאיתמר שחורה אני ונאווה:
בצבע לבן הוא "יפה כלבנה", בגוון אדום "ברה כחמה", "איומה כנדגלות" בשני צבעים אחרים, רבונו של עולם, באלו הד' צבעים אני@ מסתכלת לשמך יהוה, שתפדה אותה.	בגוון חור איהו יפה כלבנה (&) בגוון סומק ברה כחמה ⁴² איומה כנדגלות ⁴³ בתרין גוונין אחרנין רבון עלמא באלין ד' גוונין אהא מסתכל לשמך יהוה דתפרוק לה ⁴⁴ :
"ראה יהוה כי הגדיל אויב", שהוא סמא"ל, שהעיניים שלו עקומות, וצבעיו חשוכים, ואינם מסתכלים בדרך ישר לעשות טוב בגלות עם הצדיקים, אלא עם הרשעים, שהם עקומים בדרכיהם, בכל בניו של נחש הקדמוני, שהרג לאדם ולכל הבריות הבאים ממנו.	ראה ה' כי הגדיל אויב (&) דאיהו סמאל דעינין דיליה עקימין ⁴⁵ וגוונוי חשיכין ולא מסתכלין באורח מיישר למעבד טב בגלותא עם צדיקא אלא עם רשיעא דאינון עקימין באורחיהו בכלל בניו דנחש הקדמוני דקטיל לאדם ולכל בריין דאתיין מניה:
צבע הלבן, שעניו הוא "נחש", צבע אדום "שרף", צבע השלישי הוא ירוק הכלול משניהם, "עקרב" צבע הרביעי, אדום, "צמאון אשר אין מים".	גוון חור ⁴⁶ דעינין דיליה איהו נחש גוון סומק ⁴⁷ שרף גוון תליתאי ירוק כליל מתרווייהו עקרב גוון רביעאה אודם ⁴⁸ צמאון אשר אין מים (דברים ח טו):
כל הצבעים של עיני הרשעים, עליהם נאמר "אל תלחם את לחם רע עין ואל תתאוה למאכליו", ולכן אסור לעם הקדוש להסתכל ברשעים, והתורה שלהם@ צריכים להכסות@ מהם, זהו	כלהו גוונין דעינא דרשיעא קטלין עליהו איתמר (&) אל תלחם את לחם רע עין ואל תתאו למטעמותיו ובג"ד אסור לעמא קדישא לאסתכלא ברשיעא ואורייתא דילהון ⁴⁹ צריך

⁴¹ וזהו דבר דיבור על אופניו, ב' דבר נגד ב' גוונין אחרנין, והן על אופניו, דכ"א כליל מב' גוונין הנ"ל, ולא אדכר בהן גוון אחרא דכלילא מנהון (יהל אור).

⁴² ברה כחמה הנשקפה כמו שחר איומה כו'. כצ"ל (יהל אור@).

⁴³ עי' בהגר"א בתיקו"ז קמז ע"א עיינין דרחימו - סוד החדש ואהבת עולם אהבתיך ע"כ משכתיך חסד: יפה כלבנה - לבנה הוא לבן גוון חור הנשקפה כמו שחר אוכם בת עין שממנה הראיה וזהו {קמז ע"ב} הנשקפה והכל צופין אליה ברה כחמה גוון ירוק כמש"ל קמ"ג א' ב' איומה כו' גוון סומק דהיא דחילא יראי אלהים וכמ"ש דחילא ואמתני אבל בזו"ח@ שם פי' איומה כנדגלות ב' גוונין סומק ואוכם ואפשר שט"ס נפל שם: דלית בה פגימו - שזהו יפה דאית גוון חור מסט' דנחש ⁴⁴ ר"ל כנפיק, כמ"ש ופרשת כנפיק כו' כי גואל אתה, דבגלותא הגדיל אויב כו', כמש"ו ראה ה' כו' (יהל אור).

⁴⁵ דעינין דיליה עקימין כו'. כצ"ל (יהל אור).

⁴⁶ בז"ח פרשת יתרו (כז ע"ג) אמר גוון סומק שרף, דהוא מרה ואודם, עקרב. וכן אמר לקמן (קכה ע"ב &) בהגהה למטה בגוון סומק מתלבש גבריאל ותחותי' שרף בגוון ירוק מתלבש אוריאל שר שלום כו' אבל לקמן (קכו ע"א &) בנקודין ירוקין כו' מסט' דמרה, וכן לקמן (קכז ע"ב &) אמר אנפין ירוקין אינון מסט' דמרה ירוקין כו' אנפין סומקין מסט' דמאדים כו', אלא שאמר שירוק הוא היפוכא דחור, וסומק הוא בינוני במקום ירוק, והוא הפוכא דאודם, והוא סותר בשני דברים למ"ש בז"ח (כז ע"ג) דשם אמר גוון חור כו' נחש גוון סומק שרף גוון תליתאה דאיהו ירוק כליל מתרווייהו עקרב, ובקרא הוא ירוק גוון קדמאה ואח"כ גוון חור ואח"כ סומק שכתוב (&) והנה רוח סערה ענן גדול כו'. וע' בפרשת ויקהל (רג ע"א) גוון קדמאה ירוקא כו', ע"ש. וכן באליהו (&) רוח גדולה כו' ואחר הרוח רעש, דהוא ענן גדול, ואחר הרעש אש. וכן בפרשת בראשית (&) תהו ובהו וחשך, וחשך הוא אש, כמ"ש (&) וההר בוער באש חשך כו', כמ"ש בפרשת בראשית (יא ע"ב) ע"ש, לפי שאין ביניהם מכריע שריא מבחוץ דאסתרס (בהגר"א על תיקו"ז קעב ע"ד, קמד ע"ג).

⁴⁷ עי' לקמן הערה 72.

⁴⁸ אוכם - ועמ"ש בתיקוני' ת"ע {קמד:} (יהל אור).

⁴⁹ פי' של האדם הקדוש.

ז"ח - יתרו

שנאמר "לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום".	לאתכסאה מינייהו הה"ד (&) לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום:
כמו שהיונה צריכה שמירה מן הנץ, כדוגמא זה צריכות עיני היונים של הצדיקים, מעיני הרשעים, שהם הערב רב, בניה של הליל"ת הרשעה, שהם קשים לעשות טוב עם עניי בני ישראל, והם עקומים בכל דרכיהם, בניו של נחש הקדמוני, שהם הם הזוהמא שהטיל נחש בחוה.	כמה דיונה צריכת נטירו מנץ כגוונא דא צריכין נטירו עיניך יונים דצדיקים מעינין דרשיעיא דאינון ערב רב בנוי דלילית רשיעתא דאינון קשין למעבר טיבו עם עניי בני ישראל ואינון עקימין בכל אורחיהו בנוי דנחש הקדמוני דאלין אינון זוהמא דהטיל חויה בחוה:
הרי ארבעה צבעים רעים להמית, וארבעה צבעים אחרים טובים להחיות.	הרי ארבע גוונים בישין לקטלא וארבע גוונים אחרנין טבין לאחייא:
שתי עפעפי העין הם נצח והוד, אלו הם כנפי יונה. עין זה צדיק, הוא יונה ממש, זכר ונקבה הם צדיק וצדק, מצד הצדיק נקראת יונה, ומצד	תרין כרובי ⁵⁰ עינא אינון נצח והוד אלין אינון כנפי יונה עין דא צדיק איהו יונה ממש דכר ונקבא אינון צדיק וצדק ⁵¹ מסטרא דצדיק אתקריאת יונה מסטרא
כז/ד	כז/ד
זהר חדש:	זהר חדש:
התפארת נקראת עין.	דתפארת אתקריא עין:
נשר, זהו שנאמר "דרך הנשר בשמים", שלא מתירא מעוף שבעולם, לפי הנשר הוא מלכה העליונה, וממשלתה היא בימים טובים ושבטות. אבל יונה ממשלתה בששת ימי בראשית, והיא בגלות, ואין לה מנוח לכף רגלה, לפי שבניה של הליל"ת, זוהמת הנחש, עליהם נאמר "והמים גברו מאד מאד על הארץ", שהם בני ישראל, שנאמר בהם "והיה זרעך כעפר הארץ".	נשר הה"ד (& ⁵²) דרך הנשר בשמים דלא דחילת מעופא דעלמא בגין דנשרא איהי מטרוניתא עילאה ושולטנותה ביומין טבין ושבטות אבל יונה שולטנותה בשית יומי בראשית ואיהי בגלותא לית לה מנוח לכף רגלה בגין דבנוי דלילית זוהמא דחויא עלייהו איתמר והמים גברו מאד מאד על הארץ דאינון ישראל דאיתמר בהון והיה זרעך כעפר הארץ:
הם מתגברים עליהם בגלות, בנשים יפות בבנים יפים, בעושר בלבושים יפים, וישראל הם עניים בכל, שחור בכל. בניה של אותה שנאמר בה "אל תראוני שאני שחרורתי", בגלות. והם בניו של זה	אינון מתגברין עלייהו בגלותא בנשין שפירין בבנין שפירין בעותרא בלבושין שפירין וישראל עניים בכלא אוכמא בכלא בנוי

⁵⁰ ותרין עפעפי הן חו"ג, כנפים ג"כ. וד' גוונים הן חו"ב תו"מ. ועין עצמו הוא צדיק, כל, כללא דלהון. ואור דנהיר הוא כתר. וע"ל ע"ג ד' (יהל אור).

⁵¹ ר"ל ב' עיינין דזו"ג, והכל מסט' דצדיק (יהל אור).

⁵² דת"ת הוא בעלמא עילאה, עלמא דחירו, וצדיק הוא בעלמא תתאה, דצריך נטירו כיונה כנ"ל (יהל אור).

ועי' שעה"כ (ב ע"ג): (אימא עילאה) [בינה] היא המנעלת את זו"ן בניה, בסוד (דברים לב יא) כנשר יעיר קינו על גוזליו ירחף, ע"כ. ועי' שער ההקדמות (נט ע"ב): אין הקלי' נאחזים בג' עליונות, שהם א"א ואו"א ואדברה, אימא דוחה את הקלי', בסוד כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף וגו', ולכן אין הקלי' נאחזים בלאה.

בהגר"א בתיקו"ז קיט ע"ג: ד"ה לשבעה היכלין כו' - נגד ז' הבלים, ואינון נבנין מז' הבלים, וכמ"ש למטה בהאי קרא עבידנא כל בנינא דא: נשרא כו' ודמות יונה כו' - נשרא נגד היכל עליון השביעי [יונה נגד הראשון בת שבע] דכליל כל היכלין כמ"ש"ל, והוא "הכל הבל", והעטרה שמעטרא ליונה קדישא, בת שבע דכליל מכולא, וע"ל:

עי' בהגר"א בתיקו"ז ס ע"ג: ואיהי אגירת עלך - כמ"ש (אבות פ"ד מ"א) תשובה ומע"ט כתריס בפני הפורענות, ואיהי עלמא דחירו דשם (מלכים א' ה יח) אין שטן ואין כו', ואיהי נשרא כנ"ל, ונשרא לא דחיל מכל עופין דעלמא (זו"ח @ לא ע"ב), ועי' בתז"ח (עד ע"ב ו ע"ג):

ז"ח - יתרו

שנאמר בו "אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם", הם מתלבשים באלו הלבושים. אלו הרשעים המתגברים עליהם בגלות, שלא יסתכלו @ בנו@ אלא בעין רעה. "וערום ראה רעה ונסתר", כגון נח, וכך צריכים ישראל להתכסות מהם בגלות, בלבושיהם בנשיהם בבניהם בעושר שלהם, ולא בחינם אמרו בעלי המשנה (&) שאין הברכה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין.	דההוא דאיתמר בה (&) אל תראוני שאני שחרחרת בגלותא ואינן בנוי⁵³ דההוא דאיתמר ביה (&) אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם אינן מתלבשין באינן לבושין בגין אלן רשיעיא דמתגברין עליהו בגלותא דלא מסתכלין לון אלא בעינא בישא וערום ראה רעה ונסתר (&) כגון נח והכי צריכים ישראל לאתכסא מנייהו⁵⁴ בגלותא בלבושיהון בנשיהון בבניהון בעותרא דלהון ולא למגנא אמרו מ"מ דלית ברכה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין:
ונחש ועקרב הם המומים שבעין, עיניים עקומות של האדם, שאינן מסתכלות בדרך ישר. נחש שהוא נחש עקלתון שם, בזה לא נתפסת אות כלל, מאותם שקו המדה בהם, עליהם נאמר "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם וכו'", אף על פי שישראל הם בגלות, ופרנסי הדור הם כדוגמת הלב, ועיני ישראל שהיו סנהדרי הגדולה, כיון שהם זונים ושטופים בזימה, "לא תתורו" אחריהם, שהרי אין בהם אמונה.	ונחש ועקרב אלן מומין⁵⁵ דעינא עיינין עקימין דבר נש דלא מסתכלין באורה מישור חויא דאיהו נחש עקלתון תמן בהאי לא תפיס את כלל מאינן דקו המדה בהו עליהו אתמר (&) ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם וגו' {לב ע"א} אע"ג דישראל אינן בגלותא⁵⁶ ופרנסי דרא אינן כגוונא דלבא ועיני ישראל דהו סנהדרי גדולה כיון דאינן זונים ומשוטפין בזמה לא תתורו אבתריהו דהא לית בהו מהימנותא⁵⁷:
עיינין⁵⁸ עקימין רמאי איהו ומפתי בני נשא בלישניה כגון דפתי נחש לחוה עץ הדעת טוב ורע איהו אתחזי בפומיה ובמלוי טב ולביה רמאי ביש איסתמר מניה עליה אתמר (&) ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו.	[מי שיש לו] עיניים עקומות, הוא רמאי, ומפתה בני אדם בלשונו, כמו@ שפיתה הנחש לחוה, עץ הדעת טוב ורע הוא, נראה בפיו ובדיבוריו טוב, ולבו רמאי רע, השמר ממנו, עליו שנאמר "ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו".
חורו דעינין מכסיא כל⁵⁹ גווינן אחרנין עיינין דיליה אינן רברבין גבהנין⁶⁰ ואיהו גבה לב עליה איתמר (&) תועבת ה' כל גבה לב כל טבין דעביד למעבד ליה שם ואיהי מאלין דאתמר בהון (&) הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם אלן אינן	הלבן שבעינים מכסה כל שאר צבעים האחרים, העיניים שלו הם גדולים ורחבים@, והוא גבה לב, עליו שנאמר "תובעת יהוה כל גבה לב", כל הטובות שעושה לעשות לו שם טוב. והוא מאלו שנאמר בהם "הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם", אלו הם

⁵³ ר"ל דז"נ בגלותא, דדיו לעבד למיהו כו' {ברכות נח:} (יהל אור).

⁵⁴ עי' בהגר"א בתיקו"ז קמד ע"א: ומאן דבעי לאסתמרא כו' - כמ"ש (&) ג' דברים מקרעין גז"ד כו' ו"א כו' וכן גלות מכפרת כו' וכן הבאים מסט' דילה צריך לאסתמרא מינייהו כמ"ש (&) בזו"ח@ שם כ"ז ד' והכי צריכין ישראל לאתכסיא מינייהו {קמד ע"ג} בגלותא בלבושיהון בנשיהון בבניהון בעותרא דלהון ולא למגנא כו' ושם כ"ט א' עיינין אוכמין חשוכין תמן לילית דאיהי חשוכא אפילה פתיא אוכמא כו' תמן ישבתאי כו' ולמאן דאסתכל לילית שבתאי באלן עיינין מארה וכפנא ומיתנא ייתי אסתמר מינה כו' וכל משא ומתן כו' וצריך כו'

⁵⁵ כמ"ש {בכורות לח.} נחש חלזון. וכל עקימא ומומא מסט' דילהון (יהל אור).

⁵⁶ ר"ל אזהרה שלא לילך אחר הלב ועין, (ר"ל) [ס"א. אחר הצבועין ורשעין] ישראל ודיינין דילהון, אם [נ"א אינן אם] אינם הולכים בדרך הישר וכמשי' (יהל אור).

⁵⁷ עי' לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.**

⁵⁸ וזהו אשר אתם זונים אחריהם רגילים לילך אחריהם (יהל אור).

⁵⁹ עתה מפ' הגווינן דכ"א [דסט"א??], וכמשי' למטה ואמאי אתקרו עינין חורין אלא כל גוון כו' (יהל אור).

⁶⁰ דגבהנים הוא מסט' דגוון חור, כמ"ש בת"ע {קמט.} ועש"ב (יהל אור).

ז"ח - יתרו

הבונים בתי כנסיות ובתי מדרשות מממונם, והכל לעשות להם שם, ולא לשם ה'. זה הוא נואף, צורת חמור הוא נואף, תשמור את בתך ואשתך ממנו, אם יהיה אורח שלך.	דבונין בתי כנסיות ובתי מדרשות מממוניהן וכלא למעבד להון שם ולא לשמא דה' האי איהו גיפא ⁶¹ דיוקנא דחמור נואף איהו אסתמר ברתך ואתתך מניה אם יהא אושפיז:
ועוד אדם זה עוסק כל ימיו בכשוף, ומצליח בהם עם מלכים ושליטים, הוא מעונן ומנחש ומכשף, והוא הרושם שלו רושם של נחש, במרה לבנה, ורושם הלבן יש לו בכתפיו, שמשם נלקח הנחש, ואין שערות על אותו הרושם, ומזלו של זה האדם, הוא לבן בכל דבר, השערות שלו הם לבנים, והוא בקומה ארוכה, ושערותיו ארוכים.	ועוד האי ב"נ משתדל כל יומי בכשוף ואצלה בהון עם מלכין ושליטין איהו מעונן ומנחש ומכשף ואיהו רשימו דיליה רשימו דחויא (במדה) [במרה] חוורא ⁶² ורושם חוור אית ליה בגדפוי (נ"א בכתפוי) דמתמן אתנמיל [נחש] (נח) ולית שערא על ההוא רושם ומזליה דהאי ב"נ בכל מלה חוורא שערא דיליה חוור והוא אריך קומה ושערוי אריכין:
ו[מי שיש לו] עינים לבנות המסתכלות בדרך הישר, זה הוא בעל חסד, שנוולד אדם זה ביום ראשון בשעה ראשונה, שמזלו טלה, והחיה שלו היא אריה, ביום הראשון כל י"ב מזלות ושבעה כוכבים הם משועבדים לכוכב שלו ולמזל שלו, וכך הוא כל יום ויום הוא כדוגמא זה.	ועינין חוורין מסתכלין ⁶³ באורה מישר האי איהו מאריה דחסד דאתיליד האי ב"נ ביומא קדמאה בשעתא קדמאה דמזליה טלה וחיה דיליה אריה ביומא קדמאה כל י"ב מזלות וז' כוכביי אינון משועבדים לכוכבא דיליה ולמזלא דיליה והכי כל יומא ויומא כגוונא דא:
איש הזה הוא לבן מלובן האור שנברא ביום הראשון, זהו שנאמר "ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור". אם נולד בתחילת השעה של היום, יהיה חכם גדול@ בתורה, ויהיה ראש לבעלי הישיבה, ואם נולד באמצע השעה, יהיה בינוני בתורה, ואם נולד בסוף השעה, יהיה עני בתורה, זנב לאריות, שהם תלמידי חכמים, וזה הוא במזל ראובן, שהוא אר"ר ב"ן, מצד החסד.	האי ב"נ איהו חוור מחוורו דנהורא דאתברי ביומא קדמאה דה"ד (&) ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור אי אתיליד בריש שעתא דיומא יהא חכימא יתיר באורייתא ⁶⁴ ויהא רישא דמארי מתיבתא ואם אתיליד באמצעיתא דשעתא יהא בינוני באורייתא ואם בסופא דשעתא יהא עני באורייתא זנב לאריות דאינון תלמידי חכמים והאי איהו במזל ראובן דאיהו אור"ר ב"ן מסטרא דחסד:
והלבנה שהיא המלכות, לוקחת את הלבן של האור, כי המלכות הוא לבנה מצד החסד יפה כלבנה. והיא חמה מצד	וסיהרא דאיהי מלכות נטלא חוורו דנהורא דמלכות איהי סיהרא מסטרא דחסד יפה כלבנה ואיהי חמה מסטרא דגבורה ⁶⁵ ואיהי

⁶¹ דהוא מסט' ימינא דס"א, דהוא תאווני, חמור, אשר בשר חמורים כו'. וז"ש דיוקנא דחמור כו'. ואמר בכשוף. דהוא מנחש, מסט' דנחש, גוון חוור (יהל אור).

⁶² רשימו דחויא במרה חוורא כו'. כצ"ל (יהל אור).

⁶³ ועתה מפ' גוון הזה בסט' דקדושה (יהל אור).

⁶⁴ שהוא אור. וכן אור"ר ב"ן כמש"ו (יהל אור).

⁶⁵ שלכן היא חמימה. ולכן לבנה ממונה על המים, וחמה על האש. וכן כסף וזהב. אבל {בתקו"ז} בדף קכ"ז ב' אמר דמאדים בסט' דגבורה, וחמה ת"ת, וכוכב יסוד, וכ"ה בש"מ, ומלכות הוא צדק (יהל אור). עי' תז"ח א ע"ב: אלה מועדי ה' ומאי אינון מועדי ה' אלין אינון חג המצות וחג השבועות וחג הסוכות הרי תלת תלת אחרנין ראש השנה חנוכה פורים תלתא מנהון איקרון מועדי ה' ואינון מקראי קודש (&) תלתא אחרנין איקרון (שם &) אלה הם מועדי ולקבליהון אתמר (איוב לג &) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר: ועי"ש בליקוטי הגר"א: ואמר ת"ח כו' לפרש האיך הן סדורין כו',⁶⁵ אבל למעלה בפ' תולדות (זו"ח כז ע"ב) סידר באופן אחר, ולא חשיב בינה בהדייהו ולא חשיב חנוכה ופורים ולא שמיני עצרת וחשיב שבת ור"ח וחשיב שם הכל דאקרון מקראי קודש כמ"ש בפסוק ומתקרב בהון קרבן מוסף. אבל במקום אחר (&) משמע דג' רגלים הן דאבהן, ולפ"ז ר"ה ויוה"כ הן נ"ה, וש"ע יסוד, גוף וברית כחדא אינון (&), לכן אין ביניהם הפסק, ושבת בינה, מ"י, נ' שבתות בשנה, נ' שערי בינה, ומלכות ר"ח, י"ב ר"ח בשנה דבה י"ב. והן ז' יו"ט

ז"ח - יתרו

הגבורה, והיא כוכב מצד התפארת, זהו שנאמר "דרך כוכב מיעקב", והיא נוגה מצד הנצח, והיא מאדים מצד ההוד, כי נתאדם בהגבורה, והיא שבת מצד היסוד, שבתאי, שמצד הטוב שנאמר בו שבת. אבל מצד אחר שבתאי, בזמן שזה שולט על העולם, מסתלקת השבת, ואומרים האורחים, שהם נשמות היתירות, איפה שבת.	כוכב מסטרא דת"ת הה"ד (&) דרך כוכב מיעקב ואיהי נוגה מסטרא דנצח ואיהי מאדים מסטרא דהוד דאתאדם בגבורה ואיהי שבת מסטרא דיסוד שבתאי דמסטרא טבא איתמר ביה שבת אבל מסטרא אחרא שבתאי"י ובזמנא דהאי שליט על עלמא אסתלק שבת ואמרין אושפיוזין דאינון נשמות יתירות אי שבת:
ולכך עיניהם לבנות, לוקחים מן הלבנה, מצד החסד, אלו הם בעלי חסדים טובים מזרע אברהם. אלו העיניים מסתכלות בדרך הישר כלפי ימין. האיש הזה הוא ותרן בממונו, כי ממון הנשמה הוא התורה, ושאר העושר הוא ממון של הגוף, זה האיש לבן הוא ככסף, קומה ארוכה הוא, רושם לבן יש בו בימינו, אהוב הוא מבני אדם ואהוב הוא מהקב"ה, זהו שנאמר "אברהם אוהב", השער שלו הוא חלק ולבן.	ובג"ד עיינין חיוורין נטלין בסיהרא מסטרא דחסד אלן אינון מארי דחסדים טובים מזרעא דאברהם אלן עיינין מסתכלין באורח מישר כלפי ימינא האי ב"נ וותרן איהו בממוניה דממונא דנשמתא איהי אורייתא ושאר עותרא ממונא דגופא האי ב"נ חוור איהו ככספא אריך קומה איהו רשימו חוור אית בימינא דיליה רחים איהו מבני נשא רחים איהו מקב"ה הה"ד (&) אברהם אוהבי שיערא דיליה שעיע חוור:
ובא ראה, שאין עיניים שאינן כלולות מארבע צבעים, [אם כן] ולמה נקראות עיניים לבנות, אלא כל צבע השולט על	ות"ח דלית עיינין דלאו אינון כלילין⁶⁶ מארבע גוונים ואמאי אתקריאו עיינין חוורין אלא כל גוון דשליט על
	כח/א
	זהר חדש:
האחרים נקראות העינים על שמו, ולכך כשצבע הלבן שולט בעיניים, נקראות העיניים לבנות, ומי שרוצה להצליח בתורה ועוסק בה, עליו שנאמר (ב"ב כה ע"?) הרוצה להחכים ידרים.	אחרנין אתקריאו עיינין על שמיה ובג"ד כד שליט גוון חוור בעיינין אתקריאו עיינין חוורין ומאן {לב ע"ב} דבעי לאצלחא באורייתא ואשתדל בה עליה איתמר הרוצה להחכים ידרים:
עיניים אדומות מצד הצד האחר, לוקחות את צבע האדום משרף, השורף אותם בשלהבות של החמה הרעה, והן מתאדמות במאדים של הצד האחר,	עיינין סומקין מסטרא אחרא נטלין סומקו משרף דאוקיד⁶⁷ לון בשלהובוי דחמה בישא ומתאדמין במאדים דס"א דתרין דרגין אלן

דכורא, וי"ב דנוק', ז' וי"ב, וג' טמירין דז' היכלין וג' טמירין בהון, וחנוכה ופורים לאשלמא הלל ושמחה אתיין, כמ"ש בת"ז (סא ע"ב ד"ה תרין יומין).

66

⁶⁷ ר"ל דחמה הוא שרף בחמימו דיליה נגד גבורה כנ"ל, ואדימו דיליה מסט' דמאדים דהו"ד, דהוד נטיל מגבורה. והנה חמה ומאדים הוא קו שמאל, וכנגדן אומה דעשו הוא אדום, והוא במאדים, אדמוני, הוא אדום, ובנוי מסט' דחמה שלכן כל מניינם לחמה. וישמעאל הוא נוק' כידוע, ס"מ ונחש, שלכן כל מניינם הוא בסיהרא. אבל ישראל שהן תאומים, כמ"ש בזהר יתרו ע"ח ב', מונין החדשים לסיהרא, ושנים לחמה, מימינא ושמאלא, אבל הם שאין להם הכרעה, האויב כמו חרבות, האין להם אלא בסט' חד. והנה לקיותא דחמה שמתאדם, מסט' דמאדים דקדושה נלקה חמה דס"א, או להיפך כמש"ו, שהן בדרגא חד כנ"ל, אבל לקותא דסיהרא הוא שמשחרת מסט' דשבתאי בסט' דקדושה כו' כנ"ל. והנה אע"ג שהיה ראוי להיות הלקותא מסט' דנצח, אבל הם בהיפוכא דגוונים, חוורא ואוכמא, וכן סומקא וירוקא. והנה סיהרא חוורא מסט' דחסד, ולחות מסט' דנצח, היפוכא דחמה. וע"ל (שאמר) חמה בישא איהו גיהנם דאתברי כו' ובסט' דדרגא דעשו כו'. ר"ל חמימות גיהנם (שנברא) ביום ב', ובסטרא דדרגא כו' ביום ה', ונגדן בסט' דקדושה, ימי התורה מסט' דחמה, ועמ"ש במ"א (יהל אור).

ז"ח - יתרו

ששתי מדרגות הללו, הם מאומה של עשו, הוא אדם מצד המאדים, ולמדנו בבניו, שמונים לחמה, ולכך כשלוקה החמה, הוא סימן רע לאומות העולם, לקוי החמה של אומות העולם.	אינן מאומה דעשו איהו אדם מסטרא דמאדים ואתמר בבנוי דמונין לחמה ובג"ד כד לוקה חמה סימן רע לאוה"ע לקותא דחמה דאומין דעלמא:
התורה שהיא שחור, שנאמר בה "שחורה אני ונאווה", לקוי השמש שמצד הקדושה, שבתאי ליל"ת, ככלי @ חרס שחור, ובניה הם ליקוי @ @ לישראל.	אורייתא דאיהי אוכמא דאתמר בה (&) שחורה אני ונאווה לקותא דשמשא דסטרא קדישא שבתאי לילית פתייא אוכמא ⁶⁸ ובנהא אינן לקותא דישראל:
מאדים [הוא] לקוי ללבנה הטובה של יעקב, ומאדים הוא עשו, ומאדים מצד הטוב, לקוי ללבנה הרעה, שמונים על פיה האומה של ישמעאל.	מאדים לקותא דסיהרא טבא דיעקב ומאדים איהו עשו ומאדים דסטרא טבא לקותא דסיהרא בישא דמונין לה אומה דישמעאל:
הליקוי של עיניים באדם שלהם, ובאדמומית שלהם כבשר, כי גבינים שלהם, זה הוא החמה ששורף אותם, שהוא שרף, ושופכות דמים, ואדמומית כולם הם ליקוי של המאדים, אלו הם העיניים קמוטות @ ביבשות של שרף, ששורף אותם ונתקמטו @, ועיניים אדומות הם מסטרא אחרא.	לקותא דעיינין בסומקו דילהון ובאדימו דילהון כבשרא דגבינין דלהון האי איהו חמה דאוקיד לון דאיהו שרף ואושדין [דמין] (דמעין) ואדימו כולהון לקותא דמאדים אלן אינן עיינין קמיטין ביבשותא דשרף דאוקיד לון ואתקמיטו ועיינין סומקין דסטרא אחרא:
זה בעל עיניים אדומות, תישמר ממנו, הוא שופך דמים, ואם הוא חזר בתשובה, אז שפיכת דמים שלו יהיה במצות התורה, או שיהיה שוחט או מוהל. ואדם זה הוא קטן @ בפניו, בחוטמו בצוארו בגופו בזרועותיו ברגליו, בהיפך של עיניים לבנות, שהוא ארוך בפניו, בחוטמו בצוארו בגופו בזרועותיו ברגליו, זה רחמים, וזה דין.	הוא מארי דעיינין סומקין אסטמר מיניה אושיד דמין איהו ואי הוא חזר בתשובתא אושידו דדמא דילהא יהא בפקודין דאורייתא או יהא טבחה או מוהל ⁶⁹ והאי ב"נ איהו קמיט באנפוי בחוטמיה בקדליה בגופיה בדרעוי ברגלוי [בהפוכא] (בהפכת) דעיינין חורין דאיהו אריך באנפוי בחוטמיה בקדליה בגופיה בדרעוי ברגלוי דא רחמי ודא דינא:
עיניים אדומות של צד הטהור, אלו הם עיניו של דוד, שנאמר בדוד "והוא אדמוני (עם) יפה עינים וטוב רואי", שערותיו ירוקים בצבע חמה הטוב, פניו אדומות מצד של מאדים הטוב.	עיינין סומקין דסטרא דכייא אלן עיינין דדוד דאיתמר ביה (&) והוא אדמוני עם יפה עינים וטוב רואי שערי ירוקין בגוון חמה טבא אנפוי סומקי מסטרא דמאדים טב:
בשערותיו היו שבעה מיני צבעי זהב, שהם: זהב סגור, זהב אופיר, זהב פרוים, זהב שחוט, זהב טהור, זהב מופז, זהב תרשיש, שבעה הם מיני זהב, ששבע ספירות נכללות בהם.	בשערוהי הוו ז' מיני גווני דהבא ⁷⁰ דאיהו זהב סגור זהב אופיר זהב פרוים זהב שחוט זהב טהור זהב מופז זהב תרשיש ז' אינן מיני דהבא דשבע ספירין אתכלילן בהו:

⁶⁸ תרגום: !

⁶⁹ רשות או מצוה.

⁷⁰ עי' תז"ח ג ע"ב: שנים כרובים זהב דכסף איהו לימינא זהב לשמאלא ושבע מיני דהבא אתכלילן ביה, ועי' שם בבהגר"א: זהב לשמאלא - שנא' (איוב לז כב) מצפון זהב יאתה: ושבע מיני דהבא כו' - ר"ל שאמר כי תו"מ, הן כולן זהב, והן ז' ספירות, לכך אמר ושבע. והענין כי תו"מ הן מבינה, סט' דשמאלא: ועיי"ש בליקוטים: ושבע מיני דהבא כו' - ו' הה"ן בוא"ו הצרופים וא' כוללן כמ"ש בס"י [יב ע"ב]: ומלכות נוקבא דז"א אינו חושב כאן רק כוללה בספי' הראשונה, וגם מלכות שהיא עטרת היסוד אינו חושב כי היא נכללת ביסוד, וגם בכתר שלכן נקראת עטרת. [ושבע [זהבים] מפורשים בגמרא (יומא מד ע"ב) [אמר רב חסדא שבעה זהבים הן זהב וזהב טוב וזהב אופיר וזהב מופז וזהב שחוט וזהב סגור וזהב פרוים]:

עי' בהגר"א בתז"ח כא ע"ב: סמך להאי דהבא דקיק כו' - { כא ע"ב } ר"ל אצל כוכבא סומקא גדל הזהב והוא מלכות בת שבע שלכן שבע זהבים הן ודוד שבע מיני זהב הוה בשערוי כמ"ש בזו"ח @ וז"ש גו היכלא דאתון דקיקין, כמש"ל דאתון דקיקין במלכות וז"ש דלא נהיר, דל"ל מגרמ' כלום:

ז"ח - יתרו

ושערו קצר, וכל אבריו קצרים, מצד השברים, ולכן "דוד הוא הקטן", והוא המדרגה שלו הוד הלוקח מגבורה.	ושערא דיליה קמיט וכל איברין דיליה קמיטין מסטרא דשברים ובג"ד (&) דוד הוא הקטן ואיהו דרגא דיליה הוד דנטיל בגבורה:
אבל העיניים לבנות לוקחות ב@נצח וחסד, והם ארוכות, והשרטוטין שבמצח, כולם ארוכים, מצד התקיעה. אבל השרטוטין של המצח מצד אדם קטן, הם קצרים בסוד השברים, ויש לו רושם אדום תחת זרוע השמאל, או בזרוע השמאל, או בשוק השמאל.	אבל עיינין חוורין נטלין בנצח וחסד ואינון אריכין ושרטוטין דמצחא כלהון אריכין מסטרא דתקיעה אבל שרטוטין דמצחא מסטרא דב"נ קמיט אינון קמיטין ברוא דשברים ואית ליה רושם סומק תחות דרועא שמאלא או בדרועא שמאלא או בשוקא שמאלא:
ומי שנולד בשעה הראשונה של יום השני, שהיא מדרגת הגבורה, הוא יהיה גבור ביצרו אם יעסוק בתורה שבעל פה. והמלכות היא חמה הטוב, תורה שבעל פה שמצד הגבורה, והיא הלבנה הקדושה, תורה שבכתב נקרא מצד החסד.	ומאן דאתיליד בשעתא קדמא דיומא תניינא דאיהו דרגא דגבורה יהא תקיף ביצריה אם ישתדל באורייתא דבעל פה ומלכות איהי חמה טבא אורייתא דבעל פה מסטרא דגבורה ואיהי סיהרא קדישא אורייתא דבכתב אתקריאת מסטרא דחסד:
חמה הרע היא הגיהנם, שנברא ביום שני, ומצד מדרגת עשו, יצאה אדומה@. אף על פי שלוקחת אחר כך מכל הצבעים, לבן וירוק ושחור. מי שחזק גובר, ונקראת על שמו, וזה הוא התיקון של חכמה העליונה, אבל האצטגניניס אינם לוקחים הכוכבים בסדר זה, אלא כפי ממשלת שלהם בדרך החשבון.	חמה בישא איהי גיהנם דאתברי ביומא תניינא ובסטרא דדרגא דעשו נפקת סומקא אע"ג דנטילת לבתר מכל גוויין חוור וירוק ואוכס מאן דאליס גבר ועל שמיה אתקריאת והאי איהי תיקונא דחכמתא עילאה אבל איסטגנינון לא נטלין כוכבא בסידרא דא אלא כפום ממשלת דילהון באורח חושבנא:
עינים אדומות הם מרכבה של החיה שור, שנאמר בה "ופני שור מהשמאל לארבעתן", שהם ד' צבעי העיין, והשליטה של ד' צבעים אלו הוא אדום, אבל עיניים לבנות, המרכבה שלהם אריה, ואריה הוא מיכאל, שור גבריאל, ומי שנולד בתחילת השעה של השור, יהיה עשיר בזהב ובכל מיני אדום.	עיינין סומקין אינון מרכבה דחיה דשור דאיתמר בה (יחזקאל א י) ופני שור מהשמאל לארבעתן דאינון ד' גוויי עינא ושולטנו דארבע גוויין אלין איהו סומק אבל עיינין חוורין מרכבה דילהון אריה ואריה איהו מיכאל שור גבריאל ומאן דאתיליד ברישא דשעתא דשור יהא עתיר בדהבא ובכל מיני סומק:
בעינים לבנות מאיר הוי"ה, רחמים ודאי, ונאמר בו (ב"ב כה ע"?) הרוצה להחכים ידרים, בעינים אדומות מאיר אדני", ובו הרוצה להעשיר יצפין.	בעיינין חוורין נהיר {לב ע"ג} יהו"ה רחמי ודאי ואתמר ביה הרוצה להחכים ידרים בעיינין סומקין נהיר אדני וביה הרוצה להעשיר יצפין:
מי שנולד בחצי שעה ראשונה של יום השני, יהיה בינוני בעושר, מי שנולד בסוף השעה, זהו בזנב שור, יהיה עני.	מאן דאתיליד בפלגותא דשעתא קדמא דיומא תניינא יהא בינוני בעושרא מאן דאתיליד בסופא דשעתא האי איהו בזנבא דשור יהא עני ⁷¹ :

⁷¹ כללים ח"א ה ע"ב: ומה שאמרו בשבת (קנו ע"א) וכן בכ"מ אין מזל לישראל, הכוונה הוא רק שאין המזל מכריח עליהם, כי באשר שישראל הם מתנהגים תמיד בהשגחתו והנהגתו הפרטית ית"ש אשר על כל א' {ה ע"ג} בפרט, ולכן אין המזל מכריח עליהם כלל, ואפשר שיתהפך עליו ההנהגה לטובה, הגם שהמזל מורה עליו לרעה ח"ו. וכמו שהביא שם הגמרא כמה ראיות על זה. אבל מ"מ, הנה עומד כל א' במזל מיוחד עכ"פ על כל עניינו, ומה שאמר ר' חנינא שם (שבת קנו ע"א) יש מזל לישראל ור' יוחנן אמר אין מזל לישראל, שניהם הם דברי אלהים חיים, כי לעולם הנה יש מזל מיוחד לכל א', אלא שבישראל, הנה אין המזל מכריח עליו, ויוצא לפעמים מהוראות

ז"ח - יתרו

והימים שכל אחד מתחלקים לשלשה צדדים, כדוגמת הנשמה והרוח והנפש, הוא מכסא הכבוד, והיא מרכבה בראש של כל כוכב ומזל. הרוח הוא מן המלאכים, והיא מרכבה באמצע כל כוכב ומזל, והנפש @השותף של בהמות והעופות, וכל אלו מאכלים של תאוה של עולם השפל, והיא מרכבה בסוף כל שעה ובסוף של כל כוכב ומזל, ומצד הנפש הבהמית, ימיו	ויומין דכל חד מתפלגין לתלת סטריין כגוונא דנשמתא ורוחא ונפשא נשמתא איהו מכרסייא יקירא ואיהי מרכבה בריש כל כוכב ומזל רוחא איהי מן מלאכייא ואיהי מרכבה במציעות כל כוכב ומזל ונפשא שותפי דבעיראן ועופין וכל אילין [מאכלין] דתאוה דעלמא שפלה ואיהי מרכבה בסופא דכל שעתא ובסופא דכל כוכב ומזל ומסטרא דנפשא דבעירא יומיו
כח/ב	
זהר חדש:	
של אדם הם קצרים ומעטים ורעים, כי כל הימים של האדם, שהם בעניות בצער ובדוחק, אינם חיים, וכל כן אם הם ימים בלא תורה ומצות, שאינם חיים.	דב"נ קצירין ואינן מעט ורעים דכל יומי דב"נ דאינן בעניותא בצערא ובדוחקא לאו אינן חיים וכל שכן אי אינן יומין בלא תורה ומצוה דלאו אינן חיים:
ואם חוזר בתשובה, אף על פי שהוא בזנב טלה או שור, בכל מזל ומזל, הקב"ה מוסיף בו רוח יתירה מן המלאכים, ועולה מזנב להיות בינוני, [ואם] זכה יותר לחזור בתשובה במחשבתו, הקב"ה נותן לו נשמה מהכסא, ועולה להיות ראש בראש כל כוכב ומזל.	אם חזר בתשובתא אע"ג דאיהו בזנב טלה או שור בכל מזל ומזל קב"ה אוסיף ביה רוחא יתירא דמלאכין וסליק מזנבא למהוי בינוני זכה יתיר למיהדר בתשובתא במחשבתיה קב"ה יחייב ליה נשמתא מכורסייא (דרישא) וסליק למהוי רישא בריש כל כוכב ומזל:
ובשביל זה (שבת &) אין מזל לישראל, ואף על פי שנולד בתחילת השעה, וקלקל את מעשיו, הקב"ה מוריד אותו מראש לגוף להיות בינוני, ואם מקלקל את מעשיו יותר, מוריד אותו לסוף כל מזל ומזל, וזה הוא תלוי במזל, והמזל רוכב עליו ושולט עליו, אבל בזמן שנשמתו שולטת ורוכבת על המזל, המזל הוא טפל לרוכבת עליו.	ובג"ד אין מזל לישראל ואע"ג דאתיליד בריש שעתא וקלקל עובדיו קב"ה נחית ליה מרישא לגופא למהוי בינוני ואי מקלקל יתיר בעובדיו נחית ליה לסופא דכל מזל ומזל והאי איהו תלוי במזל ומזל רכיב עליה ושליט עליה אבל בזמנא דנשמתיה שליט ורכיב על מזלא מזלא איהו מפילא לרוכב עליו:
ואם המזל שהוא טפל לרוכב השולט עליו, נאמר בו "הגר אשר בקרבך יעלה עליך מעלה מעלה ואתה תרד מטה מטה, הוא ילוך ואתה לא תלוננו, הוא יהיה לראש ואתה תהיה לזנב". ונאמר על נשמתו ורוחו "והיו חייך תלואים לך מנגד". ואם חזר בתשובה, יחזרו לו רוחו ונשמתו, ויתקיים בו המקרא שנאמר "ונתנך יהו"ה לראש ולא לזנב", "והיית רק למעלה ולא תהיה למטה כי תשמע אל מצות יהו"ה אלהיך", במצות זוכה לרוח, בתורה זוכה לנשמה.	ואם מזלא דאיהו טפלה לרוכב שליט עליה איתמר ביה (&) הגר אשר בקרבך יעלה עליך מעלה מעלה ואתה תרד מטה מטה הוא ילוך ואתה לא תלוננו הוא יהיה לראש ואתה תהיה לזנב ואיתמר על נשמתיה ורוחיה (&) והיו חייך תלואים לך מנגד ואם חזר בתשובתא יחזרון ליה רוחיה ונשמתיה ואתקיים ביה קרא דכתיב (&) ונתנך ה' לראש ולא לזנב (&) והיית רק למעלה ולא תהיה למטה כי תשמע אל מצות ה' אלהיך במצות זכי לרוחא באורייתא זכי לנשמתא:
עינים ירוקות של הסטרא אחרא, מדידה שנמשכת ממנו סוד תהו, שהיא קו ירוק,	עיינין ירוקין דסטרא אחרא מדידו דאתמשך

המזל כנז', וכמו שמוכח בגמרא, שם מכל אותן הראיות עצמן שהביא, להוכיח שאין מזל לישראל, שהכוונה הוא רק כי בישראל אין המזל מכריח עליהם, והם אפשר להשתנות עי' שם ותמצאן.

ז"ח - יתרו

מניה רוא דתוהו דאיהי קו ירוק קליפא דאגוזא ותלת קליפין אינון דאתחזיין בעיינין דסטרס אחרא תהו גוון ירוק ⁷² קליפא קדמא דאגוזא בהו גוון חור קליפא תניינא דאגוזא ואיהו חורא דעיינין חשך קליפא תליתא דאגוזא ואיהו סומקא כעשן דאצטבע בסומקא דאשא ואיהו סומק חשך מרה אוכמא תהום ואיהו חלל דאגוזא ודא איהי לבושא דיצה"ר:	הקליפה של האגוז, שלש קליפות הם הנראות בעיניים של הצד האחר. תהו צבע ירוק קליפה הראשונה. בהו צבע לבן קליפה השניה של האגוז, והוא צבע הלבן שבעינים. חשך קליפה השלישית של האגוז והיא אדומה, כעשן שנצטבע באדום של האש, והוא אדום חשך, מרה שחורה, תהום, והיא חלל האגוז, וזה הוא הלבוש של היצר הרע.
נטיל מרה ירוקה בסטרס דתוהו ועביד ציורין ושרטוטין כפום חובין דבני נשא כלהו ציורין ושרטוטין עקימין ולא באורח מישר וכן חוטמא ואנפין ועיינין בכל אתר דיצה"ר חויא בישא שרייא איהו עקימא וכל ציורין דיליה עקימין נטיל מרה סומקא מסטרס דחשך ועביד ציורין ושרטוטין נטיל מרה אוכמא מסטרס דתהום דאיהו חלל דאגוזא ועביד ציורין ושרטוטין:	הוא לוקח ירוקה בצד תהו, ועושה ציורים ושרטוטין כפי עוונות בני אדם, כלם הציורים והשרטוטין הם עקומים, ואינם בדרך הישר, וכן החוטם והפנים והעינים, בכל מקום שהיצר הרע הנחש הרע שורה, הוא עקום, וכל הציורים שלו עקומים. לוקח מרה אדומה מצד חשך, ועושה ציורים ושרטוטין, לוקח מרה שחורה מצד תהום, שהוא חלל האגוז, ועושה ציורים ושרטוטין.
ות"ח תלת קטריין ⁷³ בב"נ מסטרס דדכיו ואינון נפשא רוחא ונשמתא נפש נטיל עפרא ומיא ואשא ורוחא האי נפש סטא לימינא ונטיל מיא	ובא ראה, שלשה קשרים באדם מצד הטהור, והם נפש רוח ונשמה, הנפש לוקחת עפר מים אשר ורוח, זו הנפש נוטה לימין, ולוקחת מים הכלולים בפה

⁷² עי' בהגר"א בתיקו"ז קמד ע"ג: ארבע כו' - כמ"ש (&) תהו גוון ירוק קליפה ירוקא דאגוזא בהו אבנים המפולמות קליפה הלבנה כאבן דבה וחשך גוון שחור שהוא קליפה הדקה מבפנים ותהום שם הוא קליפה אדומה בחללא דאגוזא והוא גלות עמלק כההום דל"ל סוף כמ"ש (&) במ"ר שהן ד' גלויות וכמש"ל בת"כ (ועבז"ח@ כ"ח ב' תהו גוון ירוק כו' בהו גוון חור כו' מ"ה א' אבל בז"ח@ כ"ז ג' אמר גוון סומק שרף גוון תליתאי דאיהו ירוק {קמד ע"ד} כלול מתרווייהו עקרב גוון רביעאה כו' וכן אמר שם כח ע"א עיינין סומקין מס"א נטלי סומקי משרף כו' דחמה בישא ומתאדמין כו' ר"ל אע"ג דמרה הוא סטרא דחמה דהוא ירוק הוא באתאדמו דמתאדם במאדים דס"א דתריין דרגין אליון כו' ואמר שם חמה בישא איהו גיהנם כו' ובסט' דדרגא כו' אבל אצטגנין כו') וכן נחש שרף כו' כמו שמפרש והולך והן בד' מרות כמ"ש (&) בת"כ וז"ש ומאן אתר מסתלקי כו' ושרף הוא ירקרק שהוא במרה ירוקא כמש"ש ועקרב אדמדם בכבד וצמאון בטחול עניותא והבור רק כו' וכמש"ש וז"ש *~וצמאון בהרת שחורה אליון אינון ארבע גוונים כו': כצ"ל~ ולא מ"ש למטה בהגהה:

⁷³ עי' בהגר"א בתיקו"ז הנותן בים דרך כו' - ע"ל קכ"ב ב' ור"ל כאן בים דהוא ימינא יסוד המים וכן אריה הוא דימא כמ"ש בז"ח@ פ' יתרו כח ע"א ות"ח תלת קטריין בב"נ מסט' דדכיו ואינון נפשא ורוחא ונשמתא כו' סטא לימינא ונטיל מיא וכליל בפומא דאריה כו' ישרצו המים אליון מאריהון דחכמה דאיהי נפש חיה דאינון כנונין דמתרביין בימא דאורייתא ואינון מסט' דאריה דימא דאיהו כשר בים דאריה דסט"א איהו פסול ביבשתא ואריה דימא איהו לימינא דאברהם כו' ובזה מתורץ מה שמקשין דהאיך חיה טמאה במרכבה ות' דכ"א ביסודו וכן נשר הוא דאורא וכמ"ש חמרא דימא שרא תורא דימא אסור וסימנך טהור כו' ואף שור אינו דיבשתא אלא דאשא רק האדם לבדו והוא דמות אדם שהוא למטה מהג' חיוון וכוללן אבל אדם היושב על הכסא מתגאה על כולם והענין כי ב' מיני אדם הן א' מצד הגוף והן ע"ה שאינן אלא בגוף והוא למטה מד' חיות כמ"ש זכו רדו לא זכו וירדו והב' מצד נשמתא הוא יושב על כולם אדם על הכסא כמו שמפרש והולך וירדו בדגת הים ובעוף השמים ומושל על ג' חיוון בג' דרגין דאדם שהן נר"ן דבי"ע שנאמר ויברא אלהים את האדם וייצר כו' נעשה אדם וד' חיוון עומדים בד' סטרי עלמא שהן נה"ם והחיוון חג"ת ואדם יושב ע"ג בינה כליל תלת עילאין והן ג' אדם שאמר כאן אדם דבי"ע והן אדם ע"ג וכ"ו אע"ג דכתר רכיב על אריה מ"מ אריה אזיל ליסודו לימינא מיא וכן בכולם והן כאן הכל כמ"ש בר"פ וארא וג' אדם הן נגד ג' יסודין וכמ"ש בפ' יתרו בז"ח@ שם ע"ש ואדם הרביעי דגופא הוא עפר ואדם על עפר ישוב עפר מן האדמה כי עפר אתה והוא דמות אדם כנ"ל וז"ש למטה כל שרטוטין וציורין כו' בשכינתא תתאה דאיהי דמות אדם

ז"ח - יתרו

אריה ועושה ציורים, ומים ההם שלוקחת הם מן מוח, ונחלק לארבעה מוחין, וסוד הדבר "ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים", הם גיחון פישון פרת חדקל.	כליל בפומא דאריה ועביד ציורין וההיא מיא דנטיל איהו ממוחא ואתפלג לארבע מוחין ורוא דמלה {לב ע"ד} ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים (&) אינון גיחון פישון פרת חדקל:
ובזמן שיבא המשיח, כל אחד ואחד מן האבות יראה @ את פעולתו, זהו שנאמר "תוצא הארץ נפש חיה למינה", שהוא "חיתו ארץ", הוציא את הזרע שלו, כל אחד לפי יחוסו, וזהו זרע יצחק, שהוא נפש חיה, שהם מינה, והזרע שלה באומה זו, זרע שהם עמי הארץ, כי חיה שהיא שור, מדרגת יצחק.	ובזמנא דייתי משיחא כל חד וחד מאבהן אחזי פעולתיה הה"ד (&) תוצא הארץ נפש חיה למינה דאיהו חיתו ארץ (&) אפיק זרעא דיליה כל חד ביחוסיה ודא זרעא דיצחק דאיהו נפש חיה דאינון מינה וזרעא דילה [באומה] (בהמה) דא זרעא דאינון עמי הארץ דחיה דאיהי שור דרגא דיצחק:
"ויאמרו אלהים ישרצו המים", אלו בעלי חכמה, שהיא נפש חיה, שהם כדגים המתגדלים בים התורה, והם מצד האריה של הים, שהיא כשרה בים, כי האריה של הסטרא אחרא הוא פסול ביבשה, ואריה של הים הוא לימין של אברהם, ובו (&) הרוצה להחכים ידרים.	ויאמר אלהים ישרצו המים (בראשית א כ) אלין מאריהון דחכמה דאיהי נפש חיה דאינון כנונין דמתרביין בימא דאורייתא ואינון מסטרא דאריה דימא דאיהו כשר בים דאריה דס"א איהו פסול ביבשתא ואריה דימא איהו לימינא דאברהם וביה הרוצה להחכים ידרים:
"ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים", ופני נשר, אלו זרע יעקב, שהם בעלי מצות התורה.	ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים (&) ודא פני נשר אלין זרעא דיעקב דאינון מארי פקודי דאורייתא:
"ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל השמים אל מקום אחד ותראה היבשה", "היבשה", זהו אדם שנלקח מד' יסודות העפר, כשיתקיים בה יבשה הארץ ממי המבול, יצאו מן הגלות, וסוד הדבר "ויהי כן", שהוא שבעים שנה.	ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה (בראשית א ט) היבשה דא אדם דאתנטיל מד' סטריין דעפרא כד אתקיים בה יבשה הארץ ממי טופנא יפקון מן גלותא ורוא דמלה ויהי כ"ן דאיהו שבעין שנין:
ביום ראשון עשה את מלאכתו להאיר לנו, זהו שנאמר "ולכל בני ישראל היה אור", "ויהו"ה הולך לפניו יומם וגו'", כדוגמת מצרים.	ביומא קדמאא עביד עבדתיה לאנהרא לון הה"ד (&) ולכל בני ישראל היה אור ועוד וה' הולך לפניו יומם וגו' (&) כנונא דמצרים:
ביום השני "ויהי מבדיל", הפריד את ישראל מהם, זהו שנאמר "ולא קרב זה אל זה כל הלילה".	ביומא תנינא ויהי מבדיל (&) אפריש לישראל מנייהו הה"ד (&) ולא קרב זה אל זה כל הלילה:
ביום השלישי, העבירם בים, זהו שנאמר "ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה", כתוב כאן "ותראה היבשה", וכתוב שם "וישם את הים לחרבה".	ביומא תליתאא אעבר לון בימא הה"ד (&) ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה כתיב הכא ותראה היבשה וכתוב התם (&) וישם את הים לחרבה:
האור של יום ראשון, ממנו מאירים השמש והירח ביום הרביעי, ועליהם נאמר "ויהו"ה הולך לפניו יומם בעמוד ענן לנחותם הדרך, ולילה בעמוד אש להאיר להם".	אור דיומא קדמאא מיניה נהרין שמשא וסיהרא ביומא רביעאא ועליהו אתמר (&) וה' הולך לפניו יומם בעמוד ענן לנחותם הדרך ולילה בעמוד אש להאיר להם:
ביום השני בו נברא הים, זהו שנאמר "יהי רקיע בתוך המים", ויום החמישי ממנו יוצא @ הוציא דגי הים, כי כמו שמאורות של יום הרביעי תלויים ביום ראשון, כן הדגים של יום החמישי תלויים ביום השני.	יומא תנינא ביה אתברי ימא הה"ד (בראשית א ו) יהי רקיע בתוך המים ויום חמישאה מיניה אפיק נוני ימא דכמא דמאורות דיומא רביעאא תליין ביומא קדמאא הכי נונין דיומא חמישאה

ז"ח - יתרו

תליין ביומא תניינא:	יום השלישי הוא כלול מהכל הוא מדרגת
יומא תליתא איהו כליל מכלא איהו דרגא	
כח/ג	
זהר	
דיעקב דאיהו נשרא כלילא ממיא ואשא ויומא שתיתא איה תלייא וביה אתברי אדם מההוא עפרא דיומא תליתא:	יעקב, שהוא נשר, כלול ממים ואש, ויום הששי תלוי בו, ובו נברא האדם, מאותו העפר של יום השלישי.
יומא קדמא אברהם דדרגיה חסד לקבליה הוא נצח ואהרן כהנא נהיר אנפוי כשמשא איהו לקבליה יומא רביעא דא בדא תליא הה"ד נעימות בימינך נצח (תהלים טז &):	יום ראשון אברהם שמדרגתו חסד, כנגדו הוא נצח, אהרן הכהן פניו מאירות כשמש, הוא כנגד יום הרביעי, זה תלוי בזה, זהו שנאמר "נעימות בימינך נצח".
יומא תנינא יצחק דדרגיה גבורה לקבליה יומא חמישא דאיהו הוד דרגא דדוד:	יום השני יצחק, שמדרגתו גבורה, כנגדו, יום החמישי שהוא הוד, מדרגתו של דוד.
יומא תליתא יעקב לקבליה יומא שתיתא שלמה דדרגיה יסוד דאיהו שלום ה' ועליה איתמר הנני נותן לו את בריתי שלום:	יום השלישי יעקב, כנגדו הוא יום הששי, שלמה, שמדרגתו יסוד, שהוא שלום ה', ועליו שנאמר "הנני נותן לו את בריתי שלום".
יום שבת מלכות ⁷⁴ דרגא דבן י"ה דאיהו ו' דמהלך חמש מאה שנין דאינון חמש ספירות מטי ליסוד לאתחברא בה' ויום שבת איהו משה רבינו דדרגיה בינה ⁷⁵ :	יום השבת מלכות, במדרגת בן י"ה שהוא ו', שמהלכו חמש מאה שנה, שהם חמש ספירות, מגיע ליסוד, להתחבר בה', ויום שבת הוא משה רבנו שמדרגתו בינה.
ויום שבת כליל כלא כגוונא דא (&) ויכל אלהים ביום השביעי דא יומא קדמא מלאכתו דא יומא רביעא וישבות ביום השביעי דא יומא תנינא מכל מלאכתו אשר עשה דא יומא חמישא דביה אתחבר בי מקדשא ולא הוה בנינא ביה באלף חמישא ויקדש אותו דא יומא תליתא כי בו שבת מכל מלאכתו דא יומא שתיתא:	ויום השבת כולל הכל, כדוגמא זה "ויכל אלהים ביום השביעי" זהו יום ראשון, "מלאכתו" זה יום הרביעי, "וישבות ביום השביעי" זה יום השני, "מכל מלאכתו אשר עשה" זה יום החמישי, שבו נחרב הבית המקדש, ולא היה בנין בו באלף החמישי, "ויקדש אותו" זה יום השלישי, "כי בו שבת מכל מלאכתו" זה יום הששי.
אשר ברא {לג ע"א} אלהים לעשות דא גופין לנשמתין דרשיעייא דלא בעא למעבד לון גופין דאזלין כלהו נע ונד ודא רוא יד ליד לא ינקה רע (&):	"אשר ברא אלהים לעשות", זה גופים של נשמות הרשעים, שלא רצה לעשות להם גופים, כי כולם הולכים נע ונד, וזהו הסוד "יד ליד לא ינקה רע".
ושבת דכלהו נייחא דכלהו יהא משה דאיהו דוגמת בן יה דבת זוגיה מלכות שבת שבת ודאי דעלה אתמר (&) ומלכותו בכל משלה	ושביתת הכל מנוחה של הכל יהיה משה, שהוא דוגמת בן י"ה, כי בת זוגו מלכות, שבת ודאי, שעליה שנאמר "ומלכותו בכל משלה", שהיא מלאכתו

⁷⁴ איתקרי שביעי - לבינה, כמ"ש לקמן (&) מסט' דאימא איהי תמינאה, ויסוד הוא שבת, כמ"ש בזהר (ח"ב קיח ע"ב, ח"ג כט ע"א) ובז"ח@ (לב ע"ד) (בהגר"א בתז"ח ג ע"ב).

⁷⁵ עי' ע"ח זיווגים ו': משה זכה לבינה. ועי' בהגר"א על תז"ח יח ע"א וז"ל, כי משה דרגא דהתפשטות בינה בעד"א וזהו בינה לבא בגו גופא עד"א. ועי' בפת"ש א"א יב.

עי' בהגר"א בתיקו"ז א ע"ב: יסוד בחינת רקיע (זהר ח"ג רלו ע"א), וכאן הוא יסוד דבינה, ושם גנוז ה"ח וה"ג סוד הדעת, ומשם מתפשט הדעת למטה. ודעת המתפשט הוא זוהר הרקיע של הדעת למעלה ביסוד, והוא דרגא דמשה, שהוא דעת, משה מלגאו כידוע (לקמן כט ע"ב), ולכן השיג למ"ט שערי בינה (ר"ה כא ע"ב), וזהו בינה, דרגא שהן נ' תרעין דמתפשטין מינה, ושער החמישים דבוק בה, ולכן לא השיג. וז"ש שם בז"ח (עח ע"ג טז ע"ד) כזוהר הרקיע, ועל שמיה אתקרי ספר הזוהר כו' ע"ש.

ז"ח - יתרו

הנזכרת ביום השבת.	דאיהו (מלאכות) [מלאכות] דאדכיר ביומא דשבתא:
ולא כמו שחושבים הטפשים, שהקב"ה עשה עבודה, או שטרח לעשות עבודה, ונח ביום השביעי, כמו אדם הטורח בעבודתו, ואחר שסיים נח, חס ושלוש, אלא בכל זמן שהשכינה היא בגלות, נאמר בה "ולא מצאה היונה מנוח", שלא נמצא לה צדיק שיהיה לה מנוח@ה בן, והמנוחה שלה הם הצדיקים, שיורדת בתוכם, כגון אברהם ואהרן וזרעו, יצחק ודוד וזרעו, יעקב ושלמה וזרעו, ועליהם נאמר "ויכל אלהים ביום השביעי", "וישבות ביום השביעי", "ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אותו".	ולא כמא דחשבין טפשיין דקב"ה עביד עבדתא או טרח למעבד עבדתיה ונח ביומא שביעאה כבר נש דטרח בעבדתיה ולבתר דסיים נח ח"ו אלא בכל זמנא דשכינתא איהי בגלותא אתמר בה (&) ולא מצאה היונה מנוח דלא אשתכח צדיקא דיהא לה נייחא ביה ונייחא דילה אינון צדיקייא דנחתת בהון כגון אברהם ואהרן וזרעיה יצחק ודוד וזרעיה יעקב ושלמה וזרעיה ועלייהו אתמר (&) ויכל אלהים ביום השביעי (&) וישבות ביום השביעי (&) ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אותו:
יום של כלם, מנוחת כלם, יום השביעי, משה כולל בו את כלם, בו נח השכינה מכולם, וזה הוא "וישבות ביום השביעי", השביתה של אלהים ודאי, שהיא השכינה. ולא אמר "וישבות יהוה", כי האם שטורחת עם הבנים, זהו שנאמר "ובפשעיהם שולחה אמכם".	יומא דכלהו⁷⁶ נייחא דכלהו יום השביעי משה כליל כללהו ביה נח שכינתא מכללהו ודא איהו (&) וישבות ביום השביעי שביתה דאלהים ודאי דאיהי שכינתא ולא אמר וישבות ה' דאימא איהו דטרחא בבנין הה"ד (&) ובפשעיהם שולחה אמכם:
ולכן ד' יסודות, כל אחד עושה עבודתו, אחד אריה, והרי נתבאר. השני שור, אדום כשושנה, נוטה לשמאל, הוא לוקח צבע אש ועושה ציורים ושרטוטים, ומקומו בלב.	ובג"ד ד' יסודין כל חד עביד עבדתיה חד אריה והא איתמר תנינא שור סומקא כוורדא סטא לשמאלא נטל גוון אשא ועביד ציורין ושרטוטין ואתריה בלבא:
נשר מקומו בגוף, [הוא] לוקח את הרוח הכלול בפה, נוטה לאחור, ולוקח צבע אחד מן הלבנה, נוטה לפניו ולוקח צבע אחד מן השמש, נוטה לימין ולשמאל, ולוקח שני צבעים מהם, נמצא כלול מכל הצבעים, וזה הוא הנשר הגדול, בעל הנוצה, גדול הכנפים, כל צבעים נראים בו.	נשר אתריה בגופא נטל רוחא כלילא בפומא סטא לאחורא ונטיל גוון חד מסיהרא סטא לקמיה ונטל גוון חד משמשא סטא לימינא ושמאלא ונטיל תרין גוונים מנייהו אשתכח כליל מכל גוונים והאי איהו נשרא רברבא מארי דנוצה רב גדפין כל גוונים⁷⁷ ביה אתחזיין:
אדם נוטה למעלה, ושורה בצורת הפנים, ורשום@ונרשם שם צורת כל חיות, ומתלבש בכולם, ונראית צורתו בהם, זהו שנאמר "ודמות פניהם פני אדם, ופני אריה אל הימין לארבעתם, ופני שור מהשמאל לארבעתן, ופני נשר לארבעתן", ורושם בהם ציורים וצבעים של הפנים והשרטוטין של המצח.	אדם סטא⁷⁸ לעילא ושרייא בדיוקנא דאנפין ורשים תמן דיוקנא דכלהו חיון ואתלבש בכלהו ואתחזי דיוקניה בהו הה"ד (יחזקאל א י) ודמות פניהם פני אדם ופני אריה אל הימין לארבעתם ופני שור מהשמאל לארבעתן ופני נשר לארבעתן ורשים בהון ציורין וגוונים דאנפין ושרטוטין דמצחא:
בהם רשום ל"ב שבילים, שהם נתיבות פליאות חכמה (ס"י פ"א מ"א), וכולם	בהון רשים תלתין ותריין שבילין דאינון נתיבות

⁷⁶ עי' תיקור"ז עה ע"ב, בהגר"א בספד"צ ה ע"ב ד"ה אלא, ע"ח שער הזווגים פרק ה
⁷⁷ ?? עי' בהגר"א בתיקור"ז קמז ע"ב: ואית עיינין כו' - דהוא חוורא מסט' דנחש כנ"ל וכמ"ש בז"ח@ כ"ח ג' גוונים חיון דיליה איהו נחש כו' ע"ש: עינא איהו כגלגל כו' - ר"ל,
⁷⁸ עי' בהגר"א בתיקור"ז קעב ע"ג: וג' יה"ה במילואו ל"ב נתיבות דלכן י"ג בכתר ול"ב בחכמה דוא"ו הוא אריך אבפין כג"ל וכמ"ש למטה ובז"ח@ כ"ח ג' אדם סטא לעילא ושרייא בדיוקנא דאנפין ורשים תמן דיוקנא דכלהו חיון ואתלבש בכלהו ואחזי דיוקניה בהו הה"ד ודמות פניהם פני אדם ופני אריה אל הימין לארבעת' כו' ור

ז"ח - יתרו

מכוסים@מתכסים בל"ב, בין הפנים והכנפים של החיות, כי שש עשרה פנים הם לארבעתן לד' החיות, ושש עשרה כנפים עולים ל"ב, וכך הם השרטוטין של המצח והשרטוטין שעל העינים.	פליאות חכמה וכולהו אתכסיין בתלתין ותריין בין אנפין וגדפין דחיון דשש עשר אנפין אינון לארבעתן לד' חיון ושש עשר גדפין סלקין ל"ב הכי אינון שרטוטין דמצחא ושרטוטין דעיינין:
י"ג צבעים הם בציורי הפנים, של קו המדה, וכל הצבעים הולכים בקו המדה בדרך אמת, וכולם רשומים בוא"ו, הל"ב שבילי מצוירים ביו"ד ה"א ה"א.	תלת עשר גוונים אינון בציורין דאנפין דקו המדה וכולהו גוונים אזלין בקו המדה באורח קשום וכולהו רשימין בוא"ו תריין ותלתין שבילין מצוירין ביו"ד ה"א ה"א:
י"ב צבעים של ג' חיות, שהם ו"ו, "ודמות פניהם פני אדם", האל"ף שמתלבשת בהם ומתכסה בהם, ו' למטה ו' למעלה. ו' למעלה ששה צבעים עליונים, ו' למטה ששה צבעים תחתונים. בששה צבעים העליונים פורח למעלה, ובששה צבעים התחתונים פורח למטה, וסוד הדבר "בשטים יכסה פניו ובשטים יכסה רגליו ובשטים יעופף".	תריין עשר גוונים דתלת חיון דאינון ו"ו ודמות פניהם פני אדם (&) א' דמתלבש בהון ואיתכסי בהון ו' לתתא ו' לעילא ו' לעילא שית גוונים עילאין ו' לתתא שית גוונים תתאין בשית גוונים עילאין פרח לגבי עילא ובשית גוונים תתאין פרח לגבי תתא ורוא דמלה (&) בשטים יכסה פניו ובשטים יכסה רגליו ובשטים יעופף:
אלו ה"ב הם הדיוקנים, שמתלבש בהם א' העליונה, שהיא תפארת אד"ם, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, אלו הם נתיבות חכמה, נתיב לא ידעו עיט".	אלין אינון דיוקנין דאתלבש בהון א' עילאה דאיהו תפארת אדם יו"ד ה"א וא"ו ה"א אלין אינון נתיבין דחכמה (&) נתיב לא ידעו עיט:
א', שהוא סוד אדם, עליה שנאמר (&) במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור, שהיא א' המתעטרת בצבעים שהם ו"ו, והיא לא נגלתה, עליה נאמר "כי לא ראיתם כל תמונה".	א' דאיהו אדם עליה אתמר במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור דאיהו [א] (אור) דאתעטר בגוונים דאינון ו"ו ואיהו לא אתגלייא עליה איתמר {לג ע"ב} (&) כי לא ראיתם כל תמונה ⁷⁹ :
ויש למטה דמות אדם, ולא אדם, עליו נאמר "ותמונת יהו"ה יביט", וזו היא נפש השכלית מצד המלכות, שרשום את כל צבעים האלו, והיא נקראת יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וזה הוא מ"ה שלמטה.	ואית לתתא דמות אדם ולא אדם עליה אתמר (&) ותמונת ה' יביט ודא נפש השכלית מסטרא דמלכות דרשים כל גוונים אלין ואיהי אתקריאת יו"ד ה"א וא"ו ה"א ודא איהו (&) מ"ה למטה:
כח/ד	
זהר	
הרוח רושם רשימות במלאכים, שהם ד', מיכאל גבריאל נוריאל רפאל, ועולה לעשר, שהם אראלים, שרפין, חשמלים, שנאנים, תרשישים, אופנים, אלהים, אישים, חיות, בני אלהים. וכולם מתלבשים ומאירים בצבעים של פנים, כי הצבעים הם לבושים לאלו המלאכים, כמו גוף המתלבש בלבושים, ואלו מראים צורות בלבושים לנביא.	רוח רשים רשימין במלאכיא דאינון ד' מיכאל גבריאל נוריאל רפאל וסליק לעשר דאינון ⁸⁰ אראליים שרפים חשמלים שנאנים תרשישים אופנים אלהים אישים חיות בני אלהים וכלהו מתלבשין ונהרין בגוונים דאנפין דגוונים אינון לבושין לאינון מלאכין כגופא דמתלבש בלבושין ואינון אחזיין דיוקנין

⁷⁹ יהל אור ח"ג [כ ע"א]: לגו אתר דפריעה שארי. ר"ל מקום הפריעה שהוא בקדושה, הוא מתקיף לערלת הפריעה. כי שור הוא דכורא, אבל חמור דנוק', אין בכסא. והענין דר"נ דקדושה מרחיקין דר"נ דס"א, כי במקום הקדושה הן נופלים. ולכן בכסא אין שם שליטה דנוק'. אבל דכורא, עד בא יעקב ומתחבר בכסא כמו שמפרש והולך. והענין בשור, כי עשו דכורא לשמאלא, וישמעאל כו'. והוא בחטא אדה"ר וחווה, כמ"ש בז"ח@ פ' יתרו {ליוורנו מב. מרגליות@ לג:}. והוא בעצב בעצבון. וז"ש ויעקב אחיד כו' ובהאי שור כו'. ר"ל דפרע מהאי שור דקדושה את המועד. ואמר רשומא דברית אית ביה. כנ"ל, דמילה שהוא בנוק', ביה. והוא עטרת הברית, נוק'.

⁸⁰ עי' מלואים אות. **Error! Reference source not found.**

ז"ח - יתרו

בלבושין לנביאה:	
והרוח הוא התפארת, רוכב במלאכים ברוח, שהוא רוכב בגוף, וסוד הדבר "כי תרכב על סוסך, מרכבותיך ישועה".	ורוחא דאיהו תפארת רכיב במלאכייא ברוחא דאיהו רכיב בגופא ורוא דמלה (&) כי תרכב על סוסיך מרכבותיך ישועה:
הנשמה היא מצד הבינה, ועליו שורה המחשבה שאין לה סוף, ובה אין דמיון ואין צורה, ואין דמות, לפי שהיא עולם הבא, ואין בה לא גוף ולא דמות, כמו שפירשו חכמי המשנה (&) העולם הבא אין בו לא גוף ולא גויה@, והנשמה מתלבשת בכסא, שהיא אדם הבריאה, ובד' רוחות שלהם, שם נאמר "כי לא ראיתם כל תמונה", שעליה נאמר "עין לא ראתה אלהים זולתך".	נשמתא איהי מסטרא דבינה ועלה שרייא מחשבה דלית לה סוף ובה לית דמיון ולית צורה ולית דיוקנא בגין דאיהי עלמא דאית וליית בה לא גופא ולא דיוקנא כמה דאוקמוה מ"מ העוה"ב אין בו לא גוף ולא גויה ונשמתא אתלבש בכורסיא דאיהו אדם דבריא וברבע סטריין דילהון תמן איתמר (&) כי לא ראיתם כל תמונה דעלה איתמר (&) עין לא ראתה אלהים זולתך:
ובמחשבה זו היו מציירים כל הנביאים, את כל הדמיונות וכל הציורים שלמטה ממנה, ולמעלה ממנה לא תופסים ציור כלל, בה לא היו יכלין לתפוס ציור ולאו צבע כלל, כל שכן למעלה ממנה.	ובהאי מחשבה הוו מציירין כל נביאיא כל דמיונין וכל ציורין לתתא מינה ולעילא מינה לא תפסין ציור כלל בה לא הוו יכלין למתפס ציור ולאו גוון כלל כ"ש לעילא מינה:
וצריך לחזור לדבר הראשון, עיניים ירוקות שמצד הטהרה, הם רחמים מצד התפארת, והירוק שלהם מצדו הוא מאיר באור של אבן מרגלית.	וצריך לאחורא למלה קדמאה עיינין ירוקין דסטרא דדכייא רחמים אינון מסטרא דת"ת וירוקא דילהון מסטריה איהו נהיר בנהורא דאבן מרגלית:
כי בשביל זה נקראות הספירות ספירות שמאירים צבעים שלהם כספירים יקרים, ולא כספירים שהם פסולות@ בעולם השפל, אלא כאבנים יקרות ומרגליות שבגן עדן, שהאור שלהם מסוף העולם ועד סופו, ואלו הם הספירות המאירות לאדם בתורה כולה, עד שאין שיעור.	דבג"ד אתקריאו ספירן ספירות דנהרין גווינין דילהון כספירים יקירין ולא כספירים דאינון פסולות דעלמא שפלא אלא כאבנין יקירין ומרגלאן דגנתא דעדן דנהורא דלהון מסוף העולם ועד סופו ואלין אינון ספירן דנהרין לבר נש באורייתא כולא עד דלית שיעורא:
כי יש מרגליות ואבנים יקרות, שהם מנשמה ורוח ונפש של הכסא הכבוד, ומלאכים, וארבע רוחות עולם, האור של אלו המרגליות יש לו שיעור, ויש לו ראש וסוף, אבל לאור של הנשמה ורוח ונפש שהם בדרך האצילות, מבינה ותפארת ומלכות, אין להם שיעור, ואלו הם בדרך אצילות, אבל אחרים נאמר בהם "ספיר גיזרתם", כמו שפירשו הראשונים (&) כל הנשמות גזורות מכסא הכבוד.	דאית מרגלאן ואבנין יקירין דאינון מנשמתא ורוחא ונפשא דכורסיא יקרא ומלאכיא וד' סטרי עלמא נהורא דאלין מרגלאן אית ליה שיעורא ואית ליה רישא וסופא אבל לנהורא דנשמתא ורוחא ונפשא דאינון באורח אצילות מבינה ותפארת ומלכות לית ליה שיעורא ואלין אינון באורח אצילות אבל אחרנין איתמר בהון ספיר גיזרתם (&) כמה דאוקמוה קדמאי כל הנשמות גזורות מכסא הכבוד:
וכל אלו צבעים מאירים בעיניים של הגוף שבגן עדן, ובהם משבחת התורה את השכינה, ומשה לפי שנתלבש בגוף ההוא של גן התחתון, שנאמר בו "וייראו מגשת אליו".	וכל אלין גווינין נהירין בעיינין דגופא דג"ע ובהון שבחת אורייתא לשכינתא ומשה בגין דאתלבש בההוא גופא דגנתא דעדן דלתתא איתמר ביה (&) וייראו מגשת אליו:
ובגן עדן העליון נאמר בו "ופני לא יראו", כי אף על פי שבכל מקום הוא הקב"ה, יש מקום שהוא מתגלה בו, ומקום שאינו מתגלה בו כל כך, וזהו הסוד של המסך המאירה, והמסך שאינה מאירה.	ובג"ע דלעילא איתמר ביה (&) ופני לא יראו דאע"ג דבכל אתר איהו קב"ה אית אתר דאתגלייא ביה ואתר דלא אתגלייא ביה כ"כ המאירה, והמסך שאינה מאירה.

ז"ח - יתרו

ודא איהו רזא דאספקלריא המאירה ואספקלריא שאינה מאירה:	
כדוגמא זה יש בתורה כמה לבושים, כמה פנים הנקראים פנים הנראים ופנים שאינם נראים, והקב"ה אינו מתגלה בתורה, אלא לכל אחד כפי מעשיו, וכפי נשמתו ורוח ונפשו, מהמקום שנחצבו.	כדוגמא זה יש בתורה כמה לבושים, כמה פנים הנקראים פנים הנראים ופנים שאינם נראים, והקב"ה אינו מתגלה בתורה, אלא לכל אחד כפי מעשיו, וכפי נשמתו ורוח ונפשו, מהמקום שנחצבו.
עיינין אינן כגונא דגלגל דמגלגל עיגולין מסטרא דמים ודא איהו רזא דגלגלים ואולין בקו המדה באריכו (לג ע"ג) דילהון בעמיקו דילהון:	העיניים הם כדוגמת גלגל, שמגלגל עגולים מצד המים, וזהו הסוד של כל הגלגלים, והולכות בקו המדה, באורך שלהם, בעומק שלהם.
ורזא דמלה (&) מי מדד בשעלו מים ואינן ה' מדורים מדד בה כגון זה ואינן א' א' א' כיצד מי מדד בשעלו מים ואינן א' א' בורת תכן א' וכל בשליש עפר הארץ א' ושקל בפלס הרים א' וגבעות במאזנים א':	וסוד הדבר "מי מדד בשעלו מים", והם חמש מדידות מדד בה, כגון זה והם א' א' א' א' א' כיצד, "מי מדד בשעלו מים" א', "ושמים בזרת תכן" א', "וכל בשליש עפר הארץ" א', "ושקל בפלס הרים" א', "וגבעות במאזנים" א'.
ואינן ו' קו דנפיק מן המדה דאיהי ו' ומדיד ה' מדודין בהם בחמש ספיראן דכלילן בה' תתאה ודאי ו' דילה איהי מדה דילה:	והם ו', קו יוצא מן המדה שהיא ו', ומודד ה' מדידות בהם בחמש ספירות הכלולות בה' התחתונה, ודאי ו' שלה היא המדה שלה.
[ואינן] (ואית עין) ד' גוונין דעינא מדד בהון לד' סטריין וקו איהו ו' גלגל דאיהו ו' עם ו' אתעביד גלגל דסליק לחושבן (עבור) [ע"ב] כד גלגל דעינא אתהפך בקו דאיהו ו' ומתהפך עינא ביה לחוורא אתגלייא ביה דאיהו גלגול דיליה:	ואותם ד' צבעים שבעין, מודד בהם לד' צדדים, וקו הוא ו', גלגל שהוא ו', עם ו' נעשה גלגל, שעולה לחשבון ע"ב כשגלגל עין מתהפך בקו שהוא ו', והעין מתהפכת בו ללבן, מתגלה בו שהוא גלגול שלו.
מזמנא קדמאה מסטרא דחסד ואם יתעסק באורייתא חכים יהא מסטרא דימינא בגין דתמן אתמר בה הרוצה להחכים ידרים :	מפעם ראשונה מצד החסד, ואם יעסוק בתורה יהיה חכם מצד הימין, לפי ששם שנאמר בה (&) הרוצה להחכים ידרים.
ואי לא יתעסק באורייתא יהא חכים במלין לצייר בידיה כמה ציורין דכמה מלאכות אע"ג דלא אוליפו ליה בהאי עלמא דמאן דלא עביד מלוי מלבויו וממחשבתיה עד דאוליפו ליה האי לאו איהו בגלגולא דא כלל:	ואם לא יעסוק בתורה, יהיה חכם בעיני העולם, לצייר בידו כמה ציורים של כמה מלאכות, אף על פי שלא למדו אותו בעולם הזה, כי מי שאינו עושה דבריו מלבו וממחשבתו עד שילמדו אותו, זהו אינו מגלגול הזה כלל.
וכד גלגל דעינא אתהפך לשמאלא באדימו	וכאשר גלגל העין מתהפך לשמאל,

 81 ג' ג'

82 עי' תיקו"ז לה ע"ב שמחלק לכל אות א' ניקוד א', וכך עשינו, ועי' עוד זהר ח"ב קעה ע"ב.
83 עי' בהגר"א בתיקו"ז סח ע"ד: אזדעזעו רקיעין כו' ומלאכין כו' - כמ"ש (יחזקאל ג יב) ואשמע אחרי קול רעש גדול ברוך כבוד ה' ממקומו, {סח ע"ד} והוא בחכמה, מקומה כנ"ל, והאופנים ינשאו לעומתם כו' (שם א כ), קול המולה כקול מים רבים כו' כקול שדי כו' (שם כד), והאופנים ת"י על הרקיעים, כמ"ש (יחזקאל י ג) לאופן קורא גלגל באזני, שהגלגלים הולכין אחריהם, ועי' במעשה מרכבה (זו"ח @ לג ע"ג). ואמר עד א"ס כו' עד אין תכלית - שהוא באור ישר ואור חוזר כמ"ל:

84 עי' בהגר"א בתיקו"ז עט ע"ד: כפום עובדי' - אם עובדין ודרגין בחסד, מתגלין ליה בדמות אריה, וכן בשאר. וכן לפום גלגולין, אם בגלגול ראשון באריה, כמ"ל בתיקון ל"ב (פה ע"א) ובזו"ח @ פ' יתרו (לג ע"ב):

ז"ח - יתרו

באדומו@ השולט אז הצבעים האחרים, הוא מפעם שנית גלגול שלו, וזה יהיה עשיר בלא טורח ובלי המזל, ועליו שנאמר הרוצה להעשיר יצפין, ויתקרב אליו בני אדם, כי יהיה ותרן בממונו לפי שלא טרח בו, כי אותו שטרח בממונו לא תתקרב אליו, כי [הוא] יהיה קמצן.	דשליט על גוונין אחרנין איהו מזמנא תניינא גלגולא דיליה והאי יהא עתיר בלא טורח ובלא מזל ועליה איתמר הרוצה להעשיר יצפין ויתקרב ב"נ לגביה דוותרן יהא בממוניה בגין דלא טרח ביה דההוא דטרח בממוניה לא תתקרב לגביה דקמצן יהא:
וכאשר גלגל העין מתהפך לירוק, השולט על כל צבעים, זה הוא בגלגול השלישי, ויהיה חכם בתורה, ועשיר בממון שלא טרח בו, זהו שלם בכל, מצד יעקב,	וכד גלגל דעינא אתהפך לירוקא דשליט על כל גוונין דא איהו בגלגולא תליתא ויהא חכים באורייתא ועתיר בממונא דלא טרח ביה דא איהו שלים מכלא מסטרא דיעקב
כט/א	זהר
שנאמר בו "ויעקב איש תם", "הן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלש עם גבר".	דאיתמר ביה (&) ויעקב איש תם (&) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר:
ועתה צריך לפרש מי הוא העין שנתגלגל בגלגול של שלשה צבעים האלו, אדם הראשון של צד הטהור, כי יש אדם אחר שמצד הטומאה.	וכען צריך לפרשא מאן איהו עין דאתגלגל בגלגולא דתלת גוונין אלין אדם קדמא דסטרא דכייא דאית אדם אחרא מסטרא דמסאבו:
ולא עוד, אלא שלשה אדם הם, אדם דבריא, אדם דיצירה, אדם דעשיה, מצד הטהור. ויש אחר מצד הטומאה, שהוא אדם בליעל, איש און, יצר הרע. אדם טוב, יצר הטוב, כי כך פירשו הראשונים "גם את זה לעומת זה עשה האלהים".	ולא עוד אלא תלת אדם אינון אדם דבריא, אדם דיצירה, אדם דעשיה מסטרא דדכיו ואית אחרא מסטרא דמסאבו דאיהו אדם בליעל איש און יצר הרע אדם טוב יצר הטוב דהכי אוקמוה קדמאין (&) גם את זה לעומת זה עשה האלהים:
ועתה צריך לפרש האדם שמצד הטהור. בא וראה, כשנתלבש אדם הטהור באברהם, נתלבן בו, וביצחק נצטרף, זהו שנאמר "וצרפתים כצורף את הכסף ובחנתים כבחון את הזהב", ביעקב הראה את צורתו, ועשה תולדות.	וכען צריך לפרש אדם דסטרא דכיא ת"ח כד אתלבש אדם דדכיו באברהם אתלבן ביה וביצחק אצטריף הה"ד (&) וצרפתים כצורף את הכסף ובחנתים כבחון את הזהב ביעקב אחזי דיוקניה ועביד תולדין:
ולמה זה, אלא ליצר הטוב וליצר הרע, שהם אדם טוב ואדם רע, צוה הקב"ה שלש מצות, עבודה זרה גלוי עריות ושפיכת דמים. ועבודה זרה, זהו שנאמר "ויצו יהו"ה אלהים על האדם לאמר", ואמרו חכמי המשנה (&) אין "צו" אלא עבודה זרה. "על האדם" זה שפיכות דמים. "לאמר", זה גלוי עריות. ובצווי זה הווי כאחד יצר הטוב ויצר הרע.	והאי אמאי אלא ליצה"ט וליצה"ר דאינון אדם טוב אדם רע מני קב"ה תלת פקודין ע"ז ג"ע וש"ד וע"ז הה"ד (&) ויצו ה' אלהים על האדם לאמר ואמרו מארי מתניתין לית צו אלא ע"ז על האדם זה שפיכות דמים לאמר זה גלוי עריות ובצווי דא הווי כחדא יצה"ט ויצה"ר:
לאחר שעבר היצר הרע על צווי הקב"ה, גזר עליו מיתה. אמר מה אעשה, אם אני מת, הוא יקח עבד אחר, כי היצר הרע הוא עבד ובת זוגו שפחה, ומקומו יירש לו.	לבתר דעבר יצה"ר על צווי דקב"ה גזר עליה מיתה אמר מה אעבד אם אנא אימות איהו נטיל עבד אחרא דיצה"ר איהו עבד ובת זוגיה שפחה ואתריה ירית ליה:

ז"ח - יתרו

מה עשה אותו העבד, הלך הוא ואשתו, לפתות לאדם ואשתו של צד הטוב, בת זוגו של היצר הרע, ליל"ת, פיתתה לאדם שהוא היצר הטוב, ובשבילה שנאמר "האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ", ויצר הרע פיתה לחוה, וגרמו להם מיתה.	ההוא עבד מה עבד ⁸⁵ אזל איהו ואתתיה לפתאה לאדם ולאתתיה דסמרא טבא בת זוגיה ⁸⁶ דיצה"ר לילית פתי לאדם ⁸⁷ דאיהו יצה"ט ובגינה איתמר (&) האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ ויצה"ר פתי לחוה וגרמו לון מות ⁸⁸ :
בשביל זה הפשיט הקב"ה לאדם, שהוא יצר טוב, מגופו מגן עדן, וממלבושיו, לו ולאשתו, זהו שנאמר "וידעו כי ערומים הם". וגירש אותם מן הגן עדן, זהו שנאמר "וגרש את האדם", "את" בת זוגו עמו.	בג"ד קב"ה {לג ע"ד} אפשיט לאדם דאיהו יצר הטוב מגופיה (בגן) [נ"א מגן] עדן וממלבושיו ליה ולאתתיה הה"ד (&) וידעו כי ערומים הם וגירש לון מג"ע הה"ד (&) וגירש את האדם את בת זוגיה עמיה:
והוריד אותם לשבע ארצות, שהם: גיא, נשיה, ציה, ארקא, ארץ, אדמה, תבל. עשה תשובה, היה מצפצף ועולה, ועם כל זה היה ערום בלא לבוש, הוא ואשתו.	ונחית לון לשבע ארעין דאינון גיא נשיה ציה ארקא ארץ אדמה תבל עבד תיובתא הוה מצפצף ועולה ועב"ד הוה ערום בלא לבוש הוא ואתתיה:
, מה עשה הקב"ה, הביא אותו בגלגול באברהם ואת אשתו בשרה, והקב"ה היה	מה עבד קב"ה אייתי ליה בגלגולא באברהם

⁸⁵ עי' בהגר"א בתיק"ז פז ע"א ד"ה ודמא כו' - והן שני דינין של ס"ם ונחש, והן שרי עשו (פי' עמלק) וישמעאל, דלא בעי לקבלא אורייתא משום ב' לאוין לא תרצח לא תנאף, וז"ש ולקבל אליו תרין כו', והן שני משמרות ראשונות, ראשונה חמור נוער הוא מסט' דימינא, חמור, פה עם החמור (בראשית כב ה), ואז (איוב כד טו) עין נואף שמרה נשף, שהוא תחלת הערב קודם זמן שינה. אבל שניה כלבים צועקים, שאז הולכין הגנבים ורצחנים בזמן השינה. ותליתאה לקבל יעקב שמטתו שלימה, תינוק כו'. ואף שאמרת למעלה דג' קליפין דערלה בדכורא, וד' פריעה בנוק', וכאן אמר להיפך. הענין כמ"ש בזו"ח @ (פ' יתרו כט ע"א לג ע"ג) ההוא עבד מה עבד אזיל כו' לילית פתי לאדם כו' וכגוונא דא אתלבן אדם כו' לבתר אתגלגל ביצחק בת זוגי' דאדם כו'. וזה שיצא ישמעאל, נחש, מאברהם דכורא, ועשו (פי' עמלק) רוצח מיצחק, נוק', וט"ס שם בזו"ח @, וכן הוא הענין, כי ישמעאל הוא זוהמת הנחש שהטיל באדם, ועשו הוא זוהמת הס"ם שהטיל בחוה, וערלה הוא ישמעאל, ומ"מ כיון שיצא מאדם ואברהם נק' דכורא, וג' קליפין בו כנ"ל, ועשו פריעה, והוא להיפך:

⁸⁶ עי' בהגר"א בתיק"ז עה ע"ד: ובזמנא דישראל כו' כשאל קנאה דמקני הקב"ה עליהון האי מיתה איהי לילית מ"ה וההיא שאול איהו יצה"ר דנוקבא איהי כו' - ור"ל, דאהבה שהיא קשה עלינו, על מחיצה הנעשית בפני הקב"ה נק' מיתה, דהיא נוק'. וקנאה דמקני הקב"ה על יצה"ר שמבדיל אותנו והשכינה מאתנו, נק' שאול, דכורא. ובהיפך היה צריך להיות. {עו ע"א} ומשני דנוק' איהי כו', וכמ"ש בזו"ח @ (פרשת יתרו כט ע"א לג ע"ג) בת זוגיה דיצה"ר לילית פתי לאדם כו' ויצה"ר פתי לחוה כו' וכגוונא דא אתלבן אדם כו', ע"ש: והאי מ"ל כו' - ר"ל, דאצלה כתיב בעצב, דכורא, ואצלו כתיב, בעצבון, נוק', וכן שבתון על שבות דרבנן בנוק' דקדושה, וכן כל כיוצא: עי' בהגר"א בתיק"ז קה ע"א ד"ה דהיא רה"ר אשת זנונים - ר"ל, לכן נאמר הכל בלשון רבים, וכמ"ש ל' בריש תיקון כ"ד (עז ע"א) רה"ר נחש אשת זנונים כו' כללא כו', וחזר ופי' דרשעים הן ס"מ ונחש, שפיתו לאדם וחוה, ועי' בזו"ח @ פ' יתרו (לג ע"ג) דנחש פתה לאדם וס"מ לחוה כו', עש"ב ⁸⁷ עי' בהגר"א בתיק"ז קמח ע"ד: עיינין מרקמן כו' על לול"א כו' - דנקודין ממעטין את הכתב שאין (תוך הענין) כמו שכתוב ורמאי איהו שאינו תוכו כדברו וז"ש על לול"א שדרשו בהיפך הכתב בפ"ק דברכות ואמר בנקודין חוורין דהוא מסט' דנחש גוון חוור והוא נחש הרמאי דפתי לאדם כנ"ל וכמ"ש בזו"ח @ שם ע"ש וכנ"ל וז"ש ומאן דאיהו בנקודין כו' בנקודין כו': ואמר בנקודין אוכמין כל בישין משום דהיא כללא דכל גוונין כמ"ש בזו"ח @ שם וע"ש כח ע"א כ"ט א': עמק טוב כו' - שהן תהו ובהו כמ"ש בס' הבהיר והוא בעץ הדעת טוב ורע בהו טוב כו' ומ"ש תהו ובהו רעים הוא בס"א ועבפ"א דס"י עומק כו':

⁸⁸ עי' בהגר"א בתיק"ז קנ ע"ב: ריש ועושר אל תתן לי פן כו' השפעת עליהם כו' וענין הצטרפות הכסף והזהב כנ"ל וכמ"ש כאן דאתערב בטפה חוורא כספא כו' אתערב ערבוביא כו' הוא התערבות בחו"ג טפה דדכורא ודנוק' וז"ש חטא דחוה כו' ואתמר באדם כו' ועבזו"ח @ פ' יתרו כ"ט א' בארוכה ועמש"ל סוף תל"ז ויעקב הוא מסט' דמוחין דחו"ג הן דעת ומוחין חיים וז"ש ואתרבי עה"ח כו' וג' אבהן הן ד' בתים דתפילין ואמר בענפיו ושרשיו ביה ובבניו וע"ל ק"ה ב'

ז"ח - יתרו

מלבן אותו בכור של כסף, שהוא מעורב באבר שהוא עופרת, מיד השליכו אותו באש, נתלבן הכסף והוציא הזוהמא שהיא העופרת לחוץ. וכדוגמא זה נתלבן אדם באברהם, והוציא ממנו את הזוהמא לחוץ, וזהו ישמעאל, שהוא היה הזוהמא שהטיל הנחש בחוה.	ולאנתתיה בשרה וקב"ה הוה מלבן ליה בכורא דכספא דאיהו מעורב באברא דאיהו עופרת מיד דארמי ליה בנורא אתלבנא כספא ואפיקת זוהמא דאיהו עופרת לבר וכגוונא דא אתלבן אדם באברהם ואפיק מניה זוהמא לבר ודא ישמעאל דאיהו זוהמא דהטיל חיויא בחוה ⁸⁹ :
אחר כך נתגלגלה בת זוגו של אדם ביצחק ונתאדם באש, והוציא את הזוהמא לחוץ, וזהו עשו, והאדום שלו כדם של שחיטה, ולפי שנתגלגלה הנקבה ביצחק, נקרא שמאל נוקבא.	לבתר אתגלגל ביצחק בת זוגיה דאדם ⁹⁰ ואסתמק בנורא ואפיק זוהמא לבר ודא עשו וסומקא דיליה כדמא דשחיטה ובנין דאתגלגל נוקבא ביצחק אתקרי שמאל נוקבא:
ואחר כך נכנסו שניהם ביעקב ובת זוגו, והוציאו ממנו זרע, וגלות שלו הוא ירוק שלו מסבב@, וזה הוא "הן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלש עם גבר".	לבתר עאלו תרווייהו ביעקב ⁹¹ ובת זוגיה ואפיקו מניה זרעא וגלותא דיליה הוא ירוקא דיליה דסחרא ודא איהו (&) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר:
עינים שחורות חשוכות, שם הליל"ת, שהיא חשיכה@חושך אפילה, ככלי חרס שחור ועינים שחורות ועקומות, ודאי שם שבתאי, שעליו שנאמר "מארת יהו"ה בבית רשע", שאותו צבע חשוך שולט על צבעים האחרים.	עיינין אוכמין חשוכין ⁹² תמן לילית דאיהי חשוכא אפילה פתא אוכמא ⁹³ ועיינין אוכמין עקימין ודאי תמן שבתאי דעליה אתמר (&) מארת ה' בבית רשע דההוא גוון חשוך שליט על גווי אחרנין:
ולמי שמסתכלים בו ליל"ת או שבתאי"י באלו עינים, מביא קללה ועניות ורעב ומגפה, תשמור ממנו, ש"רגליה יורדות מות" "שאל צעדיה יתמוכו", וכל משא ומתן שעושה האדם בפני אלו בעלי העינים, נאבד.	ולמאן דאסתכל ביה לילית או שבתאי באילין עיינין מארה ועניותא וכפנא ומותנא ייתי אסתמר מניה דרגליה יורדות מות (&) שאל צעדיה יתמוכו (&) וכל משא ומתן דעביד ב"נ קדם מארי דעיינין אלין אתאביד:
וצריך האדם שלא ימצא בשובע לפניו בימי החול, רק בשבת, שאין לו שליטה עליו. ואם נמצא בימי החול בשובע לפניו, ומסתכל בו בעין הרעה, לא ינצל ממנו ממתה או מעוני, והחוטם והפה	וצריך ב"נ דלא ישתכח בשבעא קדמיה ביומין דחול ⁹⁴ אלא בשבת דלית ליה שלטנותא עליה ואם אשתכח ביומין דחול בשבעא קדמיה

⁸⁹ (אמר המסדר. לפי מ"ש הגר"א בתל"ז (פא ע"ב פז ע"א) בד"ה ודמא נראה דט"ס כאן וצ"ל דהטיל חוויא באדם. והענין כי הנחש שהוא בת זוגו דס"מ, הוא פתי לאדם, כמ"ש לעיל בת זוגיה דיצה"ר לילית פתי לאדם כו'. והס"מ פתי לחוה, כמ"ש לעיל ויצה"ר פתי לחוה. ואח"כ כשנתקנו באברהם, שהוא רזא דאדם, אז מהזוהמא שהטיל הנחש באדם יצא ישמעאל. ואח"כ נתגלגלו ביצחק, שהוא מרזא דבת זוגיה דאדם, חוה. ואז מהזוהמא שהטיל הס"מ בחוה, יצא עשו. ומ"מ ישמעאל כיון דנפיק מאברהם ואדם, הוא נקרא דכורא. ועשו שיצא מיצחק וחוה, נקרא נוקבא ע"ש (יהל אור).

⁹⁰ יצחק במסה מהגהת כ"י.

⁹¹ עי' בהגר"א בתיקו"ז קמד ע"א: ולא אשכח אתר כו' - משום דאינון תמימים ואין בהם נחש וקסם ולכן לא הועיל בהם וכמ"ש (&) כל המנחש לו נחש כל המתמם כו' ואמר נחש ביעקב שהוא נוק' וקסם בישראל כמ"ש סוף תכ"ב ס"ו ב' דנוק' איהי כו' ובזר"ח@ פ' יתרו {קמד ע"ב} ועמ"ש וז"ש דמסט' דיעקב וישראל בעא כו': אמר ברי כו' - דאחייב מסט' דגלגולא דיליה והוא שושנה כו' דאדם וחוה אצטריפו ביה כמ"ש (&) בזר"ח@ לבתר עאלו תרווייהו ביעקב ונצטרף אצל לבן כמ"ש (&) בזוהר פ' ויצא ואחר שנצרך הזהב בעופרת ויצא נקי אז כי לא נחש כו' יכול לאעלא ביה: *

⁹² עי' לעיל הערה 54.

⁹³ פ' הערוך דלי של חרס עב ושחור, וכמ"ש בע"ז (&) הני פתוותא דבי מכסי כו'

⁹⁴ עי' ברכות לב ע"א

ז"ח - יתרו

והפנים של זה האדם אינם על קו היושר.	ואסתכל ביה בעינא בישא לא אשתזיב מניה ממיתה או מעוני ⁹⁵ וחטמא ופומא ואנפוי דהאי ב"נ לאו אינון על קו היושר:
עינים שחורות יפות על קו היושר, הוא מצד שבת, שהיא בת עין יפה, עליה נאמר "שחורה אני ונאווה", זה הוא בצורת שבת, שהיא שקולה לכל התורה כולה.	עיינין אוכמין שפירין ⁹⁶ על קו היושר איהו מסטרא דשבת דאיהי בת עין שפירא עלה איתמר (&) שחורה אני ונאווה האי איהו בדיוקנא דשבת דאיהו שקול לאורייתא כולה ⁹⁷ :
ובשבת צריכים להראות שובע, בהיפך מן השפחה, ליל"ת. וצריכים במקום העצבות של שבתאי להראות שמחה. ובמקום חושך, נר, ובמקום עינוי ענג, לעשות שם שינוי בכל.	ובשבת צריך לאחזאה שובעה בהפוכא דשפחה לילית וצריך באתר דעציבו דשבתאי לאחזאה חדוה באתר דחשוכא שרגא באתר דעינוי ענג למעבד תמן שינוי בכלא ⁹⁸ :
כי ליל"ת מרה שחורה, הצמאון שאין בו מים, שהוא הבור "רק אין בו מים", אבל נחשים ועקרבים יש בו (שבת &), והנחשים והעקרבים שלה הם הערב רב. יוסף שהוא בבור, זה ישראל, שהם בגלות שלה, בבור ההוא.	דלילית מרה אוכמא צמאון ⁹⁹ דלית ביה מים דאיהו הבור רק אין בו מים (&) אבל נחשים ועקרבים יש בו ונחשין ועקרביין דילה אינון ערב רב יוסף דאיהו בגובא דא ישראל דאינון בגלותא דילה בההוא בור:
ומי שמכבד את השבת, ינצל ממנה, "וחוטא ילכד בה". "חוטא", שמחלל שבת. "ילכד בה", כי היא חילול שבת ודאי. חללה זונה, כי מי ששומר אות שבת או אות ברית מלחלל אותו, בו@ נקרא צדיק, וניצל ממנה, ולא עוד אלא שעולה למלכות, שהיא שבת ודאי.	[ומאן] (ושבת) דאוקיר שבת ימלט ממנה וחוטא ילכד בה (קהלת ז כו) ¹⁰⁰ חוטא דמחלל שבת ילכד בה דאיהי חילול שבת ודאי חללה זונה דמאן דנטיר אות שבת או אות ברית מלחלל ליה ביה אתקרי צדיק ואשתזיב מינה ולא עוד אלא דסליק למלכות דאיהי שבת ודאי:
ויוסף, לפי ששמר את הברית, ניצל מן הבור, ומן הנחשים ועקרבים שלו, ולא	ויוסף בגין דנטיר ברית אשתזיב מן גובא ומן

⁹⁵ ובגין דא תלמידי חכמים כד הוו מסתכלין בגוון תכלת דעינא הוו מענישין ביה כמה דאוקמוה מארי מתניתין בכל מקום שנתנו חכמים עיניהם או מיתה או עוני

⁹⁶ עי' בהגר"א בתיקו"ז קמז ע"א: עיינין בהון ואתה כו' - דתחזה הוא בעיינין דבעיינין יש כל הד' גוויין הנ"ל (כמו שמפרש והולך אנשי חיל כו') כידוע וז"ש אנשי חיל כו' ודא רזא דשבת כו' דעקר' הוא על הבת עין דאתאחדא ג' עיינין בג' אנפין דאינון תרי שבתות כו' ועבז"ח@ פ' יתרו כ"ט א' עיינין אוכמין שפירין על קו היושר איהו מסט' דשבת דאיהו בת עין שפירא עלה אתמר שחורה אני ונאווה כו'

עי' בהגר"א בתיקו"ז קנז ע"א: קנז ע"א: בת עין איהי כו' - חוזר לענין ראשון שאמר ובג"ד מלכות איהי בת יחידה שבת דבה כו' כגוונא אספקלריא והוא בת עין אוכמא פרצופא דמות אדם דכלילא כל ד' חיוון כל ד' גוויין ועבז"ח@ פ' יתרו כ"ט א' עיינין אוכמין שפירין כו' מסט' דשבת דאיהי בת עין שפירא עלה אתמר שחורה אני ונאווה האי איהו בדיוקנא דשבת דאיהו שקול לאורייתא כולה ובשבת צריך לאחזאה שובעא בהפוכא דשפחה לילית וצריך באתר דשבתאי דעציבו לאחזאה חדוה באתר דחשוכא שרגא באתר דעינוי עונג למעבד תמן שינוי בכלא דלילית מרה אוכמא צמאון דלית בה מים דאיהי והבור רק אין כו' ור"ל דשבתאי שולט בשבת מסטרא דמזלות וצריך לעשות בהיפוכא דילה דאיהו טחול מרה אוכמא עצבון צמאון כו' כנ"ל ואמר שם עיינין אוכמין חשובין תמן לילית כו' תמן שבתאי כו' עש"ב

⁹⁷ עי' תיקו"ז סד ע"ב

⁹⁸ עי' תיקו"ז בכמה מקומות

⁹⁹ [ז"ל הגר"א בתיקונים קל"ב ב' בד"ה בת עין. ור"ל דשבתאי שולט בשבת מסט' דמזלות, וצריך לעשות בהיפוכא דילה, דאיהו טחול, מרה אוכמא, עצבון, צמאון כו'. עכ"ל] (יהל אור).

¹⁰⁰ ספר קהלת פרק ז

(כו) ומוצא אני מר ממות את האשה אשר היא מצודים וחרמים לבה אסורים ידיה טוב לפני האלהים ימלט ממנה וחוטא ילכד בה:

ז"ח - יתרו

עוד אלא שזכה למלכות. וישראל השומרים שבת ואות ברית מילה, שנאמר בהם (&) כל ישראל בני	נחשים ועקרבים דיליה ולא עוד אלא דוכה למלכות ¹⁰¹ וישראל דנמרינן שבת ואות ברית מילה איתמר בהון כל ישראל בני
כמ/ב	זהר
מלכים, ואם היו כל ישראל שומרים שבת אחת כהלכתה, מיד נגאליים.	מלכים ואלמלא נמרינן ישראל שבת אחד כהלכתה מיד נגאליין;
וכל אדם שעניינים שלו שחורות על קו היושר, שהוא קו המדה, הוא ענג ושמחה ושובע, ותן ועין טובה, והוא צריך להתפאר בלבושים יפים, לפי שהוא בן שבת, בן המלכה ודאי. ובהיפוך בן הלילית.	וכל ב"נ דאיהו עיינין דיליה אוכמין על קו היושר דאיהו קו המדה ענג איהו וחדוה ושבעא וותרן ועיינא ולד ע"א טבא ובעי לאתפארא בלבושין שפירין בגין דאיהו בן דשבת בן מטרוניתא ודאי ובהיפוכא בן לילית:
עד כאן הוא סוד העינים, ודאי הוא סוד של "אנשי חיל".	עד הכא רזא דעיינין ודאי איהו רזא דאנשי חיל (&):
"יראי אלהים" בשמיעה התלויה באזנים, ששם יראה, זהו שנאמר "יהו"ה שמעתי שמעך יראתי".	יראי אלהים בשמיעה ¹⁰² דתלייא באודנין דתמן יראה הה"ד (&) ה' שמעתי שמעך יראתי:
ושלש תפלות הן, אחת תלויה בראיה, והשניה בריח, והשלישית בשמיעה. פה	ותלת צלותין אינון חד ¹⁰³ תלייא בראיה ותניינא בריחא ותליתאה בשמיעה פה איהו

¹⁰¹ עי' בהגר"א בתיקו"ז א ע"ב: ועל צדיק דלתתא קאים עלמא דאתגליא - פי' על היסוד קאים מלכות, והן שני עולמות, עולם הזה ועוה"ב, וכל עולם בחי' נוק' כידוע (ע' זהר ח"א לד ע"א, וע"ח שער הזיווגים פרקים ה ו), והן בינה ומלכות, וקיימין על ב' בריתות ברית הלשון, סוד הדעת, וברית המעור. יוסף על דנטיר ברית זכה למלכות, כמ"ש בזוהר (ז"ח לג ע"ד), ובתורה זוכה לעוה"ב (אבות פ"ב מ"ז) מרבה תורה כו'. ואמר, ומתמן ועמך כלם צדיקים כו' (ישעיה ס כא) שעליה קיימא, לכן יורש הארץ. ולכן כשנכנסו לארץ מל אותם יהושע, ואמר (יהושע ג י) בזאת תדעון כי א"ל חי כו'.

¹⁰² עי' בהגר"א בתיקו"ז קנב ע"א: אודנין כו' למעלות - כמו שמפרש והולך כי גבוה כו' שהן ד' אדרין דאודנין (כמש"ל ק"ל א') וג' מעלות ביניהם כ"א עשרה מעלות הן ל' מעלות שהשיר סליק בקלא לאודנין והן ג"פ עשרה דמלכית וזכרונות ושופרות דר"ה דהוא דין והוא באודנין דהוא יראי אלהים כמו שמפרש והולך ולכן ביה השיר דלואי וביה המעלות דכל עליה מצד הדין ועבז"ח@ כ"ט ב' יראי אלהים בשמיעה דתליא באודנין דתמן יראה {קנב ע"ב} הה"ד ה' שמעתי שמעך כו' וצלותא דר"ה כורסייא דדין ותמן כו' כגוונא דשערא תלייא בתר אודנין מימינא ומשמאלא כו' עד דיתבערון דינין מתרעא ויהון צווחין בה לגבי' בעשרה זכרונות ובעשרה מלכיות ובעשרה שופרות כו' ע"ש דצלותא דפסח ר"ה סוכות הן דחג"ת דראיה שמיעה ריח ושבת הוא דפה ולכן בר"ה שהן דאודנין צריכין לשיר דשופר דסליק בל' מעלות בד' אדרין דאודנין וע"ל תכ"ה~ ומש"ש וע"ל כ"ג ב' וז"ש כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים שהן ד' זה ע"ז ד' אדרין ואמר ואי אינון אטימין כו' כמ"ש אוטם אזנו מזעקת דל גם כו' ואמר מתמן צריך כו' ר"ל מדרגא דתליא ביה שמיעה זזה ששאלו ר"א באן אתר כו' וא"ל דד' חושים דאנשי חיל בד' כו' נוקבין דרישא הן ד' סטרין דעלמא בד' דגלים כמו שמפרש והולך א"ל ברי כו'.

עי' בהגר"א בתיקו"ז קנב ע"ב: שמיעה לקבל כו' - ר"ל, ששמיעה שהוא בצפון לראיה ממ"ש ה' שמעתי שמעך יראתי ודחילו הוא בצפון וז"ש ותמן דחילו הה"ד כו' וכמ"ש בזו"ח@ בפ' יתרו כ"ט ב' יראי אלהים בשמיעה דתליא באודנין דתמן יראה הה"ד ה' שמעתי שמעך יראתי ואמר לקבל שלחן בצפון ומחנה דן בצפון ר"ל שהן הכל מסט' דגבורה שולחן כידוע שלכן אמרו קשין מזונותיו כו' ודן כמ'

¹⁰³ יהל אור ח"א [כט ע"ד]: מ"ה דידך צלותא דשבת. עבז"ח@ יתרו דף כ"ט ע"ב {לד}. ותלת צלותין אינון חד כו' פה איהי שבת כלילא מכולהו. וע"ש כ"ז ב' ג' דהוא דרגא דאדם בד' תיקונים דאתה תחזה, והיא כלולה מכלם, לכן בה ד' צלותין. ומרכבתא דילי' הוא נה"י. ואינון דמפ"ו בדגת הים דסעודה וצלותא דמנחה, ובעוף השמים דשחרית, ובבהמה דערבית, ובכל הארץ דמוסף דכליל כל הארץ. ואינון נה"ם אלא שישוד בין נה"ה. וע"ל ב' ע"ב {וילנא רנז:}, אלא דשם אמר עוף השמים ת"ת. ועי' בת"י ב' ב' דהוא צדיק. וכאן הוא מרכבתא תניינא דשבת. ושבת הוא ש' בת, ש' ג' גוויני עינא, בת בת עין, אדם, והוא משה דכליל מרכבה. ובפ' ב' המרכבות אדם וחיה, דהוא הדעת דמתפשט וכליל כלן.

ז"ח - יתרו

היא שבת, שהיא כלולה מכל, היא "תפלה לעני", שהוא צדיק, שהוא יום השבת.	שבת ¹⁰⁴ כלולה מכלהו איהי תפלה לעני (&) דאיהו צדיק ואיהו יום השבת:
ותפלת הפסח היא כסא הרחמים, ותפלת ראש השנה כסא הדין, ושם נקרא הקב"ה דיין, וכל צבא השמים עומדים עליו מימינו ומשמאלו, כדוגמת השערות התלויים אחורי האזנים מימין ומשמאל.	וצלותא דפסח איהי כורסיא דרחמי וצלותא דראש השנה כורסיא דדין ותמן קב"ה איהו דיין וכל צבא השמים קיימין עליה מימינא ומשמאלא כגוונא דשערא דתליא בתר אודנין מימינא ומשמאלא:
והרי ביארנו למעלה, שצריך לבערם אם הם תחת האזנים, לגלות את האזנים, שהם שערי התפלה, כי כמה בעלי דינים סותמים את השערים בעוונות ישראל, והתפלה בחוץ, כי אין מניחים אותה ליכנס בהיכל שלו, שהוא אדני, והיא קוראת לשערי ההיכל שיפתחו לה, ובניה למטה קוראים ביחודם "שמע ישראל", לקול התפלה שלך, שהיא לשער שלך.	והא אוקימנא לעיל דצריך לבערם לון אם אינן תחות אודנין לאתגלאה אודנין דאינן תרעין דצלותא דכמה מארי דדינן סתמין תרעין בחובין דישראל וצלותא לבר דלא מניחין לה לאעלאה בהיכלא דיליה דאיהו אדני ואיהי קראה לתרעין דהיכלא דיפתחין לה [ובנהא] (לאנהרא) לתתא קראן ביחודא שמע ישראל לקלא דצלותא דילך דאיהי לתרעא דילך:
ואם מפנים את השערות תחת@מאחורי האזנים, שהם בעלי הדינים, מיד הקב"ה שהוא ישראל, דיין אמת, פותח את ההיכל שיכנס תפלתו, וזה הוא "אדני" שפתי תפתח" פתח את היכל" שהוא בגימ' אדני, ותכנס התפלה.	ואם מבערין שערין דתחות אודנין דאינן מארי דדינן מיד קב"ה דאיהו ישראל דיין אמת אפתח היכלא דתיעול צלותיה ודא איהו (&) אדני שפתי תפתח פתח היכל" דאיהו אדני בחושבן וייעול צלותא:
ותפלה של ישראל שלמעלה, היא מלכות, והוא תפארת, וצריכים ישראל שלא להעלותם למעלה, עד שיתבערו הדינים מן השער, ויהיו צועקים בה אליה, בעשרה מלכיות, ובעשרה זכרונות, ובעשרה שופרות, כי תפלת מנחה היא הדין של ראש השנה.	וצלותא דישראל לעילא איהי מלכות ואיהו תפארת וצריכין ישראל דלא יסלקין להו לעילא עד דיתבערון דינן מתרעא ויהון צווחין בה לגביה בעשרה מלכיות ובעשרה זכרונות ובעשרה שופרות דצלות ¹⁰⁵ דמנחה איהי דינא דר"ה:
ולכך תקנו עשרה שופרות, שהם תקיעה שברים תרועה תקיעה, תקיעה שברים תקיעה, תקיעה תרועה תקיעה, להעלות אותה בעשרה, כי אין השכינה שורה בפחות מעשרה, ובשבילם נאמר "לא אשחית בעבור העשרה".	ובגין דא תקינו עשרה שופרות דאינן קשר"ק קשר"ק קר"ק לסלקא לה בעשרה דלית שכינתא שרייא בפחות מעשרה ובגיניהו איתמר (&) לא אשחית בעבור העשרה:
בשברים "שבר תשבר מצבותיהם", העומדים לפני השערים, שאינם מניחים ליכנס התפילה. בתרועה, תופסים אותם בשלשלאות. בתקיעה, "והוקע אותם ליהו"ה נגד השמש", לפי שלא נתנו כבוד להמלכה, שתכנס בשערים שלה.	בשברים שבר תשבר מצבותיהם (שמות כג כד) דקיימין קדם תרעין דלא מניחין לאעלא צלותא בתרועה תפסין לון בשלשלאין בתקיעה והוקע אותם לה' נגד השמש (&) בגין דלא יתבו יקרא למטרוניתא לאעלא בתרעין דילה:
ובשעה שהדינים פנוי משערי היכל המלך, עולה התפלה, בכמה שירות	ובשעתא דדינן פנוי מתרעין דהיכלא דמלכא

¹⁰⁴ עי' בהגר"א בתיקו"ז קנב ע"ב: מערב דא פומא דמתמן כו' - דכל אורות דעינים ואודנין וחוטם באין ומתערבין אח"כ בפה (וכמ"ש בזו"ח@ כ"ט ב' פה איהו שבת כלילא מכלהו) וכן בשכינה דאיהי פומא כל האורות דלמעלה מתערבין בה וכן חיילין דלתתא דהיא דיוקנא דכלא וז"ש ותמן מתערבין כל כו' ודוגמת הפה שהיא בחינה תחתונה שבראש ונכלל מכל מה שבראש שלכן ע"ס בפומא

¹⁰⁵ נוסח דצלותא

ז"ח - יתרו

ותשבחות והודאות של התפלה, וכל החיות פותחות את כנפיהן לקבל אותה בשמחה, זהו שנאמר "ופניהם וכנפיהם פרודות", כולן פרודות למעלה לקבל אותה. "ואשמע את קול כנפיהם", לפי@ כדי שישמע המלך שהמלכה באה, ויפתח ההיכל בשבילה, זהו שנאמר "אדני שפתי תפתח".	סלקא צלותא בכמה שירין ותושבחות והודאות דצלותא וחיון כלהו פתחין גדיפיהו לקבלא לה בחדוה הה"ד (&) ופניהם וכנפיהם פרודות כלהו פרודות לעילא לקבלא לה ואשמע את קול כנפיהם (&) בגין דישמע ¹⁰⁶ מלכא דמטרוניתא קא אתיא ויפתח היכלא לגבה הה"ד (&) אדני שפתי תפתח:
מיד פותח המלך את ההיכל, ומקבל אותה בשמחה, ונכנס עמה בהיכלו. מתי, בתפלת העמידה מיד, נאמר בחיות "בעמדם תרפינה כנפיהם".	מיד אפתח מלכא היכלא וקביל לה בחדוה וייעול עמה בהיכליה אימתי בצלותא דעמידה מיד איתמר בחיון (&) בעמדם תרפינה כנפיהם:
בזמן ההוא, הוא הו"ה בהיכלו, כדוגמא זה יאהדונה", בזמן ההוא מי שרוצה לבקש שאלתו, ישאל, זהו שנאמר "שאל אביך ויגדך", "שאל ממני ואתנה" גוים נחלתך, והבן שואל מאביו באמצעיות של התפלה, באותו הזמן, שהוא הו"ה בהיכלו, "אז תקרא ויהו"ה יענה".	בההוא זמנא איהו יהו"ה בהיכליה כגוונא דא יאהדונה"י בההוא זמנא מאן דבעי למישאל שאלתיה ישאל הה"ד (&) שאל אביך ויגדך (&) שאל ממני ואתנה (&) גוים נחלתך והבן שואל מאביו באמצעיות דצלותא בההוא זמנא דאיהו יהו"ה בהיכליה (&) אז תקרא וה' יענה:
ויש נימים@ של שערות, שנאמר בו "ועתיק יומין יתיב לבושיה כתלג חיור ושער רישיה כעמר נקא [וזקן הימים יושב לבושו לבן כשלג ושער ראשו כצמר נקי], והכל רחמים.	ואית נימין דשערא דההוא דאיתמר ביה (&) ועתיק יומין יתיב לבושיה כתלג חיור ושער רישיה כעמר נקי וכלהו רחמי:
אין שער שאין לו מעיין, וזה י', השער ארוכה הוא ו', קצר אות ה' קטנה. ארוך וקצר למטה הוא ה' העליונה, שיש בה דין ורחמים. [שער] שקצר ואינו ארוך, זה ה' התחתונה, שהיא כולה דין.	לית נימא דלא אית ליה מבוועא ודא י' נימא אריכא דא ו' קמיטא ה' זעירא אריכא וקמיטא לתתא דא ה' עילאה דאית בה דינא ורחמי דקמיטא ולא אריכא דא ה' תתאה דאיהו כלא דינא:
כל שער ושער הוא עולם שלם, ועליהם נאמר "ועלמות אין מספר", ובשביל זה אמרו חכמי המשנה (&) כל צדיק וצדיק יש לו עולם בפני עצמו, והוא שער אחד של הקב"ה, עולם שלם, ובשבילה אמרו (ב"ק נ ע"ג) שהקב"ה מדקדק עם הצדיקים אפילו כחוט השערה.	וכל נימא ונימא איהו עלמא שלימא ועליהו איתמר (&) ועלמות אין מספר בג"ד אמרו מארי מתניתין [לד ע"ב] כל צדיק וצדיק יש לו עולם בפ"ע ואיהו נימא חדא דקב"ה עלמא שלימא ובגינה אתמר דקב"ה מדקדק עם הצדיקים אפילו כחוט השערה:
ותפלת שחרית כשעולה, כל אלו בעלי הדינים כלם רחמים, ואינם מעכבים אותה מליכנס.	וצלותא דשחרית כד סלקא כל אלן מארי דדינא כלהו רחמי ולא מעכבין לה לאעלא:
שער ירוק, אין שם דין כלל, שערות ירוקים יפים כלולים מלבן ואדום, הם	שערא ירוקא לית תמן דינא כלל נימין ירוקין

¹⁰⁶ עי' בהגר"א בתיקו"ז {פז ע"ד} הקודש לפני ה' כו' ולא ימות. והענין הוא כמש"ל (ג ע"א כ ע"ב) וש"מ דתחלה צריך למקשט לה בקשוטאה, וכמ"ש (בראשית ט טז) וראיתיה כו', ואח"כ למקרא לישראל בעלה בק"ש, ואח"כ ליחדא להו בתפלה. והקריאה דק"ש הוא בקול והיחוד דתפלה בחשאי, וזהו הענין בכהן גדול, שקודם צריך לקשטא בב' הקישוטים דיליה ודילה, שבהן וראיתיה לזכור ברית עולם, ואח"כ ההיכלא מתפתח, ליכנס הכהן גדול בו. ומקודם הכנסו, ונשמע קולו, קול כניסת השכינה בהיכל, וקראן בה להקב"ה להכנס שם, וז"ש, בבואו אל הקודש לפני ה', שיהא כניסתו לפני ה'. וזהו ג"כ קול כנפי החיות, וקרא זה אל זה (ישעיה ו ג), בקול גדול לקב"ה, ועי' בפרשת בלק (קצא ע"א) וכדין מגו קלין ושאינן דאינן גברי חילא דילה נפיק דודה רחימה כו', ואח"כ נכנס כה"ג לשם ומקטיר קטורת, יחודא דתרווייהו בחשאי. וכנגד זה, הוא תפילין ואח"כ ק"ש ותפלה (ובזו"ח@ (כט ע"א לד ע"א) ואשמע את קול כנפיהם בגין דישמע כו', ע"ש כל הענין היטב

ז"ח - יתרו

כולם רחמים, וכשהתפלה עולה בהם, כל צבאות השערות, מקבלים אותה בשמחה ואהבה.	שפירין כלילין מחוור וסומק אינון בלהו רחמי וכד סלקא צלותא בהון בלהו חיילין דנימין מקבלין לה בחדוה ורחימו:
שער שחור יפה, כל השערות@ שלו נקראים העולמות שלו, זהו שנאמר "ועלמות אין מספר", והם הצבאות של שבת, ותפלת השבת היא שקולה לתורה, וכמה תלי תלים התלויות ממנה, נקראות "קווצותיו תלתלים".	שערא אוכמא שפירא כל נימין דיליה אתקריאו עולמות דיליה הה"ד (&) ועלמות אין מספר ואינון חיילין דשבת וצלותא דשבת איהי שקילא לאורייתא וכמה תלי תלים ¹⁰⁷ דתליין מינה אתקריאו (&) קווצותיו תלתלים:
שער לבן הוא מצד החסד, אדום מצד הגבורה, שער ירוק הוא מצד התפארת, שחור הוא מצד המלכות, שנאמר בה "שחורה אני ונאווה", הרי ד' תיקונים של שער, ששורה עליהם הוי"ה.	שערא חורא מסטרא דחסד סומקא מסטרא דגבורה שערא ירוקא מסטרא דתפארת אוכמא מסטרא דמלכות דאיתמר בה (&) שחורה אני ונאווה הרי ארבע תקונים דשערא דשרייתא עלייהו יהו"ה ¹⁰⁸ :
י"ג תקונים, והם התלוים מן השערות, ג' בכל צד, לד' רוחות, והם וא"ו, שעליהם נאמר "קווצותיו תלתלים", למעלה בראש	י"ג תיקונים ואינון דתליין משערא ג' לכל סטר לד' סטריין ואינון וא"ו עלייהו איתמר קווצותיו תלתלים לעילא ברישא
במ/ג	זהר
באמצע הראש מתחלקים דרכים בשערות לל"ב שבילים, כמספר יו"ד ה"א ה"א, וכל השבילים הם בים שהוא מוח, ואלו תיקונים, הם בראש של אותו גוף של גן עדן, וכל התיקונים יש בה.	בפלגו דרישא מתפלגין אורחין בשערא לתלתין ותרין שבילין בחושבן יו"ד ה"א ה"א וכלהו שבילין אינון בימא דאיהו מוחא ואלין תיקונים אינון ברישא דההוא גופא דג"ע וכלהו תיקונים אית ביה:
עד כאן יראי אלה"ם.	עד הכא יראי אלהים:
אנשי אמת בדמות הפנים, בחוטם, בשרטוטין של המצח, בזקן שבפנים, ובגבות@ שעל העינים.	אנשי אמת בדיוקנא דאנפין בחוטמא בשרטוטין דמצחא בדיוקנא דאנפין בקריצין דעל עיינין:
בא ראה, שלשה שותפים הם, אדם דבריאה, אדם דיצירה, אדם דעשיה. אדם דבריאה הוא הנשמה, שבה חושב האדם, וזו עולם המחשבה ודאי נקראת@ רוח אדם דיצירה, עולם הדיבור, כשמתלבשת	ת"ח תלת שותפין אינון אדם דבריאה ¹⁰⁹ אדם דיצירה אדם דעשיה אדם דבריאה איהי נשמתא בה חשיב ב"נ ודא ¹¹⁰ עולם המחשבה

¹⁰⁷ עי' מלויאם אות. Error! Reference source not found.

¹⁰⁸ עי' בהגר"א בתיקו"ז קעב ע"ג: (קכב ב') תלתין ותרין שבילין כו' - עמש"ש ועבזו"ח@ כ"ט א' הכי ארבע תיקונים דשערא דשרייתא עלייהו יהו"ה י"ג תיקונים ואינון דתליין כו' ור"ל עמו ששם הוי"ה בפשיטו כוללילן התיקונים ד"פ ג' וכ"ה~ במילואו אדם דכליל כולן שלכן הן י"ב והוא וא"ו במילואו כ"ג תיקונים דשערא שהן י"ג נימין דשערא ג' לכל סטר

¹⁰⁹ ביאור ע"כ המאמר הזה. נדפס בביאורו על תיקו"ז (לט ע"א ד"ה ושוב בדגש) ע"ש (יהל אור). עי' בהגר"א בתיקו"ז קצו ע"ב *א"ל אלן טפין דאתוספו הכא על מאן אמר ודאי כו' - כצ"ל, ור"ל דכל תוספת הוא על עיקר, א"כ צ"ל ג' דברים עקרים ראשונים. ומאן אינון, והשיב לו על אלן תלת כו', והן נר"ן, כמ"ש בזו"ח@ פ' יתרו (כט ע"ג לד ע"ב) ת"ח תלת שותפין אינון אדם דבריאה אדם דיציר' אדם דעשי' אדם דבריאה איהי נשמתא בה חשיב ב"נ ודא מחשבה עולם המחשבה ודאי אתקריאת רוח אדם דיצירה עולם הדבור כו' דנפש איהי עולם המעשה כו'. וכן הוא באצילות, כמש"ש ועם כל דא דתלת שותפין אלן בב"נ לית מחשבה כו', עש"ב הרבה: ואמר חכמת כו' חכמת כו', משום דכאן מדבר על המוחין דאינון חכמות, ג' טפין בג' מוחין, דהן שרש לג' עלמין, והן דמוחא תניינא. והתוספת הוא ממ"ס, כמו שמפרש והולך תלת טפין כו' ואית כו', ואינון שית תיבין דקרא, כמ"ש למעלה וכבר פי' שם כל הענין הזה, ע"ש (%) :

¹¹⁰ מחשבה (נוסף בגר"א).

ז"ח - יתרו

ודאי אתקריאת רוח אדם דיצירה עולם הדיבור כד אתלבש ביה מחשבה בה חשיב¹¹¹ וצייר ציורין דשרטוטין ודיוקנין¹¹² ואע"ג דחשיב לון לית ליה רשו לאפקא לון מההוא¹¹³ חילא דאיתמר ביה מהכח אל הפועל¹¹⁴ עד דאתלבשו נשמתא ורוחא¹¹⁵ בנפשא ובה אפיקו כלא לפועל בגין דנפשא איהו עולם המעשה ובה רוחא בטש במצחא ועביד שרטוטין בטש בעיינין ועביד קריצין בטש בעיינין ועביד גוונין בטש באנפוי ועביד גוונין ותיקונין נחית לתתאה בטש בידין ועביד שרטוטין בטש באברים כלהו דגופא ועביד דיוקנין ולית חילא למחשבה ולא לרוחא לאפקא חילא לעובדא בלא נפשא:	בו המחשבה, בה חושב ומצייר הציורים של השרטוטין וצורות, ואף על פי שחושבם, אין לו רשות להוציא אותם מאותו הכח, שנאמר בו מהכח אל הפועל, עד שנתלבשו הנשמה והרוח בנפש, ובה הוציאו את הכל לפועל, לפי שהנפש הוא עולם המעשה, ובה הרוח מכה במצח ועושה שרטוטין, מכה בעיניים ועושה הגבות@, מכה בעיניים ועושה צבעים, מכה בפנים ועושה צבעים ותיקונים, יורד למטה, מכה בידים ועושה שרטוטין, מכה בכל האברים של הגוף ועושה צורות, ואין כח לא למחשבה ולא לרוח, להוציא הכח אל הפועל בלא הנפש.
ועב"ד דתלת שותפין אלין בב"נ לית מחשבה דאית¹¹⁶ לה חילא לחשוב בלא שכינתא עילאה דתמן חכמה¹¹⁷ ולא רוחא דאית¹¹⁸ ליה רשו לציירא בלא תפארת דאיהו כליל שית ספירין¹¹⁹ ונפשא לית לה חילא למיעבד עובדא בלא מלכות דאיהו מעשה בראשית עלה איתמר תוצא הארץ נפש חיה¹²⁰:	כי אף על פי שיש שלשה שותפים אלו באדם, אין מחשבה שיש לה כח לחשוב בלא השכינה העליונה ששם החכמה, ואין רשות לרוח לצייר ציורים בלא התפארת, שהוא כולל את שש ספירות, ואין כח לנפש לפעול פעולה בלא המלכות, שהיא מעשה בראשית, עליה שנאמר תוצא הארץ נפש חיה.
אבל בריאה באלהים דאיהי בינה הה"ד (בראשית א א) בראשית ברא אלהים (&) ויברא אלהים את שני המאורות הגדולים (&) ויברא אלהים את האדם בצלמו¹²¹ הוי"ה איהו ביצירה הה"ד (שם ג) יהי אור ויהי אור (שם ו) יהי רקיע בכל אתר ויהי כן איהו תפארת כליל שית ספירין¹²² הוא טוב דכל יומי בראשית¹²³	אבל הבריאה באלה"ם, שהוא הבינה, זהו שנאמר "בראשית ברא אלהים", ויעש@ויברא אלהים את שני המאורות הגדולים", ויברא אלה"ם את האדם בצלמו", הוי"ה הוא ביצירה, זהו שנאמר "יהי אור ויהי אור", "יהי רקיע", בכל אתר "ויהי כן", הוא תפארת כולל ששה קצוות, הוא טוב בכל יום ימי בראשית, והוא צייר את היצר הטוב, שנאמר בו

¹¹¹ דבכל דבר קודם שנעשה הוא בכח, ר"ל שיש ביד כח לעשות, וכח דידה הוא בכ"ח פרקין, כח מ"ה, ופועל הוא העובדא עצמה (בהגר"א בתיקו"ז מ ע"א). הגר"א מקשר את זה לזהר חדש, וצ"ע.

¹¹² כד אתלבש ביה מחשבה בה חשיב וצייר ציורין דשרטוטין ודיוקנין (נמחק בגר"א).

¹¹³ וההוא (נוסח הגר"א).

¹¹⁴ האדרת אליהו על איוב פרק יא פסוק ח

ה פועל למעלה תחת כנפיהם, אבל החכמה אין יד האדם שולטת בה, כמו שאמרו (עי' זוהר ח"ג מג, א) שבינה תתלבש במעשה מכח אל הפועל, וחכמה כתרה נתגלה בתורה:

¹¹⁵ נפש איהו יסודא לעובדי גופא. ר"ל למעשים, דברוחא הוא דיבור, וע' בז"ח@ פ' יתרו {ליוורנו מב. מרגליות לד.}. (יהל אור ח"ב ו ע"ד).

¹¹⁶ אית (נוסח הגר"א).

¹¹⁷ ר"ל שהיא כוללת חכמה ג"כ, שהמחשבה בשניהם במוחא ולבא (בהגר"א על תיקו"ז לט ע"א).

¹¹⁸ אית (נוסח הגר"א).

¹¹⁹ ובינה תלת הא תשע (דפ"מ), צ"ע אם זה נוסח או פירוש.

ור"ל והן מקננין ביצירה (לעיל כד ע"ב), ובינה תלת הא תשע (בהגר"א בתיקו"ז).

¹²⁰ ור"ל אלו נר"ן שכוללין כלל האדם הן מג' עולמות ב"ע, כלל העולמות הנבראים, והן מושפעים מכלל הספירות שהן עשר בג' דרגין כנ"ל, דבינה בתלת ספירין מקננת בבריאה ז"א ביצירה ומלכות בעשיה, והן ג' דרגין דמחשבה ודבורא ועובדא (בהגר"א בתיקו"ז).

¹²¹ דהיא נקראת אלהים חיים (זהר ח"ג רמה ע"א), דחיים שמה (תיקו"ז טז ע"ב) (בהגר"א בתיקו"ז).

¹²² ספירין (נוסח הגר"א וצ"ע).

ז"ח - יתרו

והוא צייר יצר הטוב דאיתמר ביה (&) ויצר ה' אלהים ביצירה תשכח יהו"ה ¹²⁴ :	"וויצר יהו"ה אלהים", ביצירה תמצא הו"ה.
מכאן ¹²⁵ מאן דבעי למיפּעל עשיה מאלין מלאכין דממנן על צלותין ¹²⁶ לית ליה רשו למיעבד עובדא בצלותא אלא בעובדין טבין דתליין במעשה דבהון נחית שכינתא עליה דאיהי עולם המעשה דאיהו מעשה בראשית דאיהו פועל:	מי שרוצה לפעול@ עשיה, מאותם המלאכים הממונים על התפלות, אין לו רשות לעשות מעשה בתפלה, אלא במעשים הטובים התלויים במעשה, שבהם יורדת השכינה עליו, שהיא עולם המעשה, שהיא מעשה בראשית, שהוא פועל.
ובינה כח כ"ח אתוון דקרא קדמאה דבראשית כ"ח (לד ע"ג) מ"ה דאיהו חכמה מחשבה יהו"ה אלהינו יהו"ה כוז"ו במוכס"ז כוז"ו פעולה דהאי כח לאו איהי אלא במעשה דאיהי פועל אדני ודא איהו (&) מהכח אל הפועל והפועל לית ליה חילא למיפּעל בלא דיבור דאיהו יהו"ה תפארת דכליל כלא:	ובינה כח, כ"ח אותיות של פסוק ראשון של בראשית, כ"ח מ"ה, שהוא חכמ"ה, מחשבה, יהו"ה אלהינו יהו"ה, כוז"ו במוכס"ז כוז"ו. הפעולה של כח זה אינה אלא במעשה, שהיא פועלת אדני, וזה הוא מהכח אל הפועל, והפועל אין לו כח לפעול בלא דיבור, שהוא הו"ה, תפארת, שכולל את הכל.
הכא לית קיצוץ ופירוד במחשבה ודבור ומעשה ¹²⁷ תפארת כליל כלא והכי אתכליל כלא בבינה והכי אתכליל כלא במלכות:	כאן אין קיצוץ ופירוד במחשבה ודבור ומעשה, התפארת כולל את כל, וכן@ וכך נכלל הכל בבינה, וכן@ וכן נכלל הכל במלכות.
מחשבה מבינה ולעילא עד אין סוף ומינה לתתאה עד אין תכלית דבור בתפארת מעילא לתתא ומתתא לעילא עשייה במלכות מתתא לעילא ומעילא לתתא:	המחשבה מבינה ולמעלה עד אין סוף, וממנה ולמטה עד אין תכלית, דיבור בתפארת מלמעלה למטה ומלמטה למעלה, עשייה במלכות מלמטה למעלה ומלמעלה למטה.
מחשבה למהוי בה בר נש חשיב בבזרא עלמין ליחדא שמייה עד א"ס ועד אין תכלית ואיהו ברא בבינה הה"ד (&) וראו מי ברא אלה ¹²⁸ מי ודאי:	המחשבה להיות@ שאדם חושב בה בבזרא כל העולמים, לייחד את שמו עד אין סוף ועד אין תכלית, והוא ברא בבינה, זהו שנאמר "וראו מי ברא אלה", מי ודאי.
דבור לאתעסקא ביה באורייתא ולמנדע מניה יוצר הכל דעליה איתמר יוצר אור ולית אור אלא תורה הה"ד (&) כי נר מצוה ותורה אור ודא איהו יוצר דצייר ביה בב"נ אנפין ועיינין ואודנין וחוטמא ופומא לאתעסקא באורייתא ולמנדע ליה מינה כגוונא דא צייר פומא למללא באורייתא צייר עיינין לאסתכלא בנהורא דאורייתא צייר ביה אודנין למשמע בהון פתגמי אורייתא אלין אינון שית סטרין דכליל תפארת תריין עיינין תריין אודנין פומא ולשוין:	הדיבור לעסוק בו בתורה, ולדעת ממנו יוצר הכל, שעליו שנאמר "יוצר אור", ואין אור אלא תורה, זהו שנאמר "כי נר מצוה ותורה אור", וזה הוא יוצר, שמצייר בו באדם פנים ועיניים ואזנים וחוטם ופה, לעסוק בתורה, ולדעת אותו ממנו@, כדוגמא זה, צייר את הפה לדבר בתורה, וצייר את העיניים כדי להסתכל באור התורה, צייר בו אזנים כדי לשמוע בהן דברי תורה, אלו הם ששה צדדים שכוללים התפארת, שתי עיניים שתי אזנים פה ולשון.

¹²³ ר"ל ו' פעמים טוב (בהגר"א בתיקו"ז).

¹²⁴ ר"ל דאיתמר [בו וייצר] (בוויצר) שם הו"ה והוא בת"ת דנקרא הו"ה, וכן ביצירה דמקנן ביה. ואע"ג דאלהים נמי כתיב שם, הרי כבר אמר דבינה צייר על ידו, וכן בעשיה כנ"ל. ור"ל שכל ויהי הוא לשון הו"ה (בהגר"א בתיקו"ז).

¹²⁵ נמחק בגר"א.

¹²⁶ מאלין מלאכין דממנן על צלותין (נמחק בגר"א).

¹²⁷ (מחשבה ביחודא) (נוסף בדפ"מ) וצ"ע אם זה פירוש או נוסח.

¹²⁸ עי' מלואים אות. Error! Reference source not found.

ז"ח - יתרו

צייר חוטמא ובה (&) ויפח באפיו נשמת חיים למהוי חשיב בה בייחודא כמה דאיתמר (&) אנכי ה' עושה כל דא שכינתא תתאה מניה יהיב בב"נ נפש השכלית למנדע מינה בכל עובדין דאורייתא דאינון פיקודין דאורייתא לההוא דאתקרי עושה כל:	צייר את החוטם, ובה "ויפח באפיו נשמת חיים", להיות חושב בה ביחוד, כמו שנאמר "אנכי יהוה עושה כל", זה שכינה התחתונה, ממנה ניתנה באדם נפש השכלית, לדעת ממנה בכל המעשים של התורה, שהם מצות שבתורה, לזה הנקרא "עושה כל".
ואינון תלת קטירין דיהיב בב"נ ¹²⁹ נשמה השכלית למנדע בה לעושה כל עלמין דאיהו אומר ועושה מדבר ומקיים ואיהו בורא יוצר ועושה כלא חד איהו מלגיו איהו אפיק כלא מכח לפועל ואיהו משנה עובדוי וביה לית שנוי:	והם שלשה קטירים@פרקים? שניתנו באדם, נשמה השכלית, לדעת בה @לעושה כל העולמות, שהוא אומר ועושה, מדבר ומקיים, והוא בורא יוצר ועושה, הכל אחד, הוא מבפנים, הוא הוציא את הכל מן הכח לפועל, והוא משנה מעשיו, ובו אין שינוי.
ואיהו הוא דמסדר כל ספיראן ואית בספירן מנייהו רב ובינוני וזעיר כל חד על סדורא וביה לית סדר ואיהו ברא כלא בבינה ולית מאן דברא ליה איהו צייר ויצר כלא בתפארת וליה לית ציור וצייר איהו עביד כלא במלכות ולית מאן דעביד ליה:	והוא הוא המסדר את כל הספירות, ויש בספירות, מהם גדולה ובינונית וקטנה, כל אחת על סדורו, ובו אין סדר, והוא ברא את הכל בבינה, ואין מי שברא אותו, הוא מ@צייר ויצר את הכל בתפארת, ולו אין ציור ומ@צייר, הוא עשה את הכל במלכות, ואין מי שעשה אותו.
ובגין דאיהו באלין עשר ספירן מלגו דבהון ברא וצייר ועבד כלא שוי תמן יחודיה	ולפי שהוא באלו העשר ספירות מבפנים, שבהם ברא וצייר ועשה את הכל, שם את יחודו שם
כמ"ד	
זהר	
לאשתמודעא ליה תמן וכל מאן דאפריד בשום ספירה מחברתה מאלין עשר ספירן דאתקריאו יו"ד ה"א וא"ו ה"א כאלו אפריד ביה:	להכיר אותו שם, וכל מי שמפריד בשום @ ספירה מחברתה מאלו עשר ספירות, שנקראות בשם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, כאילו הפריד בו.
ואיהו דמיחד י' בה' ו' בה' ולא אתקריאו יהו"ה אלא ביה וכן אדני וכן אהי"ה וכן אלהים ומיד דאסתלק מתמן לית ליה שם ידיע ואיהו דקשיר כל מרכבות דמלאכיא וקשיר לון כחדא וסביל עילאין ותתאין ואם הוא אסתלק מנייהו לית לון קיומא ולא ידיעה ולא חיים לית אתר דלאו איהו תמן לעילא עד אין סוף ולתתא עד אין תכלית ולכל סטרא לית אלוה בר מניה:	והוא מייחד י' בה' ו' בה' ולא נקראות הו"ה אלא בו, וכן אדני, וכן אהי"ה, וכן אלהים. ומיד שמסתלק משם, אין לו שם ידיע, והוא שמקשר את כל מרכבות המלאכים, וקושר אותם כאחד, וסובל את העליונים והתחתונים, ואם הוא מסתלק מהם, אין להם קיום ולא ידיעה ולא חיים, אין מקום שהוא אינו שם, למעלה עד אין סוף, ולמטה עד אין תכלית, ולכל צד אין אלוה חוץ ממנו.
אבל עכ"ד דאיהו בכל אתר בריאה יצירה ועשיה דיליה לא שוי לא בכורסיא ולא במלאכיא ולא בשמיא ולא בארעא ובימא ולא בשום בריה בעלמא בגין לאשתמודעא ליה כל בריין אלא בספירן:	אבל עם כל זה שהוא בכל מקום, בריאה יצירה ועשיה שלו, לא שם לא בכסא, ולא במלאכים, ולא בשמים ולא בארץ ובים, ולא בשום בריה בעולם, כדי שיכירו אותו כל הבריות, אלא בספירות.

¹²⁹ תלת קטיאין אלה אינון נר"ן שהן במחשבה דיבור ומעשה, וזהו התגין בחו"ב, והן זיונין דלא אשתכחו, וניתן לישראל בסיני ב' כתרים ממלכת כהנים וגוי קדוש, נגד נעשה ונשמע, שהן חילא דזו"ג, דיבור ומעשה, וכמ"ש למטה. ונשמע הוא בדבור. ואלו ב' כתרים הן ג' כמ"ש בא"ז והייתם לי סגולה כו' (שמות יט ה), והן ג' תגין דזיונין, וכמ"ש ל' תלת כתרין דשין, ואמר שם ש"ן תלת תגין לעילא כמו זיינין כו' ועמש"ש (בהגר"א בתק"י"ז לט ע"א).

ז"ח - יתרו

ולא עוד אלא כל בריין אינו מנייהו ע"י בריאה ומנייהו ע"י יצירה ומנייהו ע"י עשיה וספיראן אע"ג דכלא ברא ויצר ועבד בהון לא אתקרי בהו בריאה ויצירה ועשיה כתתאי אלא אינון {לד ע"ד} באורח אצילות ובג"ד כתר וחכמה ובינה ודעת דשאר בריין לא דמי לון הה"ד (&)	ולא עוד, אלא כל בריות הם, מהם על ידי הבריאה, ומהם על ידי היצירה, ומהם על ידי העשיה. והספירות אף על פי שהכל ברא ויצר ועשה בהם, לא נקרא בהם בריאה ויצירה ועשיה כתחתונים, אלא הם בדרך אצילות. ובשביל זה כתר וחכמה ובינה ודעת של שאר הבריות, אינו דומה להם, זה שנאמר "ואל מי תדמיוני ואשוע יאמר קדוש". כדוגמת התורה, ונאמר בה "יקרה היא מפנינים וכל חפצך לא ישוו בה", ובורא ויוצר ועושה את הכל.
אע"ג דאשתמודעא לבני נשא בעשר ספיראן דאינון כתר עליון חכמה ובינה וכו' אתמר ביה (&) דאיהו חכים ולא בחכמה ידיעא מבין ולא בבינה ידיעא חסיד ולא בחסד ידיעא גבור ולא בגבורה ידיעא איהו פאר בכל מקום ולא במקום ידוע, הוא הוד והדר בכל מקום, ולא במקום ידוע, הוא צדיק, ולא במקום ידוע, הוא מלך ולא במלכות ידועה.	אף על פי שניכר לבני אדם בעשר ספירות, שהם כתר עליון, חכמה ובינה וכו', נאמר בו שהוא חכם ולא בחכמה ידועה, מבין ולא בבינה ידועה, חסיד ולא בחסד ידועה, גיבור ולא בגבורה ידועה, הוא פאר@ בכל מקום ולא במקום ידוע, הוא הוד והדר בכל מקום, ולא במקום ידוע, הוא צדיק, ולא במקום ידוע, הוא מלך ולא במלכות ידועה.
איהו אחד ולא בחושבן כגון אחד דסליק תלת עשר מכילין ואע"ג דלאו איהו לבר מכלא איהו סביל עילאין ותתאין וסביל כל עלמין עד דלית סוף ולית תכלית ולית מאן דסביל ליה:	הוא אחד ולא בחשבון, כמו אח"ד שעולה י"ג מדות, ואף על פי שהוא אינו לחוץ@ מכל, הוא סובל את העליונים והתחתונים, וסובל את כל העולמות, עד שאין סוף ואין תכלית, ואין מי שסובל אותו.
כל מחשבתין לאין ¹³⁰ למחשב ביה ולית חד מנייהו דידע לאשנא ליה ואפילו שלמה דאתמר ביה (&) ויחכם מכל האדם בעא לאשנא ליה במחשבתיה ולא יכיל ובג"ד אמר (&) אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני:	כל המחשבות נלאות@ לחשוב בו, ואין אחת מהן שיודעת להשיג אותו, ואפילו שלמה שנאמר בו "ויחכם מכל האדם", רצה להשיג אותו במחשבתו, ולא היה יכול, ובשביל זה אמר "אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני".
למאן דאיהו מחיה ביהו"ה לית מאן דקטיל ליה ולמאן דאיהו ממית באדני לית מאן דמחיה ליה ואלין אתוון לית בהו חיי ומיתה ואע"ג דבהון מיתה וחיי בר מניה ולית בהון קריבו וייחודא בר מיניה שמא לא אתקרי שלים אלא ביה ולא אפיק פעולה לפועל אלא ביה:	למי שהוא מחיה בשם הו"ה, אין מי שיכול להרוג אותו. ולמי שהוא ממית בשם אדני", אין מי שיכול להחיות אותו. ואלו האותיות אין בהם חיים ומות, ואף על פי שבהם מיתה וחיים, חוץ ממנו, אין בהם הקירוב והיחוד חוץ ממנו, השם אינו נקרא שלם אלא בו, ואינו מוציא פעולה לפועל אלא בו.
וסטרין אחרנין דאינון מסטרא אחרא כלהו ברשותיה למעבד בהון רעותיה ועלייהו אתמר (דניאל ד לב) וכל דיירי ארעא כלא חשיבין וכמצבייה עבד בחיל שמיא ולא איתי דימחי בידיה ויימר ליה מה עבדת:	וצדדים האחרים שהם מסטרא אחרא, כולם הם ברשותו לעשות בהם רצונו, ועליהם שנאמר "וכל (דארי) דיירי ארעא כלא חשיבין וכמצבייה עבד בחיל שמיא (ודארי) ודיירי ארעא ולא איתי די ימחא בידה ויאמר לה מה עבדת" [וכל יושבי הארץ נחשבים לכולם וכרצונו עושה בצבא השמים ואין מי שימחה בידו שיאמר לו מה עשית].
הוא תפיס בכל מחשבתין ולית מחשבה ידיעא ביה ולא צריך לרשמא אתר למחשב ביה ולא	הוא תופס@תפוס בכל המחשבות, ואין מחשבה שיודעת בו, ולא צריך לרשום

¹³⁰ עי' תרגום שמות ז יח.

ז"ח - יתרו

מקום לחשוב בו ולא לדעת בו, אבל לבריות לפי שמחשבתן אינה יכולה להשיג אותו בכל מקום, לפי שיש לו עולמות אפילו למעלה מן הספירות, כחוטאי השערות שאין להם מספר, וכדי שידעו לקרוא אותו במקום ידוע, רשם להם ספירות להכיר אותו בהם, לפי שהם קשורות בעליונים ובתחתונים, וברא בהם את כל הבריות [כדי] שיכירו אותו בהם.	למנדע ביה אבל לבריינ בגין דלא יכיל מחשבתא דילהון לאשגא ליה בכל אתר בגין דאית ליה עלמין אפילו לעילא מן ספירן כנימין דשערא דלית לון חושבנא ובגין דינדעין למקרי ליה באתר ידיע רשים לון ספירן לאשתמודעא ליה בהון בגין דאינון קשירן בעילאין ותתאין וברא בהון כל בריין לאשתמודעא ליה בהון:
והוא שצייר שרטוטין והכרת הפנים, בעמוד האמצעי, צייר שתי פנים, בשתי יודין מן וייצר, וצייר חוטם באות ו' מן ויצר, ועולה בהם @חשבון שם הוי"ה, צייר אותם בשם זה, כדי להכיר ממנו את יוצר כל עולמות.	ואיהו דצייר שרטוטין והכרת אנפין בעמודא דאמצעייתא צייר תרי אפין בתרין יודין מן וייצר (&) (וייצר) [ווייצר] חוטמא ¹³¹ באות ו' מן ויצר וסליק בהון חושבן יהו"ה צייר לון בהאי שמא לאשתמודעא מניה ליוצר עלמין:
הוי"ה הוא תפארת הוא מאיר בפנים, שני צבעים של הפנים עשה אותו, @, שהם לבן ואדום, שהם חסד וגבורה, שהם סוד של "ויעבור יהו"ה על פניו ויקרא", ועליהם נאמר כלפי מעלה "ודבר יהו"ה אל משה פנים אל פנים".	יהו"ה איהו תפארת איהו נהיר באנפין תרין גוונין דאנפין עבד ליה דאינון חוור וסומק דאינון חסד וגבורה דאינון רזא דויעבור ה' על פניו ויקרא (&) ועליהו אתמר לגבי עילא (&) ודבר ה' אל משה פנים אל פנים:
הפה שלו מלכות, שתי שפתים נצח והוד, יסוד "לשון למודים", עליו נאמר "פה אל פה אדבר בו", השרטוטין של המצח, הם כדוגמא זה , מהם חמש ברוחב, בסוד כוכב זה , זה מהם כדוגמא זה , זה ר"ו ו"ו ארבעה, בסוד כוכב זה , והם בסוד אות ד', יש מהם ששה כדוגמא זה , בסוד כוכב הזה , יש מהם שבעה, בסוד כוכב זה , יש מהם שמונה כדוגמא זה , וזו וזו שמונה, "למנצח על השמינית", וזו בינה.	פומא דיליה מלכות תרין שפון נצח והוד יסוד לשון למודים (&) עלה אתמר (&) פה אל פה אדבר בו שרטוטין דמצחא אינון כגוונא דא מינייהו חמש בפותיין ברזא דהאי כוכבא דא מינייהו כגוונא דא ו"ו ו"ו ארבעה ברזא דהאי כוכבא ואינון ברזא דא ד' מינייהו שית כגוונא דא ברזא דהאי כוכבא מינייהו שבע ברזא דכוכבא

¹³¹ עי' בהגר"א בתיקו"ז קנב ע"ב: ואמר תרין נוקבין אינון לקבל לאה כו' הוא ג"כ לראיה שהוא בעמודא דאמצעייתא דרום שהוא בריח התיכון ג"כ מלמטה למעלה מן העולם ועד העולם לאה ורחל והוא בחוטם שכל נקב הוא בנקבה ב' נוקבין דחוטמא ו' חוטמא באמצעייתא וכמ"ש בזו"ח @ ע"ש והוא ביניהם: *~א"ל ר"א אבא מנ"ל דאימא דאיהי לצפון בה תליא שמיעה - כצ"ל ~ור"ל דרוצה לידע האיק מרומז השמיעה עצמה בה אע"ג דאוזן כבר רמיז בה מ"מ גם השמיעה האיק מרומז בה דראיה באבא דהוא אור הראשון וריח בחוטם שהוא ברוח חיים באפיו וכמ"ש ל"ס א' ובזו"ח @ שם בארוכה וכמ"ש ל' בבהיר ואין נשימה שהיא הריח אלא באף ורוח חיים הוא עמודא דאמצעייתא ודבור מלכות ג"כ ידוע אבל שמיעה באימא מנ"ל: וכ"ו ורין דסלקין לעשר כגוונא דרשות היחיד דרחבו ארבעה וגבהו עשרה ארבע' יהו"ה עשרה יו"ד ה"א וא"ו ה"א ואמר זה כאן והאריך בזה מאד משום שרוצה לפרש תיקונין דפומא דהוא אדם דכליל הכל שמא מפרש כמ"ש בזו"ח @ בארוכה:

ז"ח - יתרו

  דא מינייהו תמנייא כנוונא דא וואוון¹³² ודא ח' למנצח על השמינית (&) ודא בינה:	
מאן דרשים כלא י"ו דאינון קו המדה דלהון {לה ע"א} ובהון סלקין לתלתין ותרין וכלא ד' כוכביא ואית בהון תלתין פיקודין בחושבן תלת יודין דאינון יי¹³³:	מי שרושם את כל י' ו', שהם הקו המדה שלשה, ובהם עולים לל"ב, וכל ד' כוכבים, ויש בהם שלשים מצות, בחשבון ג' יודין, שהם י' י' י'.
ואלין תלת יודין אינון תלת ירחין דסיהרא ובהון	ואלו הג' יודין, הם שלשה חדשים של הלבנה, ובהון
ל/א	
זהר	
ותהר האשה ותלד בן ותרא אותו כי טוב הוא ותצפנהו שלשה ירחים (&) ואינון תלת ירחין דסיהרא קדישא תלת אבהן אינון:	"ותהר האשה ותלד בן ותרא אותו כי טוב הוא ותצפנהו שלשה ירחים", והם שלשה חדשים של הלבנה הקדושה, שלשה אבות הם.
יעקב עליה אתמר (&) בחדש השלישי ביה ההוא טוב גניז והוא אורייתא דאתמר ביה (& טוב לי תורת פיך (&) זכרו תורת משה עבדי ועל ההוא טוב איתמר לגבי יעקב (&) ויזרח לו השמש ועליה אתמר (&) ויהי ביום השלישי בהיות הבקר ויהי קולות וברקים:	יעקב, עליו נאמר "בחדש השלישי", בו גנוז הטוב ההוא והיא התורה, שנאמר בו "טוב לי תורת פיך", "זכרו תורת משה עבדי", ועל טוב ההוא שנאמר כלפי@לגבי יעקב "ויזרח לו השמש", ועליו שנאמר "ויהי ביום השלישי בהיות הבוקר ויהי קולות וברקים".
ובזמנא דייתי מלכא משיחא בסוף גלותא בתראה דאתמר ביה (&) הן עוד היום גדול (& ולא יכלה עוד הצפינו ותקח לו תיבת גומא כנוונא דארון דס"ת אורייתא ודאי יהא גניזו דיליה בדרא בתראה ובה אתממר כנוונא דנח בתיבה דהוה אזיל על מייא הכי האי אזיל בין ערב רב דאינון מים הזדונים ובסוף גלותא שוי קב"ה למשה בההיא תיבה [ואייתין] (ואיתין) ליה בגלותא ומנ"ל דבסוף גלותא אייתי ליה הה"ד (&) ותשם בסוף ועל ההוא סוף כתיב (& באחרית הימים ושבת עד ה' אלהיך ועוד ותשם בסוף דא איהו רזא דסוף דבר הכל נשמע (&):	ובזמן שיבא מלך המשיח, בסוף גלות האחרונה, שנאמר בו "הן עוד היום גדול", "ולא יכלה עוד הצפינו ותקח לו תיבת גומא", כדוגמת הארון של ספר תורה, התורה ודאי תהיה גניזה שלו בדור האחרון, ובה נחבא@, כדוגמת נח בתיבה, שהיתה הולכת על המים, כך זה הולך בין הערב רב, שהם מים הזדונים. ובסוף הגלות ישים הקב"ה את משה בתיבה ההיא, ויביא אותו בגלות. ומנין לנו שבסוף הגלות יביא אותו, זהו שנאמר "ותשם בסוף", ועל סוף זה נאמר "באחרית הימים ושבת עד יהוה" אלהיך", ועוד "ותשם בסוף", זהו הסוד ד"סוף דבר הכל נשמע".
ותחמרה בחמר ובזפת, חמר מבפנים לבן, זפת מבחוץ שחור, כך היא התורה לבנה מבפנים, שחורה מבחוץ. לבנה מצד אור, שהוא אור של אברהם, שמדרגתו חסד, וזה הוא האור שנאמר בו "וירא אלהים את האור כי טוב", ונאמר בו "ותרא אותו כי טוב הוא". ואין אור אלא תורה, שנאמר "ותורה אור", וזה הוא אור	

¹³² דפ"מ, ובדפ"א איתא ון ון ון ון.

¹³³ דפ"מ, ובדפ"א איתא ל'.

ז"ח - יתרו

הניתן מימין. שחורה מבחוק, באותו חושך של יצחק, שנאמר בו "ותכהין עיניו מראות", ונאמר "ולחשך קרא לילה".	תורה דכתיב (&) ותורה אור ודא אור דאתייהב מימינא אוכמא מלבר בההוא חשך דיצחק דאתמר ביה (&) ותכהין עיניו מראות ואתמר (&) ולחשך קרא לילה:
"ותשם בסוף", זה יעקב, שנאמר בו "ויאסוף רגליו אל המטה", "על שפת היאור", זה התורה שבעל פה, לפי שהיא הלכה למשה מסיני, קבלה למשה. כשהולכת אליו, נקראת הלכה למשה, כשמקבל@ (ת) אותה בזרועותיו, נקראת קבלה למשה. וכששורה בפיו, "פה אל פה אדבר בו". ועתידה ללכת אליו בסוף הימים, והוא יקבל אותה בזרועותיו, ובה בוקע את מימי התורה.	ותשם בסוף דא יעקב דאתמר ביה (&) ויאסוף רגליו אל המטה על שפת היאור דא אורייתא דבעל פה בגין דאיהי הלכה למשה מסיני קבלה למשה כד אולא לגביה אתקריאת הלכה למשה כד קביל לה בדרועיו אתקריאת קבלה למשה כד שרייא בפומיה פה אל פה אדבר בו (&) ועתידא למיזל לגביה בסוף יומיאי ויקבל לה בדרועיו ובה בוקע מיא דאורייתא:
ועוד "ותחמרה", בקלות וחמורות של התורה. "בחמר ובזפת", בחומר של מצות עשה שהם מצד האור, וממצות לא תעשה שהם חושך.	ועוד ותחמרה (&) בקלין וחמורין דאורייתא בחמר ובזפת בחומרא דפיקודין דעשה דאינון מצד אור ומפקודין דלא תעשה דאינון חשך:
וסוד הדבר "יומם יצוה יהוה" חסדו ובלילה שירה עמי", באותו שנאמר בה "ולחשך קרא לילה". "ויקרא אלהים לאור יום", כנגדו אמר "יומם יצוה יהוה" חסדו. "ולחשך קרא לילה" כנגדו אמר "ובלילה שירה עמי".	ורזא דמלה (&) יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי בההוא דאתמר ביה (&) ולחשך קרא לילה (&) ויקרא אלהים לאור יום לקבליה אמר יומם יצוה ה' חסדו ולחשך קרא לילה לקבליה אמר ובלילה שירה עמי:
"ותשם בסוף", בסוף ארבעים שנים האחרונות של הגלות, כנגדם עלו ישראל לסוף ארבעים שנים שהלכו במדבר לארץ ישראל, בזמן ההוא "כי רם יהוה" ושפל יראה".	ותשם בסוף בסוף מ' שנין בתראין דגלותא לקבלייהו עלו ישראל לסוף מ' שנין דאזלו במדברא לארעא דישראל בההוא זמנא (&) כי רם ה' ושפל יראה:
"ותתצב אחותו מרחוק", זו החכמה שלו, זהו שנאמר "אמור לחכמה אחותי את", "ותתצב" בו "ויבא יהוה" ויתיצב", "מרחוק" [היינו] "ממרחק תביא לחמה".	ותתצב אחותו מרחוק (&) דא חכמה דיליה הה"ד (&) אמור לחכמה אחותי את ותתצב ביה (&) ויבא ה' ויתיצב מרחוק (&) ממרחק תביא לחמה:
ועוד "ותתצב אחותו", זו חכמה. "מרחוק", באותו הזמן שישאל מתרחקים מחכמת קבלת משה, ומתרחקת היא מהם, ובזמן ההוא "ותרד בת פרעה לרחוק על היאור", ירדה מדת הדין לקטרג עליהם, ולהתרחץ מדמם של ישראל, שהם @מים המעות שלהם, שהם חייהם. והכל על@ שאותו אור, שנאמר בו "וירא אלהים את האור כי טוב", על אור התורה, שהיו מתרחקים ממנו, אור של משה ודאי.	ועוד ותתצב אחותו דא חכמה מרחוק בההוא זמנא דמתרחקין ישראל מחכמת קבלת משה ואתרחקא איהי מנייהו בההוא זמנא (&) ותרד בת פרעה לרחוק על היאור נחתא מה"ד לקטרגא עליהון ולארתחצא מדמא דישראל דאינון דמים מעות דלהון דאינון חייהון וכלא על [לה ע"ב] [סיבה] דההוא אור דאתמר ביה (&) וירא אלהים את האור כי טוב על אור דאורייתא דהוּו מתרחקין מינה אור דמשה ודאי:
"ונערותיה הלכות על יד היאור", אלה האומות, שהם הערב רב, וכן כל אומות העולם, מתייעצות על ישראל לעקור	ונערותיה הולכות על יד היאור אלין האומות דאינון ערב רב וכן כל אומין דעלמא אתייעטין

ז"ח - יתרו

אותם מן העולם, והכל הוא בסיבת של @אותו אור, וזהו על יד אור"ר זה.	עליהו דישראל לאעקרא לון מן עלמא וכולא על סיבה דההוא אור וזהו על יד האי אור ¹³⁴ :
סחרי תורה:	סחרי תורה:
ושלשה שאינם עוברים, זה האיש הוא באות פ' ובאות א', והכל פ"א במילוי, אות ר' אין בו כלל.	¹³⁵ ותלת ללא עברון האי איהו צאת פ' ואת א' וכלא פ"א באשלמותיה את ר' לית ביה כלל:
שערות שחורים ותלויים ואינם חלקים, זה הוא אדם השותק תמיד, אבל הוא פקח, בעל לשון הרע, דבוריו בכעס, פיו מדבר גדולות, מצליח ואינו מצליח, בעל מחלוקת בביתו, אינו חושש לכבוד אדם, אחד בפה ואחד בלב, הפכפך בלשונו.	שערוי אוכמין תליין ולא שעינן לא איהו צ"נ דשתיק תדיר אצל פקיחא איהו מארי לזינא בינא מלוי כרוגזא פוס ממלל כרצון אלכל ולא אלכל מארי קטנא צביתיה לא חייס ליקרא דצ"נ חד צפומיה וחד כלציה הפכפך בלישניה:
גבות עיניו אדומות מעט, ויש לו קמט גדול תחת עיניו, הולך עד החוטם מצד הימין, [ועוד] ב' תחתיו, שאחד מהם קטן מן השני, זה האיש שכב עם נדה מימים מועטים, ועוונו רשם בו את אלו הרשומים.	גבינן דיליה סומקין זעיר ואי קמיטא תחות עיניה רב ואזיל עד חוטמא מסטר ימינא ותרין תחותיה וחד מנייהו זעיר מאחרא לא שכיב כנדה מיומין זעירין וחוציה רשים ביה רשימין אלן בין כתפוי:
יש לו רושם אחד בין כתפיו, וד' שערות בו, אחד מהם באמצע גדול ותלוי, וג' האחרים קטנים, ועד שלא עשה עבירה זו, היו לו ג' שערות קטנים, ואחד שנרשם בו דק וקטן מכולם, זה הרושם שהיה בו קודם [שחטא] היה שחור, והשערות האלו היו כולם לבנים, עתה [שחטא] אינו כן, אלא רושם שחור, ואחד אדום כרושם עדשה באמצע, והוא שער שגדל בין האחרים, ראשו אדום והנשאר לבן ואם חזר בתשובה תמצא בעינו הימנית [רושם] לבן אחד, לבן בתוך.	אית ליה רושם חד וד' שערין ביה חד מניהו באמצעיתא רב ותלי וג' אחרנין זעירין ועד לא הוה עבירה לא הו תלת זעירין וחד לאתרשם ביה דקיק וזעיר מכלהו ההוא רושם הוה ביה מקדמת דנא אוכס ואינון שערין חורין כללו השתא לאו הכי אללא רושם אוכס וחד סומקא כרשימו ¹³⁶ דטולפחא באמצעיתא והוא שערך לאתרבי בין אחרנין רישיה סומק ודאשתאר חויר אי תב בתיוצתא תשכח צעיניה ימינא חד חוירא חויר גו:
ל/ב	ל/ב
סחרי תורה:	סחרי תורה:
אותו השחור.	ההוא ארכמא:
יש במצחו ג' שרטוטין העוברים, וב' שאינם עוברים, אותו רושם השחור, ויש מסביבו חוט אדום, ובתוך אותו חוט יש שער אחד דק וקטן, וג' שערות באמצע כולם, [כחדא], יתחכם מעט בתורה אם ילמוד, ולא יצליח במעשיו.	צמאחיה תלת שרטוטין עברין ותרין ללא עברין ההוא רושם אוכס וסחרניה חוטא סומקא וצגו ההוא חוטא חד שערך דקיק זעיר ותלת שערין באמצעיתא כללו כחדא זעירא יחכם באורייתא ¹³⁷ אי ¹³⁸ יוליף ולא יללח בעוצדו ¹³⁹ :

¹³⁴ בההוא זימנא זקף עינוי ר"ש ובנה ואמר ווי מאן דיזדמן בההוא זימנא בגין דכד ייתי קב"ה לפקדא לאילתא יסתכל מאן אינון דקיימין בהדה עכ"מ (רנ"ש – דפ"מ).

¹³⁵ השמטות שמות רעב ע"ב @. מצאתי בזהר ישן כת"י והוא תשלום על מה שכתוב בדפוס (דע"ה בס"ד מסטר) לסטר (דפ"מ).

¹³⁶ ברשימו (זהר).

¹³⁷ שהת"ת גובר שם ביחוד כדפי' ונקשר עם המלכות להשפיע בו תורה, ולכך ודאי יצליח בתורה (אור יקר יתרו ז).

¹³⁸ נמחק בזהר.

¹³⁹ עי' ח"א קפט ע"א שיוסף הצליח בכל מעשיו בגלל שהיה עמו השכינה. העין מורה על היחוד להשפיע למלכות להנהיג העולם (שם).

ז"ח - יתרו

ואם הירוק שבעינו לא נצטבע כל כך, ועינו שחורות, וחוט אחד אדום וקטן עובר בין אלו הצבעים, אז הוא באות פ' בשלמותו, ובאות ר' בלבדה.	ואי ירוקא דעינא ¹⁴⁰ לא אצטבע כל כך ¹⁴¹ ועינו אוכמין וחד חוטא סומק זעיר אעבר בין אינון גוונים כדן איהו צאת פ' בצלימו וצאת ר' בלחודוי:
תמצא במצחו ששה שרטוטין, ג' מהם עוברים, וג' אינם עוברים, שערותיו קשות ולא כל כך, תלויים ואינם תלויים@תלויות ואינן תלויות@, זהו בשלום עם כל אדם, והוא קמצן, אין בו השמחה, ואפילו ב[עת] שמחה לא שמח, ונראה ביגון, סתומה אזנו השמאלית, בשינוי יש לו ג' שינים גדולים מלמעלה, ונותנים להם מקום אותם שלמטה, הוא נאמן ולא כל כך, פניו ארוכות ואינן יפות, קולו כאשה, ודבריו כאשה, מקנח פיו כשמדבר, פותח את אצבעות ידיו כשמדבר, כשהולך, [הוא] מקדים חתיכה בלויה של מסך, כדי שלא יזיק לו שום אדם, עליו נאמר "כי תועבה היא לפני יהוה".	במלחיה תשכח שית שרטוטין תלת עברין ותלת לא עברין שעריה תקיף ולא כ"כ תלי ולא תלי האי איהו בצלימו לכל ב"נ קמאן איהו לית ביה חידו ואפילו בחדוה לא אתחדוי ¹⁴² בדוונא אתחזי אטיס אודניה שמאליה בצינוי אית תלת רברבין מלעילא ויהבון לון דוכתא אינון דלחתא מהימנא איהו ולא כ"כ אנפוי אריכין ולא שפירין קליה כאיתתא ומלוי כאיתתא מקנח פומיה במלוי אפתח (&) אצבעאן דידי במילוליה כד אזל אקדים ליה ¹⁴³ בליתא דפרסאי ¹⁴⁴ ללא יחוב בר נש לגביה עליה כתיב (&) כי תועבה היא לפני ה':
[מי ש]עיניו ירוקות, ואלו הסימנים יש בו, פניו ארוכות ויפות, שערותיו שחורים, והם מרוטות למעלה בראשו, ראשו גדול, כשהולך כופף את ראשו, גבות עיניו כמקודם, עליו נאמר "מנע רגלך מנתיבתם".	עיינין ירוקין ואלין סימנין ביה ואנפוי אריכין שפירין שעריו אוכמין ומריטין מלעילא בריקיה ריקיה רב כד אזיל כפיף ריקיה קריאין דעיניו כקדמאה עליה כתיב (&) מנע רגלך מנתיבתם:
[מי ש]עיניו גדולות וירוקות, זהו בשתי אותיות ר' ופ"א, אחד יחידית, וא' במילוי, יש במצחו שרטוט אחד שהולך ועובר מצד לצד, ויש לו עוד ג' אחרים שאינם עוברים, מצחו גדול, הגבות שעל עינו אינן גדולות, בזקנו יש לו הרבה שערות, זהו פניו יפות באדמומית, שערותיו חלקים ולא כל כך, הוא ירא חטא, הוא אוהב את התורה, ואוהב לאותם העוסקים בה, הוא שמח בכל דבר, עושה טובות לכל, שקרן לתועלתו, הוא נאמן לסודות התורה, הוא טוב לדברי העולם, מי שמשתתף עמו אינו מצליח לא הוא ולא האחר, הוא מצליח לבדו, כי אות ר' גורם לו זה.	עיינין רברבין וירוקין לא איהו בחרין אתוון ר' פ"א חד יחידא וחד בצלימו במלחוי שרטוטא חדא דאזיל ועבר מסטר לסטר ותלת אחרנין אית ללא עברין מלחיה רב קריאין דעל עינוי לאו רברבין דזיקניה שערט טפי ואנפוי ¹⁴⁵ שפירין סומק שעריה שעינא ולא כ"כ דחיל חטאה איהו רחיס אורייתא איהו רחיס לאינון דמשדלן בה חדי בכלא עבד טיבו (לה ע"ג) לכלא כדיבא לתועלתיה מהימנא איהו לרזין לאורייתא טב איהו למלין דעלמא מאן דאשתתף בהדיה לא אלכלא לא איהו ולא אחרא אלכלא איהו בלחודוהי דהא את ר' גרים:

¹⁴⁰ העינים פי' לעיל שהם מציאות הראיה מצד החכמה, והם שנים מצד נצח והוד, והם בסוד ת"ת ומלכות שני כרובים, ופניהם איש אל אחיו (שם).

¹⁴¹ הגוונים אינון ד', אמנם משתנים קצת הגוונים, אבל שתיים מהן אין בהם שינוי כלל, הא' הלבן הסובב הכל בכל בני אדם, לכן זולתי קצת בני אדם וכו', הב' בת עין גם היא אינה משתנית שהיא שחורה לכל בני אדם, אבל שתי גוונים הנשארים יש שינויים לבני אדם מפני שהם רמז לת"ת וגבורה, ויש מכבידים ויש מקילים בדינים והגזרות, ויש מרבין גוונים בין גוון לגוון כאשר נבאר בע"ה וכו', הירוק גוון הת"ת וכו' לגו מניה ההוא בת עינא שהיא מלכות שהת"ת רוכבת עליו, והנה העין המסודר כסדר זה הוא נאות כי אין דינו דין חזק, ולזה דא הוא בר נש דחייך תדיר, מפני שאין לו דין אלא ממוזג בין חסד לת"ת כדפי' ובת עין מלכות קשורה בת"ת, הרי זה הוא הייחוד, ומיד הבינה משפעת עליו שפע השמחה, לכך טבעו שמח וחדו בחידו, וכן החכמה ג"כ נאותה אליו לכך חשיב מחשביו לטב (שם).

¹⁴² אתחזי (זהר).

¹⁴³ לה (זהר).

¹⁴⁴ עי' חולין ח ע"ב: בליתא דפרסא, פי' רש"י: חתיכת בגד ישנה קשה. בליתא - חתיכה בלויה, דפרסא כדמרגמינן מסך הפתח פרסא (שמות לה).

¹⁴⁵ דא באנפוי (זהר).

ז"ח - יתרו

פגים איהו צריקיה לעילא רשימא דחד מכתשא דהוה ליה תמן דעבד ליה חד רבייא צאצנא צלא רעו וכוונה ואיכסי צשערא וההוא רישומא למכתשא כגוונא דגימל יוני"ת מהימנא איהו לגבי בני נשא וסליק למהוי רישא דעמא עד הכא רזא דעיינין:	[מי ש]הוא פגום למעלה בראשו, רושם של מכה אחת שהיה לו שם, שעשה לו נער אחד באבן בלא רצון וכוונה, ומכוסה בשערות, וזה הרושם של המכה כעין ג' יונית, הוא איש נאמן לבני אדם, ויעלה להיות ראש לעמו, עד כאן הוא סוד העיניים.
ואית רזין אחרנין בעיינין דמתפרשן מינייהו עיינין דמעמקן וחייכן לא איהו צשלימו דלתוון צר דקדמאה ר' ולצתר פ' דא איהו צ"נ דאלכל צעוצדוי:	ויש סודות אחרים בעיניים, שנפרדים מאלו, עיניים עמוקות ושוחקות, זהו בשלימות האותיות, רק שתחילה היא ר' ואחר כך פ', זהו איש שמצליח במעשיו.
תלת שרטוטין צמלחיה מלחיה עגיל עינוי נהירין מרקמן עובד ליור דכין קיימין על שליומו שגאוי יפלון תחותיה פקיהא איהו אלכל צכולא צהיל צעוצדוי טצ איהו עס צני נשא מלוי צקסיו צלא דחילו וותרן איהו עביד טיצו ולא לצמה:	שלשה שרטוטין במצחו, ומצחו עגול, ועיניו מאירות, מרוקמות [כאילו היו] מעשה רוקם, טהורות, ועומדות על שליומותם שונאיו יפלו תחתיו, פקח ומצליח בכל, זריז במעשיו, הוא טוב לבני אדם, דיבוריו בתוקף בלי פחד, הוא ותרן, הוא עושה חסד ולא לשמה.
שעריה שעייע ותליוא וליוסניה כחרבא תחות עינוי קמיטין תלת צברצין ותלת זעירין ואי אית ד' זעירין ותלת צברצין כדן תשכח תרין שרטוטין צמלחיה עברין מסטר לסטר ותלת דמטו ולא מטו תחות טבוריה קיימא רישומא חד ליורא דרישא דצ"נ אוקס וחיוור תרין שערין תליין ציה:	[מי ש]שערותיו הם חלקים ותלויים@חלקות ותלויות, ולשונו כחרב, תחת עיניו יש קמטים, שלשה גדולים ושלשה קטנים, ואם יש לו ארבעה קטנים ושלשה גדולים, אז תמצא ב' שרטוטין במצחו העוברים מצד לצד, ושלשה אשר מגיעים אבל אינם מגיעים, תחת טבורו נמצא רושם אחד בצויר ראש אדם, וב' שערות אחד שחור ואחד (ו)לבן תלויים בו.
ההוא צ"נ אלתכשל צאיתת גצר מיומין רחיקין ולא תצ מההוא חובא מרעין דרפין אצתריה וע"ד חד מאינון מרעין דלריך לאושדא שגן ולא יכיל דעד כען ההוא חובא תלייא צקדליה דנחש עקימא וסליט עליה צלא ודא לסוף יומין דסיצו:	אדם זה נכשל באשת איש מימים רבים, ולא שב מאותו העון, מחלות רודפות אחריו, ועל כן אחד@אחת מן המחלות ההם הוא@היא, שצריך להטיל שתן ואינו יכול, כי עד עתה אותו העון תלוי בצוארו של נחש העקום, ושולט עליו בזה, וזהו בסוף ימיו בימי הזקנה.
ואי תצ צתיוצתא צזמנא דאיהו צחיליה ההוא קשומא אצערית דיוקנאה וסערין לא תליין ציה כלל ואי תצ צתיוצתא צסוף יומוי כד מרעין דרפין אצתריה כדן ההוא רשימא קמיט וסערין תליין ציה וההוא מרעא לא אעדי מניה מגו דתלייא צקדליה דנחש צגין דההוא נחש כיון דאחיד ההוא חובא על קדליה לית מאן דיתיר קשרא מקדליה צגין דההוא נחש לית ליה קשות ציומי דעולימו דצ"נ לקשרא ההוא חובא על קדליה וקשרי ליה צקשרין תקיפין ואיהו דקיף אצתריה דההוא צ"נ ומלקי ליה צההוא צרית דחצ ציה ואע"ג דתצ צתיוצתא ילווח מגו עאקו דלקותא ההוא חויא דלוג ועאל צההוא קשרא לצפולי דתהומא צבא כדן רווח ליה לצר נש וההוא נחש לצתר יומין נפיק ועביד דא:	ואם שב בתשובה בזמן שהוא בכחו, אותו הרושם נתמעט צורתו, ושערות אינם תלויים@תלויות בו כלל, אם שב בתשובה בסוף ימיו כשהמחלות רודפות אחריו, אז אותו הרושם מתקמט, ושערות תלויים@תלויות בו, ואותה המחלה אינה סרה ממנו, לפי שתלוי בעורפו@ של הנחש, לפי שכיון שאותו הנחש אחז אותו העון על עורפו@, אין מי שיתיר הקשר מעורפו@, לפי שאותו הנחש אין לו רשות בימי נעוריו של האדם לקשור את אותו העון על עורפו@, וקושרים לו בקשרים חזקים, והוא רודף אחר האדם ההוא, ומכה אותו בברית שבו חטא, ואף על פי ששב בתשובה, יצעק מתוך צרת המכה, ואותו הנחש מדלג ונכנס באותו הקשר בתחתית תהום רבה, אז תהיה הרווחה לאותו אדם, וזה הנחש אחר ימים יוצא ועושה זה.

ז"ח - יתרו

ובזמן שאותו האדם מת, שלש מאות שוטרים רודפים אחר אותו האיש, ותופסים אותו, ומביאים אותו לפני המלך, והמלך הקדוש משבר אותם הקשרים, ומוריד אותו העון מעל ערפו, ועל סוד זה נאמר "אם יכופר העון הזה לכם עד תמותו", כמו שנאמר "וכופר בריתכם את מות", אותו הברית שלכם ישבר את המיתה, כמו שנאמר "כי אמר אכפרה פניו במנחה", אבטל כעסו, אז אותו האדם הולך לאותו עולם נקי מאותו העון, כי קבל עונשו בעולם הזה.	ובזמנא דמית ¹⁴⁶ ההוא ז"ל תלת מאה שוטרינן דדפין אבתריה דההוא ז"ל ותפסין ליה ועיילין ליה קמי מלכא ומלכא קדישא מתבר אינון קשרין ונחית ההוא חובה מעל קדליה ועל רזא דא כתיב (&) אס יכופר העון הזה לכם עד תמותון כד"א (&) וכופר בריתכם את מות תבר ההוא קיימא דילכון את מות כד"א (&) כי אמר אכפרה פניו במנחה אבטל רוגזיה כדין ההוא ז"ל אזיל לההוא עלמא נקי מההוא חובה דהא קביל עונשיה דהאי עלמא:
ואם תאמר	וכי תימא
	ל/ג
	סתרי תורה:
איך משמע שבעון הזה של אשת איש עוסק הפסוק, שנאמר כאן "אם יכופר העון הזה", ונאמר שם באסור אשת איש שזנתה, "ונקה האיש מעון", וכתוב גבי אבנר ואיש בושת "ותפקוד עלי עון האשה היום הזה". או גם "והנה ששון ושמחה הרוג בקר ושחוט צאן אכול ושתו", ונאמר שם "אכלה ומחתה פיה", וכתוב "כי אם הלחם אשר הוא אוכל".	היכי משמע דבהאי עון אשת איש משתעי קרא דכתיב (&) הכא אס יכופר העון הזה וכתוב (&) התם באיסור אשת איש שזנתה ונקה האיש מעון וכתוב (&) גבי אבנר ואיש בושת ותפקוד עלי עון האשה היום הזה אי נמי והנה ששון ושמחה הרוג בקר ושחוט צאן אכול ושתו וכתוב (&) התם אכלה ומחתה פיה וכתוב (&) כי אם הלחם אשר הוא אוכל:
ונאמר "מי פתי יסור הנה חסר לב אמרה לו", "מים גנובים ימתקו ולחם סתרים ינעם. ולא ידע כי רפאים שם, בעמקי שאול קרואיה", זהו כשלא קבל עונשו בעולם הזה.	וכתיב (&) מי פתי יסור וכלה ע"ד] הנה (ו)חסר לב ואמרה לו מים גנובים ימתקו ולחם סתרים ינעם ולא ידע כי רפאים שם בעמקי שאול קרואיה זהו כד לא ¹⁴⁷ קביל עונשיה דהאי עלמא:
ואם נמצאת בו זכות אבות, [מקבל] עונשו על אותו העון בעולם הזה, כמו	ואי אשתכח ביה זכות אבות עונשיה דהאי עלמא דההוא עון ¹⁴⁸ כד"א (&) ופקדתי בשבט פשעם

¹⁴⁶ ספר עמק המלך - ספר תקוני שבת - פרק יז
, כדאיתא בזוהר חדש פרשת יתרו דף ע' ע"ב [זוהר שמות תוספות רע"ג א] וזה לשונו, 'בזמנא דמית ההוא ברנש' פירוש שאמר קודם לזה שזה האיש חטא ונכשל באשת איש. כיון שמת ורוצה לבא לגן עדן, 'ג' מאה שוטרינן דדפין אבתריה דההוא בר נש ותפסין ליה ועיילין ליה קמי מלכא קדישא, ומלכא קדישא מתבר אינון קשרין שקשרו אותו, ונחית ההוא חובה מעל קדליה' שהוא סוד ברית קדש. שעל פי הרוב אירע לו חולי בברית קדש, כמו חולי האבן בר מינן, ואינו יכול להשתין, מפני שהנחש רשם לו אותו ברשימו, בבריתו, חולי זה, וכדומה לו, מפני שלא שמר בריתו, ואחר מיתתו הקב"ה מרפא אותו מהפגימה, שרשם בו הנחש. ועל דא כתיב 'חי אני... עד תמותון' [ישעיהו כ"ב י"ד] כמה דאת אמר 'וכפר בריתכם את מות' [ישעיהו כ"ח י"ח] 'תבר ההוא קיימא דילכון את מות, כמה דאת אמר, אכפרה פניו אבטל רוגזיה, כ, ין ההוא בר נש אזיל נקי לעלמא דאתי מההוא חובה, דהא מקבל ענשיה בהאי עלמא'. 'וכי תימא היכי משמע דבעון אשת איש משתעי קרא, כתיב הכא אס יכופר העון, וכתוב התם ונקה האיש מעון, וכתוב גבי אבנר ואיש בושת ותפקוד עלי עון האשה... אי נמי והנה ששון ושמחה... אכול ושתה... וכתוב אכלה ומחתה פיה'. 'וכתיב כי אם הלחם אשר הוא אוכל, וכתוב מי פתי יסור הנה... מים גנובים ימתקו ולחם [סתרים] ינעם, ולא ידע כי רפאים שם בעמקי שאול קרואיה, זהו כד [לא] קביל ענשה בהאי עלמא, [ואי אשתכח ביה זכות אבות עונשו בהאי עלמא] באותו עון, כמה דאת אמר ופקדתי בשבט פשעם' ופקדתי זעיר זעיר. 'אם בפידו להן שוע' [איוב ל' כ"ד] פוקד עון אבות על בנים מזעיר ונותן זעיר על דא זעיר על דא, ואשתזיב הוא ואביו, מענשא דההוא עלמא, דהא ברא עייש עוד

¹⁴⁷ נמחק בזהר.
¹⁴⁸ ואם עשה תשובה כראוי, ומתקן השמות שפגם, על פי תיקוני התשובה של האר"י זלה"ה, שביארתי בשער תיקון התשובה בספר עמק המלך, או ימות בזמן מועט אחר התשובה, או מרעין דפין אבתריה, דהיינו יסורין ממרקינן עונותיו, ואחר מיתתו מקבל ענשו (עמק המלך תיקוני שבת יז).

ז"ח - יתרו

שנאמר "ופקדתי בשבט פשעם ובנגעים עונם", ופקדתי מעט מעט, "אם בפידו להן שוע", "פוקד עון אבות על בנים", ממעט, שנותן מעט על זה ומעט על זה, ניצולים הוא ואביו מעונש של אותו עולם, כי הבן מזכה את אביו.	ובנגעים עונם ¹⁴⁹ ופקדתי זעיר זעיר אם בפידו להם שוע ¹⁵⁰ פוקד עון אבות על בנים מזעיר ונותן זעיר על לא זעיר על לא ואשתזיב הוא ואביו מעונש להורא עלמא דהא ברא מזכי אבא:
עיניים עקומות שאינן מסתכלות בדרך האמת, הזה בלא אות כלל, פורחים ממנו כל האותיות, לפי שהוא בעל עין הרעה, הראיה שלו היא הפוכה, אותו רע עין שולט עליו.	עיינין עקימין ¹⁵¹ ללא מסתכלין באורח קשט לא הוא בלא את כלל פרחין מניה כל אחוון בגין דאיהו מארי דעינא בישא חיזו דיליה בהיפוכא ההוא רע עין שליט עליה ¹⁵² :
ואם כשרים מעשיו של זה האיש, אינו שולט רק על עיניו, וצריך האדם לשמור מעיניו, לפי שהצד האחר שולט עליהם, אלו העיניים חומדות כל רע, ונעשים סרסורים אליו, ואברי הגוף נוצחים, עיניו שולטות אם הם מסתכלות.	ואי כשרין עובדיו דההוא ז"נ לא שליט אלא על עיניו ואיטריך ז"נ לאסטמרא מעיניו בגין דסטרא אחרא שליט עלייהו אינון עיינין [חמאן] (חמדן) כל ביס ואחעבידין סרסורין לגביה ושייפי גופא נלחן אכל שליטין עיניו [אי] מסתכלין:
מי שרוצה להשמר מזה, יכתוב י' ביד ימינו, וז' ביד שמאלו, ויפתח את פיו לפניו, ויאמר יר"ד בהיפך האותיות, וינצל ממנו.	מאן דבעי לאסטמרא מניה לכתוב בידיה ימינא יו"ד ובידיה שמאלא זי"ן ויפתח [פומיה] קמיה ולימא יו"ד באפכא באחוי ואשתזיב מנייהו:
זהו שפגום לשמוש של הקדושה, ולכן אין האותיות הקדושות שורות בו, שהרי נסתלקו ממנו, זהו בסוד אותו קו ירוק היוצא מתוהו, במדידת הנר, ויש להסתכל דרך שרטוטי ידיו בימין ובשמאל, ובסוד של אלו השרטוטין של ידיו, תמצא זה.	לא איהו דפגים לשימושא דקדושה בג"כ לא שריין ביה אחוון והא אסתלקו מניה דהא איהו ברזא דההוא קו ירוק דנפיק מתוהו במדידו דבוליאנא ואית לאסתכלא גו שרטוטין דידא בימינא ובשמאלא ובזא דאינון שרטוטין דידין תשכח לא:
מי שעינו האחת סתומה ולא כל כך, ועינו האחרת פקוחה, מום אחד מאותם המומים יש בו, זהו באות ר' לבדה במילואה, ואות ה' מגעת אליו ואינה מגעת.	מאן דעינא חד אטיס ולא כ"כ ועינא אחרא פקוחא מומא חד מאינון מומין אית ביה לא איהו באת ר' בלחודי באשלמותיה ואת י' מטי לגביה ולא מטי:
במצחו שלשה שרטוטין העוברים, ואחד קטן שעובר גם כן, רושם אחד עולה מעיניו עד כנגד אזנו, שערותיו תלויות וקשות, גבות עיניו גדולות, הוא בעל מום מן הסטרא אחרא, אמו הלכה בכשפים כשהוא היה במעיה, ויצאה	במחיה תלת שרטוטין עברין וחד זעירא דלעבר אוף הכי רשימא חדא סליק מעיניה לקביל אודניה שרי תלי ותקיף קריאוי דברבין [איהו] (אית) מומא מסטר אחרא אימא דיליה אלזל בחרשין כד הוה

¹⁴⁹ יש בו [בסט"א] מציאות זיוג והוא סמאל ונחש שע"י עונות ישראל עושים זיוג ביניהם, והוא מה שממציאים כוחות הסט"א שהם המענישים את ישראל, והם תולדות שלהם וכמ"ש (תהלים פט לג) ופקדתי בשבט פשעם ובנגעים עונם. אבל אחר שישראל מקבלים עונשם מתבטלים ע"י כוחות הסט"א וכמ"ש (קהלת ח ט) עת אשר שלט האדם באדם לרע לו (אפיקי ים בכורות דף ח ע"ב).

¹⁵⁰ עי' ע"ז ד ע"א: אמר רבא מאי דכתיב אך לא בעי ישלח יד אם בפידו להן שוע אמר להן הקדוש ברוך הוא לישראל כשאני דן את ישראל אין אני דן אותם כעובדי כוכבים דכתיב עוה עוה עוה אשימנה וגו' אלא אני נפרע מהן כפיד [ניקור - רש"י] של תרנגולת. ועי' בהגר"א על תז"ח לז ע"ג שזה סימן שהסורים באים מאימא.

¹⁵¹ עי' תיקור"ז קמה ע"ב: שרטוטין עקימין דלאו אינון רשימין בארז מישר אינון רשימין דנחש עקלתון. ועי"ש קסב ע"ב: עיינין עקימין פטורין מן הראייה דנחש עקלתון תמן דאיהו נטיל נהורייהו.

¹⁵² עיקר אחיזת הסט"א הוא בנו"ה למטה מן החזה באתר דעין שולטת בו, וכידוע שנו"ה הם בסוד העיניים כמ"ש בכ"מ ושם שולט עינא בישא דסט"א, ולכן אין ברכה מצוי' שם. וידוע כי חג"ת הם גוונים סתימין דלא מתחזיין ונה"י הם גוונים דמתחזיין (אפיקי ים ב"מ מב ע"א).

ז"ח - יתרו

לפרשת דרכים בלילה, כשזה [האיש] נולד בתוך שתי שנים שלו נחלש עד שנתמעטה דמותו, ואמו הלכה עמו בלילה, ועשתה כשפים עליו.	במעלה ונפקת לפרשא לאורחין בליליא כד לא אתייליד בגו תרין שנין דיליה אחתלש עד [אזהיר ¹⁵³] (נ"א לאזער) דיוקניה ואמיה אזלא בלילא בהדיה וקא עבדת חרשין עליה:
זה [האיש] שמח בשמחה, אין בו נאמנות, משבח עצמו במה שאין בו, גם רוח, מדבר רעות ועתק, הוא ותן ואין בו קמצנות כלל, בעל נואף, מצליח ואינו מצליח, שנון בלשונו.	האי חדי צחדוא לית ביה מהימנותא ¹⁵⁴ משבח גרמיה במה דלית ביה גם רוח ממלל דיסין ועתיקין וותרן איהו לית ביה קמאנו כלל מארי גייפא הוא אלכל ואל אלכל חדידא בליסניה:
אם יש במצחו שרטוט אחד גדול ושני קטנים, זה הלך בתוך כשפים, וזה אמו גרמה לו, ומתחלפים השרטוטין, כי עוברים מעין הימין לעין השמאל, הוא גם רוח, אבל אין בו רע כלל, קמצן הוא, אין בו מעט ניאוף, הוא חדוד בלשונו.	ואי חד שרטוטא במאחיה רב ותרין זעירין לא אזל גו חרשין והא אימיה עבדת להו ומתחלפין שרטוטין דקא סלקין מעינא ימינא לעינא שמאלא גם רוח איהו אלכל לית ביה דיסא כלל קמאנא איהו לית ביה קאנא גיופא חדידא בליסניה:
בשפה שלו יש בו רושם אחד שהוא אדום, ושער אחד באמצע, האצבעות שברגלו השמאלית קמוטות זקופות ומתפשטות, עיניו זבות וירוקות, מורידות דמעות תמיד, נתדבק באות פ', ואות ר' לא נתיישרה בו.	איהו [בשפה] (בשפא) דיליה אית ביה רושם חד סומק טפי וחד שערא באמצעיתא אלצען די ברגליה שמאלא קמיטין זקיפין מתפשטין עיינין זבלגנין ¹⁵⁵ ירוקין נחתין דמעין תדיר האי אתדבק באת פ' ואת ר' לא אתיישב ביה:
זה [האיש] יש לו ארבע שרטוטין במצחו, וכולם עוברים, ושני קטנים מעיניו ועד שערו, שתי רשימות ושלוש קטנות בין גבות עיניו.	האי אית ליה ארבע שרטוטין במאחיה ועברין כללו ותרין זעירין מעיניה ועד שערניה תרין רשימין ותלת זעירין בין קריי עינו:
זה האדם הוא הולך בכפיפת הראש, מין אחד משלשה בעלי רשימות של תולדות בעלי צרעת יש בו במינו, וזה אינו טמא להסגיר אותו, הוא שמח בכל, ושמח תמיד, בכל דבריו צוחקים בהם בני אדם, הוא קמצן בביתו, לאחרים אינו כן, אינו מתבייש בדבריו, לפי שרואה שהכל צוחקים בהם, הוא מנאף, שערותיו אדומות מעט ואינם חלקות ולא קמוטות.	האי איהו צ"נ לאזל כפיף ראשא זינא חד מתלת מארי קאומין דתולדות מארי צרעת אית ביה בזיניה האי לאו מסאבא הוה למסגר חדי ¹⁵⁶ איהו בכלל וחייך תדיר כל מלוי חייכין זהו בני נשא קמאנא איהו בזיניה באחרנין לאו הכי לית ליה כסופא במלוי בגין דחמי דכלל חייכין ביה גייפא איהו שעריו סומקין זעיר לא שעינין ולא קמיטין:
ואם יש במצחו ג' שרטוטין שעוברים, וג' קטנים שאינם עוברים, וכל שאר הסימנים בו, זה יש לו פגם ורושם אחד בעינו, כי אדם שהיה צד צפרים עשה אותו בלא כוונה, בעץ שהיה זורק על הצפרים, והוא נרשם על עינו השמאלית, למעלה מגבות עיניו באורכו. זה שהיה צד צפרים, מפחיד אותו באותו העץ, לפי שהיה מפריח הצפרים, והכה אותו בלא כונה.	ואי במאחוי תלת שרטוטין דעברין ותלת זעירין ללא עברין וכל שאר סימנין ביה [לו ע"א] האי [לית] (נ"א אית) ליה פגימו ורושם חד זעירא דצ"נ דהוה דל כפרין עבד ליה בלא כוונה באעא דהוה אושטי ¹⁵⁷ לזפרין ואיהו אתרשים על עיניה שמאלא לעילא מקרצוי באורכא דהוה דל כפרין אגזים ליה בהווא אעא בגין דהוה אפרח צפרים ומחא ליה בלא כוונה:
זה מצליח למזונו ולביתו, ולא לאסוף ממון הרבה, נאמן הוא ולא לגמרי, זה	האי אלכל למזוניה ולזיניה ואל למכנש ממונא סגי מהימנא איהו ואל כ"כ והאי מהימנותא ¹⁵⁸ במלן

¹⁵³ דאזהיר (זהר).

¹⁵⁴ עי' לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.**

¹⁵⁵ ובלגנין (זהר).

¹⁵⁶ הרי (זהר).

¹⁵⁷ אושיד (זהר).

¹⁵⁸ עי' לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.**

ז"ח - יתרו

הנאמנות הוא רק בדברים קטנים, אבל בדברים גדולים אינו נאמן, הוא בעל לשון הרע, והכל צוחקים מדבריו.	זעירין אצל ברברצין לאו איהו מהימנא מארי דליסנא זישא וכלא חייכין במלוי:
פיו גדול ושפתותיו גדולות, מי שמשותף עמו מצליח בכל, והוא גם כן מצליח, הוא טוב לכל שותפות.	פומיה רב שפותיה ברברצין מאן דאשתתף בהדיא אללח זכולא ואיהו אללח אוף הכי טב איהו לכל שתופא:
הרושם של מכה עמו, ועיניו זבות וירוקות, ורושם אחד שחור מסבב אותם, זהו באות פ"א במלוי של ב' אותיות, ובאות ר' לבדה,	רשימא דההוא מכתשא עמיה עינוהי זבלגין ירוקין וחד רשימו אוכס [סחרא] (ספרא) לון האז איהו זאח פ"א זשלימו דתרין אתון ואת ר' זלחורוי
	ל/ד
	סתרי תורה:
זה [האיש] ראשו גדול, וד' שרטוטין גדולים יש לו במצחו, וג' קטנים בין גבותיו, על חוטמו שערות גדולות, פניו גדולות, ראשו עגול ומחודד למעלה, קרוע מעט, הוא גבור חיל, בעל זדון בדיבוריו.	לא רישיה רב וד' שרטוטין ברברצין זמלחיה ותלח זעירין זין קריאוי על חוטמיה שערות ¹⁵⁹ ברברצין רישיה עגיל וחד לעילא קריעא זעיר הוא גיבר חילא מארי זדונא ¹⁶⁰ זמלחין:
שערותיו קמוטים, נואף הוא, ובלילה הוא משתתף עם הנואפים, לפעמים הוא נכשל באשה האסורה [לו], זקנו מלא בשערות, זה יש לו בזרועו השמאלית רושם אחד מחרב, שהכה אותו אדם אחד אטר יד ימינו, ביום הרביעי בשבת, כשעמדה השמש לשקוע, כי ביום ההוא נתעורר עליו חוט אחד של מאדים, אותו החוט שבצד השמאל, ואותו הרושם העקום שבבשרו (הוא) בעיגול.	שעריה קמיט גייפא איהו זבליחא אשתתף איהו לגיופא לזמנין אתכשל איהו זאינתו אסורה דיקניה מליח זשערין האז אית ליה זדרועא שמאלא חד רשימו דחרבא דמחא ליה חד גבר אטר ימינא זיומא רביעאה דשבתא כד זעא שמשא לאתכנשא דהא זבהוא יומא ¹⁶¹ איתער עליה חד חוטא דמאדים ההוא חוטא דבסטר שמאלא וההוא רשימו עקימא ¹⁶² זשעריה זעיגולא:
כשהוא מגיע לימי הזקנה, נופל ממקום שהיה רוכב עליו, או נופל מן הסוס או מן החמור, או נופל מן הכותל, וממנו הוא יחלש וימות, כי החטא שחטא בימי נעוריו בהבל תאותיו, רודף אחריו, ואם זה האיש חזר בתשובה באמצע ימיו, אז יפול מתוך חולשה שבו וימות.	כד מטא ליומין דסיבו נפל מאתר דרכיב זיה או סוסיא או חמרא או נפיל מן כותלא ומניה יתחלש וימות דהא חוצא דחז זעולימיו זבהל דדיף אבתריה ואז ההוא גברא חז זתיובתא זאמלע יומיו נפיל מגו חולשא דזיה וימות:
ואם חזר בנעוריו, אז תמצא שיש במצחו ג' שרטוטין גדולים וד' קטנים, ושנים שנים מתוך עיניו ועולים למעלה, זה [האיש] כדרך כל הארץ תהיה מחלתו, ויפול ממסתו וימות, כי לעולם יש בו נפילה לבסוף.	ואז תצ ¹⁶³ זעולימיו כדין תשכח שרטוטין דמלחיה תלת ברברצין וארבעה זעירין ותרין תרין מגו עינוי דסלקין לעילא האז זאורח כל ¹⁶⁴ ארעא יחא מרעיה [ויפול] (ויעול) מערסיה וימות דהא לעלמין אית זיה נפילה לבסוף:
[מי שיש לו] עיניים קטנות ודקות, שאין הצבעים שלהם נראים לפי שעה, וכאשר מסתכלים בהם, הם ירוקות ושחורות, זהו שפתותיו חדות, ופניו ארוכות וחדודות, אז תמצא במצחו שני שרטוטין	עינין זעירין דיקוקין ¹⁶⁵ ללא אתחזיין גוויין דילהון לפוס שעתא וכד מסתכלין בהון אינון ירוקין ואוכמין האז איהו שפון חדין ואפין אריכין זחדידו כדין תשכח זמלחיה תרין שרטוטין וחד זעירא

¹⁵⁹ שערין ברברצין אנפוי (זהר).

¹⁶⁰ וכאשר המלכות תקבל דין הגבורה זדון הדין הגובר והיינו הא (אור יקר יתרו ז). "ודינא" (זהר).

¹⁶¹ זמנא (זהר).

¹⁶² עמיקא (זהר).

¹⁶³ ביומי (זהר).

¹⁶⁴ "באורח כל" נמחק בזהר, ובמקומו איתא "כאורח".

¹⁶⁵ הנה קוטן העינים מורה על מיעוטם למעלה, היפך אומרו פקח עיניך וראה שוממתינו (אור יקר יתרו ו).

ז"ח - יתרו

ואחד קטן, זהו באות פ', ובאות ר' בשלימות.	זינייהו האי איהו באת פ"א בלחודוי ובאת ר' בלחודוי ¹⁶⁶ :
זהו שערוותיו תלויים ואינם חלקים, מצליח במעשה ידיו, ובלמוד התורה אם עוסק בה גם כן, הוא קטן באבריו, וגם בשרו, אינו בעל גאווה, מדבר מתוך חוטמו, לפי שנקבי החוטם צרים, ולכן יוצא הרוח בדוחק לצד שמאל.	האי איהו שעריו תליא ולא שעייע ¹⁶⁷ אלכל בלחודוי ידיו ובאורייתא אי אשתדל אוף הכי זעירא איהו בשייפוי וגם בשרא לית ביה ¹⁶⁸ רוחא ממלל מגו חוטמו בגין לנקבין ללהון לחיקין ובג"כ נפיק רוחא בדחיקו לסטר שמאלא:
בירך שלו למעלה מברכו, רושם אחד של בעלי חבורה, שעשה לו ילד אחד בסכין בימי נעוריו והסתכן בו, הוא מקנא לאשתו, עד שבני אדם צוחקים ממנו, והוא רוצה להתקן על ידי אנשים אחרים, ואינו נתקן, וצוחקים ממנו.	בירכא דיליה לעילא מארכובא רשימא חד (דאמרי) [דמארי] חבורה לעבד ליה רבייא חד בסכין ביומי עולימיו ואסתכן ביה מקנא הוא לאתתיה עד דב"נ חייכין מניה בעי לאתתקנא בגוברין אחרנין ולא אתתקן וחייכין ביה האי:
[וגם זה האיש] לא ישתתף שום אדם עמו, כי לא יצליח, הוא בעל חמדה, הוא משתדל במה שאין לו, הוא מחזיק עצמו שהוא אדם גדול, ואינו כן, הוא זוכה לבנות ולא לבנים, ואם מתחלפים השרטוטין, במצחו שני קטנים ואחד גדול, ופניו אדומים, הוא זוכה לבנים ולבת אחת, או שאשתו יולדת ומסתלקת מן העולם.	לא ישתתף ב"נ בהדיא ללא ילכל חמדן איהו אשתדל במה ללא אית ליה חשיב גרמיה דאיהו גברא רבא ולאו הכי זכי לבנות ולא לבנים ואי מתחלפן שרטוטין תרין זעירין וחד רברבא במנחיה ואנפוי סומקין זכי לבנין ולבתא חדא או דילת בר ואסתלקת מעלמא:
סחרי תורה:	
	פרשת יתרו מאמר אלף דמתכנשין מעלמא מרה"פ עד רה"פ:
ואם יש לו אות אחת אחורי אזנו הימנית, רושם של עדשה, ושערה אחת תלויה בראש אזנו, ואצבע הקטנה שבידו השמאלית כפופה, אז תתקיים ותוליד בנים ובנות אם אלו הסימנים יהיו לה, מבין רגליה יכרע ויצא בן אחד, שיהיה בין אותם הנובעים מבוע בתורה, אליהם הוא מתקרב, ומוציא מבועים ונחלים של תורה, ובשנים מועטות יסתלק מן העולם.	[כד] את חד אית ליה בחר אודניה ימינא רושם דטולפחא וחד שערא דתלי בריש אודניה ואלכעא זעירא די בידא שמאלא כפיף כדון תתקיים ותוליד בנין ובנן אי סימנן אלן ולו ע"ב תהוין לה בין גלהא יכרע ויפול חד ברא בין אינון דיהא מצועא דנביע באורייתא הוא מקרב ומפיק ¹⁶⁹ מצועין ונחלין דאורייתא ובשנין זעירין יתכנש מעלמא:
זה הוא מאותם אלף שנאספים מן העולם מראש השנה עד ראש השנה בימים הראשונים. משחרב בית המקדש, לא נמצאו רק ששים ילדים חסר אחת, ואלו הם המסתלקים מן העולם כשנותנים ריח, עד שלא הגיע זמנם.	האי איהו מאינון אלף דמתכנשין מעלמא מריש שתא ועד ריש שתא ביומין קדמאין מדאחרב בי מקדשא לא אשכח בר שתין חסר חד ואלין אינון דמסתלקי מעלמא כד יהבי ריחא עד לא מטא זמניה:

¹⁶⁶ בשלימו (זהר ב"א).

¹⁶⁷ והנה מדות החדש בשער שתיים לטובה, שעיע חלק נח, הב' תלי ארוך משולח, ומדות הגבורה שתיים הפכיות קמיט וקצר, והיינו כעין המים לחים וקרים והאש חם ויבש, והנה יש בינוני בין שניהם בשתי דרכים, לוקח האורך מהחדש והקושי מהגבורה, והוא קשה וארוך או קצר וחלק, ומשתי אמצעים הללו פירש עתה א' מהם ואמר ואי תלי לתתא מצד החדש, ולא שעיע מצד הגבורה, נדע מה יורה עניינו, יורה כעפר שהוא קל ויבש, והיינו מצד המלכות יש קצת אריכות אפים, אמנם היא קשה מצד הגבורה והדין, ולזה כל עניינינו כענין המלכות המתמצעת בין שתי מדות אלו. והיינו לביה לא דחיל מפני שמדתו קשורה בדין והחוזק, לכך לבו שהיא מלכות מצד הגבורה והדין חזקה (אור יקר יתרו ז).

¹⁶⁸ (גסות) (נוסף בזהר).

¹⁶⁹ [ומפיר] (ומפזר) (זהר).

ז"ח - יתרו

לכן שכננס הקב"ה ללמד תורה לאותם התינוקות שנסתלקו מן העולם בעוד שהיו נותנים ריח, טרם שהגיע זמנם, הם הראשונים [ללמדו] באותם הדברים, והקב"ה אומר לאותו הממונה יופיא"ל שמו, שהוא עומד וקושר קשרים של תורה, מי הוא שהקדים לי, זהו שנאמר "מי הקדימני ואשלם", ואשלם ודאי.	בגין דכד קב"ה עאל לאולף אורייתא לאינון ינוקין דאסתלקו מעלמא כד יהבו ריחא עד לא מטא זמנייהו אינון קדמאי באינון מלין ¹⁷⁰ וקב"ה א"ל להוא ממנא יופיא"ל ¹⁷¹ שמה דקאים וקשרין דאורייתא מאן הוא דין דאקדים לי הה"ד (&) מי הקדימני ואשלם ואשלם ודאי:
אז קורא הקב"ה למט"ט, שהוא עומד בתוך הפרוכת המסך, וששים אלף רבוא בעלי לומדי תורה סביב לו, והוא מקשר קשרים לאדונו, אמר לו, מי הוא שהקדים לי, מי הקדימני ואשלם, הוא רשום תוך הישיבה שלך או לא.	כדין קרא קב"ה למטטרו"ן דאיהו קיימא גו פרוכתא דפרסא וששים אלף רבוא מארי דאולפנא דאורייתא סוכרניה ואיהו מקשר קשרים למאריה א"ל מאן האי דאקדים לי מי הקדימני ואשלם איהו רשם גו מתיבתך או לא:
אמר ליה, אדון@ני העולם, הוא אינו בישיבה שלי, הוא תוך@ ישיבה שלך, וכל אותם שלפני@ תחת כל השמים הוא שלך, זהו שנאמר "תחת כל השמים לי הוא".	א"ל מארי דעלמא לאו איהו צמיתבתא דילי גו מתיבתך איהו וכל אינון דקדמי תחות כל שמיא [דילך] (דילי) הוא הה"ד (איוצ מא ג) תחת כל השמים לי הוא:
לפי ששתי ישיבות יש למעלה, הישיבה של אותו הנער מטטרו"ן, והישיבה העליונה של הקב"ה, ובכל מקום שלמדנו ישיבה העליונה, היא של הקב"ה, ישיבה של הרקיע היא של מט"ט.	בגין דתרין מתיבתין ¹⁷² אית לעילא מתיבתא דהוא נער מטטרו"ן ומתיבתא עילאה דקב"ה וככל אתר דתנין מתיבתא עילאה לא הוא דקב"ה מתיבתא דרקיע לא מטטרו"ן:
ואז אומר לו הקב"ה, אם כן, לקוט@ אותו [והביאו] אצלי, לקוט@ אותו ומריח בו, זהו שנאמר "דודי ירד לגנו לערוגת הבושם", "דודי" זה הקב"ה, כמו שנאמר "דודי לי ואני לו הרועה בשושנים". "ירד לגנו", היינו הגורן של הרקיע, שנמצאות כגורן. "לערוגת הבושם", זה הישיבה של מט"ט. "לרעות בגנים וללקוט שושנים", לעיין ולהסתכל באותם הישיבות שלו. מהו "וללקוט שושנים", אל תקרא "שושנים", אלא "שושנים", אלו הם המקדימים [ונותנים] ריח בעולם הזה, שמתלקטים ומסתלקים מעולם הזה טרם שהגיע זמנם.	כדין א"ל קב"ה אי הכי לקוט ליה גבאי לקוט ליה וארח ליה הה"ד (סיה"ס ו צ) דודי ירד לגנו לערוגת הבושם דודי לא קב"ה כד"א (סס ג) דודי לי ואני לו הרועה בשושנים ירד לגנו לא גורן ¹⁷³ דרקיע דקיימי כגורן לערוגת הבושם לא מתיבתא דמטטרו"ן לרעות בגנים וללקוט שושנים לעיינא ולאסתכלא באינון מתיבתאן דיליה מאי וללקוט שושנים אל תקרי שושנים אלא שושנים אליון אינון דמקדמי ריחא ¹⁷⁴ צהאי עלמא ¹⁷⁵ דמתלקטי ומסתלקי מהאי עלמא עד דלא מטא זמנייהו:
אז קורא אותו נער, מט"ט, לגבריאל שקסת הסופר במתניו, ואומר לו, כתוב פתק ותן למלאך המות על פלוני, שילקט	כדין קארי ההוא נער מטטרו"ן לגבריאל די קסת הסופר צחראוי ואמר ליה כתוב פתקא והב למלאך

¹⁷⁰ "עד לא מטא זמנייהו אינון קדמאי באינון מלין" נמחק בזהר, ובמקומו איתא "אינון קדמאי באינון מלין מהאי עלמא עד לא מטא זמנייהו".

¹⁷¹ עי' ח"ב רמז ע"ב. עי' עמק המלך (שי"ד פקל"ד): זה השם הוא נקרא שש כנפים, מפני שיש לכל תיבה אחת שש אותיות, והוא תחת יד יופיא"ל, ומטטרו"ן עליו, כי יופיא"ל הוא שם אחד משבעים שמותיו של מטטרו"ן, והוא מעלה אותו לישיבה של מעלה. וחבה יתירה נודעת למורינו ורבינו הרב הארי' זלה"ה מאת הבורא יתברך, כי בכל לילה ולילה לאחר שהתחיל לישן היתה נשמתו יודעת ומכרת כל השבילין וכל הנתיבות שהיא צריכה לעלות במתיבתא דרקיעא, ועלתה עד שהגיע אצל המלאך הממונה על כל הנשמות, שהוא מטטרו"ן שר הפנים המוליכו לפני בוראו. והיה מטטרו"ן שואל אותו לאיזה ישיבה רוצה לילך וכו'.

¹⁷² ועי' יהל אור ח"א ג ע"א: מתיבתא עלאה נגד חג"ת, ומתיבתא תתאה נגד נה"י, כמ"ש בתז"ח ז (ע"ג) ע"ש. ובמתיבתא עלאה יעקב עשה שלום, ובתתאה יוסף. עי' בהגר"א בתיקו"ז נג ע"ב: תנאין ואמוראין - הן תרין מתיבתין.

¹⁷³ צ"ע אם אדרא היא לשון גורן.

¹⁷⁴ רוחא (זהר).

¹⁷⁵ בזר"ח ד"א איתא דמתלקיט (הערת הזהר).

ז"ח - יתרו

אותו מן העולם, ונלקט מיד, ומעלים	המות על פלוני דילקוט ליה מעלמא ואתלקיט מיד וסלקין:
	לחא
	סתרי תורה:
אותו בתחילה להשיבה של מט"ט, ושם הוא אומר תלמודו שהביא בידו, ולומד שם מה שלומד, ואחר כך מעלים אותו לשיבה עליונה של הקב"ה, והוא מוכן לשיבה שלו, ושם משתעשע בו באותם שלו, בסודות עליונים ובטעמי התורה שהיו סתומים ממנו בזה העולם. ויפלא"ל הממונה הגדול הולך מתוך הישיבה העליונה, וחותרם סתרים וסודות התורה מתוך שתי הישיבות.	ליה בקדמיתא למתיבתא דמטטרו"ן ותמן אמר תלמודיה לאייתי צידיה ואולף תמן מה לאולף לבתר סלקין ליה למתיבתא עילאה דקב"ה וזמינא למתיבתא דליה ותמן אשתעשע בהו צאינון דליה וצרין עילאין וטעמי לאורייתא דהו סתמין מניה בהאי עלמא ויפלא"ל רב ממנא אזיל מגו מתיבתא עילאה וחתים סתרינ ורזין לאורייתא מגו תרין מתיבתין:
כל מה שהקשו בישיבה של הרקיע, אותם של בני ישיבה העליונה מתרצים, בישיבה של מעלה אין שם שאלות וקושיות, אלא בישיבה של הרקיע, וחותרם משתי הישיבות דברי תורה כראוי, ועל זה שנאמר "ילכו מחיל אל חיל".	כל מה דלקשו במתיבתא דרקיעא אינון דמתיבתא עילאה ¹⁷⁶ מתרצין במתיבתא עילאה לית תמן פרכי וקושין ¹⁷⁷ אלא במתיבתא דרקיעא וחתים מתרי מתיבתי מלין לאורייתא כדקא יאות ועל דא כתיב (&) ילכו מחיל אל חיל ¹⁷⁸ :
ולעתיד לבא יסתלקו השאלות והקושיות מתוך הישיבה של הרקיע, כמו שנאמר "ילכו מחיל אל חיל", וכתוב "יהי שלום בחילך שלווה בארמנותיך".	ולזמנא דאתי יסתלקון פרכי וקושין מגו מתיבתא דרקיעא כמא דאת אמר ילכו מחיל אל חיל וכתב (&) יהי שלום בחילך שלווה בארמנותיך:
עד כאן הסודות של העיניים, בתוך הצבעים להסתכל@.	עד הכא רזין דעינין צגו גוונין לאסתכלא:
צורות החוטם, החוטם הוא חוטם ופרצוף האדם, להיות ניכר. [מי שיש לו] חוטם קטן ועקום שאינו מתיישב כראוי בדרך הישר, זה הוא שאבד צורת האדם, וזה הוא באות ה' לבדה בלא שלימות, זה הוא שדרך הענוה והשלימות הו@עבר ממנו, הוא חצוף, שערותיו [הם	דיוקנין דחוטמא חוטמא איהו חוטמא ¹⁷⁹ ופרלופא דצ"נ לאשתמודעא חוטמא זעירא עקימא ללא אתייצב כראוי באורח מישר לא איהו לאביד פרלופא דצ"נ ודא איהו צאת ה' בלחודוי בלא שלימו לא איהו לאורח ולו ע"ג} ענותותא ושלומתא

¹⁷⁶ עי' לקמן לו ע"ב: בגין דתרין מתיבתין אית לעילא מתיבתא דההוא נער מטטרו"ן ומתיבתא עילאה דקב"ה ובכל אתר דתנינן מתיבתא עילאה דא הוא דקב"ה מתיבתא דרקיע דא מטטרו"ן.

¹⁷⁷ עי' תיקו"ז ו ע"א: על אלין מארי קושיין ומחלוקת את והב בסופה (במדבר כא יד) ואוקמוה אהבה בסופה דמה דהות לון שכינתא סוף דכל דרגין קושיא ודין מסטרא דגבורה אתחזרת לון אהבה מסטרא דימינא אהבת חסד ועי' בהגר"א בתיקו"ז קסט ע"ב: ופסקי הלכות דמאסו בת בגלותא אתמר כו' - דעתה אין אנו סומכין על פסק אלא בראיות ופלפולא כמו שהוא בכל הש"ס ופוסקים אבל פסקי הלכות אינן אלא לעמי הארץ אבל לעתיד לבא שילמדו מפי משה הלכה למשה מסיני ושם אין קושיא ופלפול כלל וזהו לראש פינה ומפרש הכל בעין כי העין הוא התורה כנ"ל והיא בת עין שהיא אבן מאסו הבונים (תהלים קיח כב) חיה רביעית שהיא אדם שאינה בכלל י"ב הנ"ל והיא מאסו הבונים שהיא שחורה בגלותא אבל לע"ל משה שהוא אדם כמש"ל תס"ט אזי הוא מנהר לה והיא תהיה עקרית כנ"ל וז"ש ומה דהוית בת עינא אוכמא כו'.

¹⁷⁸ עי' עמק המלך (ש"ה פנ"ד): "כי ישרים דרכי ה'" (הושע יד י) לעלות ממדריגה למדריגה, "צדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם" (שם), ויפלו ממדריגותם, אבל הצדיקים אין להם מנוחה בעולם הבא, שנאמר, "ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים בציון" (תהילים פד ח). ועולים מחיצה אחר מחיצה, עד שזוכים ליחידה שהוא סוד אריך, י"ג תקוני דיקנא, י"ג נהרי אפרסמונא דכיא, ואז יש להם מנוחה. והוא החיל האחרון, היושבים שם בהיכל קודש הקדשים, עד אחר התחייה, שאז יהיה יום הדין הגדול, להעלותם אל מדריגת עולם החדש, שיהיה אחר התחייה, כולו נשמה, ויתעלה לפי מדריגתו ואל אברו, של אבר האדם העליון השייך לו, ואז "עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו" (ישעיהו סד ג).

לשים לב לניקוד פתח לקמץ

¹⁷⁹ נראה חותמא (דפ"מ).

ז"ח - יתרו

[מתעבר] (מתעבר) מיניה חליפא איהו שפריה צין סומק לחיור:	@ממוצעים] בין אדום ללבן.
תלת רשימין רכרצין על מלחיה ותלת אחרנין ללא אחוזין כ"כ תלת שרטיין אחרנין מסטרא לא לסטרא לא שפון דיליה רכרצן בחיפותיה ממלל בקשו כל מה דבעי לאורח ענותותא מתעבר מחוטמיה ומעל אנפוי דהא כיסופא וענותותא מיישר חוטמא על אנפין והאי לית ביה כלל ובגין לאיהו חליפא כדזי וחייך במלוי:	שלוש רשימות גדולות על מצחו, ושלוש אחרות שאינם נראות כל כך, שלשה שרטיין אחרים [העובריים] מצד זה לצד זה, שפתותיו הם גדולות, בחוצפתו@ מדבר קשות כל מה שרוצה, כי דרך הענוה הועבר@עברה מחוטמו ומעל פניו, כי הבושה והענוה מיישרים את החוטם על הפנים, וזה אין בו כלל, ולפי שהוא חצוף, הוא משקר ומשטה@ומשחק בדיבוריו.
ואי [מתעברין] (מתעברין) שרטיין מעל מלחיה ואינון ג' רכרצן וג' זעירין ושפריה אוכס הא איהו צין תרין אחוון במתקלל לא נמיד רישא וחייך במלוי שפריה שפיע ולא כ"כ לערין רכרצין מתערין עלוי ואשתזיב מכלהו לא זכו זעירא מאצוי מגין עליה וההוא זכו אתרשים גו עמודא דקאים ביה ההוא נער ואיהו זכי בחד יתמא צגין דכל יתם וארמלתא קיימין צפקדוניה דמטטרו"ן דקיימא לדינא צאיון שצצין סנהדרין:	ואם מסתלקים השרטיין מעל מצחו, והם ג' גדולים וג' קטנים, ושערו שחור, הרי הוא בין ב' אותיות במשקל, זה משפיל ראשו ומשטה@ומשחק בדיבוריו, שערותיו חלקים ולא כל כך, צרות רבות מתעוררות עליו, ניצול מכולם, זה זכות קטנה של אביו מגינה עליו, ואותה הזכות נרשמת בתוך העמוד שעומד בו@עליו אותו הנער, והוא זכה ביתום אחד, לפי שכל יתום ואלמנה עומדים בפקדון של מטטרו"ן, שעומד לדיין בין אותם שבעים [של ה]סנהדרין.
בהיכלא דזכותא ¹⁸⁰ דיינין כל דינין לעלמא צר מתלת בני חיי ומזוני וכלהו צקראי כתיבי בני דכתיב (שמואל א' י) ותתפלל על ה' על דייקא לעילא לעילא אתרא דמזלח עילאה חיי דכתיב (ישעיה לח ה) הנני יוסיף על ימך חמש עשרה שנה יוסיף דייקא מזוני דכתיב (תהלים נה כג) השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך על דייקא ¹⁸¹ :	בהיכל הזכות דנים כל הדינים, חוץ משלשה, בנים חיים ומזונות (עי' מ"ק &). וכולם כתובים בפסוקים, בני, דכתיב "ותתפלל על יהוה", "על" בדוקא@, למעלה למעלה, מקום של מזל העליון. חיי, "הנני יוסיף על ימך חמש עשרה שנה", יוסיף דוקא. מזונות, שנאמר "השלך על יהוה" יהבך והוא יכלכלך, "על" דוקא.
ותמן דיינין בני עלמא ויהצין פתקא למלאך המות לקטלא לון ולנטלא רוחיהון והואיל ומשכונין עילאין וצבין דצני נשא צידוי דקצ"ה פקיד למטטרו"ן דיהון צנוי לההוא צר נש ואתתיה	ושם דנים את בני העולם, ונותנים כתב@פתק למלאך המות להרגם, וליטול רוחם, והואיל שמשכונות העליונים והטובים של בני אדם בידיו של הקב"ה, מצוה למט"ט שיהיו בניו של זה האיש

180

181 ספר עמק המלך - שער יג - פרק לד

על י"י דייקא, שסתמו זעיר אנפין, כמו שאמרתי למעלה, שהוא למעלה מזעיר אנפין, שמתפשט עד ראשו כנודע:

בר אהבה, כדאיתא שם בסוף המאמר:

ונחזור לפרש חביריו הנזכרים במאמר שהתחלנו של זוהר חדש דפרשת יתרו [זוהר שמות תוספות רע"ד ב' וכן בשמות יתרו סתרי תורה], וזה לשונו, 'חיי, הנני יוסיף על ימך ט"ו שנה, יוסיף דייקא' שלא כתיב אוסיף לרמוז במזל קדישא, דביה תליין חיי דבר נש. כמו בסוד אדם הראשון, שעשה תשובה, ונתן לו הקב"ה מעתיקא קדישא סוד אלף שנה, שהם הימים קדמוניות וארוכים, מסוד אריך אנפין, 'מזוני, דכתיב השלך על יהוה' יהבך והוא יכלכלך, על דייקא' [שם], שהוא אתרא דמזל עילאה. וכן הוא אומר, והרכבתך על 'במתי ארך' [דברים ל"ב י"ג], פירוש במקום שעלתה מלכות בעליית שבת הוא הנקרא במותי ארץ החיים. ועל שאול ויהונתן הוא מתקונן ואומר 'על במותיך חלל', [שמואל ב' א' כ"ה] כי אתה בעליה והיאך יתכן שיהיה על במותיך חלל, אלא מוכרח להבין הוא יסוד במה למלכות בית דוד:

ויצא לנו מנדון דידן, שכל תיקון זעיר אנפין שמתמתקים שערותיו, וגם תיקוני רישא דזעיר אנפין ודיקנא דיליה הכל תלוי בתיקוני אריך אנפין, שמתלבנים שערות זעיר אנפין על ידו, ואז גם אחיזת הקליפות נכרתה, כי 'אין עוד מלבדו' כתיב, ונאמר 'אני יהוה' אני הוא' ולא סמא"ל אל אחר, ונאמר והיה ביום ההוא יהיה י"י אחד ושמו אחד, יתברך י"י לעולם אמן ואמן:

ז"ח - יתרו

ואשתו בפקדון שלו, ולפי שאסור למשכן אותם משכנות על משכנות, לא ימותו (יקומו).	בפקדונא דיליה ובגין דאסור למשכנא לון משכונין על משכונין לא [ימותון] (יקומו):
ועל כן, מי שמציל אותם מעיננים, זכות ההיא מגינה על בניו, והרי אחד מאלו, שהזכות ההיא מגינה עליו בעת צרתו.	וע"ד מאן ישיזיב לון מעינויאל ההוא זכו אגין על זנוי והוא חד מנייהו דההוא זכו אגין עליה בעידן עקתיה:
לזה [ש]יש לו רושם אחד במצחו, הוא רשע או נואף, ואינו נראה [כך] בפני בני אדם, שלא ידעו בו, [וב]זה מצליח, ומי שמתחבר עמו יצליח יותר ממנו.	לדא אית ליה רושם במלחיה חייבא או גייפא איהו ולא אתחזי קמי בני נשא דלא ידעין ביה דא אלכלא ומאן דאתחבר בהדיה ילכל יתיר מניה:
[מ]י שהחוטם [שלו] עקום וב' נקבי שלו גדולים, ועולים לחוץ אותם פתחי נחיריו, והחוטם אינו עולה, זהו באות ה' בשלימות.	חוטמא עקימא ותרין נוקבין דיליה רברבין וסלקין לזר אינון פתחין דנחיריו וחוטמא לא סליק דא איהו באת ה' בשלימו:
[מ]י שיש לו ד' שרטוטין גדולים במצחו, וששה קטנים, אזניו גדולות, עיניו גדולות, וב' רשימות דקות שחורות בעין ימין, שערותיו אינם מסודרים [כראוי], לפי שהם גדולים וחזקים, רושם של מכה במצחו.	ד' שרטוטין במלחיה רברבין וסית זעירין אודנוי רברבין עינוי רברבין ותרין רשימין אוכמין דקיקין בעיניה דימינא שעריה לא אתתקן במזייה ¹⁸² בגין דאיהו רב ותקיף רושם מכתשא במלחיה:
אדם זה הוא שרף [רגזן@], בכל יום מוכן, כשהוא מתרעם @ בכעסו, מתקרר חוטמו ונראה לבן, חוזר מכעסו לזמן רב. הוא נאמן בדברים גדולים, ובקטנים אינו. הוא בעל חמדה, גופו מלא מכות ואבעבויות בכל ימות השנה, חוץ מזמן אחד קטן שבימי החורף @סתוא. הוא מתנהג בענוה בביתו, תאותו לאכול בכל מקום, אף על פי שלא יזמינו אותו, אם זכה בתורה ומלמד תינוקות, הוא זוכה על ידם בש' ת'.	דא שרפא בכל יומא זמין כד אתרעם ברוגזיה קריי חוטמיה ואתחזי חוור תב מרגזיה לזמן רב מהימנא איהו במלן רברבין ובזעירין לאו הכי חמדן איהו גופיה מלי מכתשין ואבעבויעין בכל יומי שתא וזר זמנא חד זעיר ציומי דסתוא אתנהיג בענותותא בצייתיה תיאוצתיה למיכל בכל אתר אע"ג דלא יזמנון ליה אי זכי צאורייתא ואוליף ינוקין זכי זהו בש"ן ת"ו:
[מ]י שיש ביד ימינו רושם עמוק מתולדה שנולד לו, ב' נשים מזדמנות לו, הראשונה תמות על המשבר, השניה תזכה לשני בנים, אחד ימות כשהוא קטן מחלב אמו, ואחד יקום בעולם, ויהיה נואף יותר מאנשים אחרים, והחיים עומדים בו אבל לא כל כך.	בידיה ימינא רושם עמיקא מתולדה דאתילד ביה תרתי נשין אזדמנו ליה קדמייתא תמית על משברא תניינא תזכי לתרין בנים חד ימית זעיר בחלבא דאימיה וחד יקום בעלמא גייפא יתיר מצני נשא אחרנין וחין קיימין ביה אכל לא כל כך:
[מ]י שהחוטם [שלו] הולך בדרך הישר ומתוקן על פניו, זהו באות ה' בשלימות, זה מתגלה על מצחו ב' שרטוטין גדולים וחמשה קטנים. ושני מצד ימינו אצל שערותיו, ביושר ממטה למעלה, בין שחור לאדום ותלולים על אזניו. עיניו גדולות וירוקות, וחוט אדום מסבב בפנים, פניו ארוכות, זה נקרא פני נשר.	חוטמא דאזיל צאורח מישר ומתתקנא על גבי אנפין האזי איהו באת ה' בשלימו דא אתגלי במלחיה תרין שרטוטין רברבין וה' זעירין ותרין מסטרא דימינא לגבי שעריה מישר מתתא לעילא שעריה בין אוכס לסומק תליא על אודנוי עינוי רברבין ירוקין וחוטא סומקא סחרא לגו אנפוי אריכין דא איקרי אנפי נשר:
זהו מבני הלבנה בשלימותה, כשזה רוצה להשפיל@להקטין את עצמו, הוא טוב אצל קונו, הוא ירא חטא,	דא מצנוי דסיהרא באשלמותא ולו ע"ד) כד בעי לאזערא גרמיה טב איהו לגבי מאריה דחיל חטאה
	לא/ב
	סתרי תורה:
בימי נעוריו הוא בלא מחלות, הוא הולך בבריאות כגיבור בלא פחד. בימי זקנותו	איהו צימי עולימוי איהו כלל מרעין אזיל

¹⁸² זה לשון של שערו בגמ'?

ז"ח - יתרו

יורד בירידת הלבנה, שיהיה חלש, מחלות רודפות אחריו, זה הצדיק יתכפרו במחלות.	צבריאותיה כגיבר בלא לחלו ביומין דסיבו נחית כנחיתו דסיהרא חלשא להוי מרעין רדפין אצתריה לא זכאח במרעין יתכפרון:
ואם מתחלפים הסימנים, בימי נעוריו יהיה במחלות, לפי שאז הוא כלבנה כשרוצה להאיר, ויהיה זה האדם בעניות, ובימי זקנותו יהיה בלא מחלות, ובעושר ובכבוד גדול, כי אז מאירה הלבנה ועומדת במילואה. וזה הוא (ברכות ז ע"ב) צדיק וטוב לו, זה ענינו, אהוב הוא לאדונו בכל.	ואי מתחלפין סימנין ביומי עולימוי להוי במרעין גגין דאיהו כסיהרא דצעיא לאנהרא ויהא ההוא גברא במסכנו ¹⁸³ וביומין דסיבו יהוי בלא מרעין ובעותרא ויקר סגיא דהא כדן אנהירא סיהרא וקיימא באשלמותא ודא איהו דריק וטוב לו ודא ענותותא ביה רחיס הוא למאריה בכלא:
[מי שיש לו] אף ארוך וחד, והחוד@ כמו ראש החוטם של הנשר, זה הוא בלא אות כלל, שערותיו קמוטים, במצחו ג' שרטוטין, פניו חדודות, עיניו קטנות, זהו בעל חמדה מה שיש לאחרים, כל מעשיו אינם ביראת שמים, שונא את התורה, ושונא את מי שעוסק בה, אוהב לפי שעה לשמוע דברי תורה, ולפי שעה פורחים ממנו.	חוטמא אריכא וחד חדודא כרישא דחוטמא דנשרא האי איהו בלא את כלל שעריה קמיט שרטוטין דמלחיה תלת אנפוי חדידן עינוי זעירין הא איהו חמדן במה דאית להו לאחרנין כל עובדיו לאו בדחילו דשמיא סאני אורייתא סאני למאן דלעאן זה רחיס לפוס שעתא למשמע מלין דאורייתא ולפוס שעתא פרחין מניה:
[מי ש]ברגלו השמאלית יש שתי אצבעות קמוטות@כווצות שאינן מתפשטות, וברגלו הימנית אחת, זה הוא בחטא של גניבה, ולא ישוב מחטא זה לעולם.	ברגליה שמאלא תרין אצבען קמיטין ללא מתפשטין וברגליה ימינא חד האי איהו בחטאה דגנבא ולא יתוב מההוא חובא לעלמין:
[מי ש]בין כתפיו תלויים ב' שערות גדולות, ובחזה יש לו ג' שערות התלויים, נשבע שבועה בכל רגע ושעה, ואינו נהנה.	בין כתפוי תליין תרין שערין רברבין בדחוי אית תלת שערין דתליין אומי אומאה בכל רגעא ושעתא ולא אתהני:
שתי פעמים בשנה ישתתף אנשים איתו ולא יותר, ויצליח, והוא מאדר עד ראש [חדש@] ניסן, ומאלול עד ו' ימים של מרחשון, ולא יותר. ובאלו הימים יצליח מי שישתתף עמו, כי אלו הימים הם ימים לאותיות, ומי שאין לו אותיות, יתאחז@בהם.	זמנין תרין בשתא ישתתף ב"נ בהדיה ולא יתיר וילכל והוא מאדר עד ריש ניסן ומאלול עד שית יומין דמרחשון ולא יתיר וביומין אלן ילכל מאן דישתתף בהדיה דהא יומין אלן יומין דאתון אינון ומאן דלית ליה אתון אתאחד בהו:
באלו הימים יוצאות נשמות הערומות, והם חוזרות כבתחילה, ואין להן זוגים. ובאלו הימים יוצאות הכ"ב אותיות, ושורות בהן ומתעטרות בהן. וברחמים ימצאו זוגים, ובחדשים אחרים ובימים אחרים, לא. כי מז' אדר מכה הנר, ומוציאה אותיות קטנות, ובוקעות הרקיעים ויוצאות לעולם. בזמן שהם יוצאות, כל אותם הנשמות הערומות שהן עתידות לחזור, יוצאות עמם, ומתאחדות עם אותן האותיות.	ביומין אלן נפקין נשמתין ערטלאין ואינון מתהדרן כמלקדמין ולית לון זוגין וביומין אלן נפקין אתון כ"ב ושראן בהו ומתעטרן בהו וברחמי ישתכחין זוגין ובירחין אחרנין וביומין אחרנין לאו דהא מז' באדר בטש בוצינא ואפיק אתון זעירין ובקעין רקיעין ונפקין לעלמא בזמנא דאינון נפקין כל אינון נשמתין ערטלאין דהוו זמינין לאתהדרא נפקין בהדיהו ואתאחדן באינון אתון:
ויוצאות על ידי שליחים@, לפי שכל בני העולם, כשנבנים להצטייר בעולם הזה, כל ציורי אותיות מצטיירות בהם, על ידי אלו הג' שותפים שהם מזדווגים@בנין, ועתה אלו שחוזרות, כל אותם האותיות מצטיירות בהן, אחרות אין מצטיירות בו, שהרי אותם השליחים אינם מצטיירים אותם באותיות, כמו שנצטיירה בתחילה מצד אביו ואמו.	ונפקין ע"י דפרוונקא בגין דכל בני עלמא כד אתבנין לאתציירא בהאי עלמא כל ציורין דאתון מתציירין בהו על ידא דאינון תלת שותפין דקא מזדווג בניינא והשתא אלן דקא מתהדרן כל אינון אתון קא אתציירו בהו אחרנין לא מתציירי בהו דהא אינון פרוונקין לא מציירין לון באתון כמה

¹⁸³ וכל עניות הוא מטחול (בהגר"א בתיק"ז קסב ע"ב).

ז"ח - יתרו

ואלו האותיות הולכות ומשוטטות בעולם, ואוחזות בהם כל אלו שאין להן אותיות, עד ראש חדש סיון, כי אז מסתרות@ אלו, ואותיות עליונות צריכות להתגלות.	דלתאיינו בקדמיתא מסטרא דאבא ואימא:
ומאלול מסתרות@ אלו עליונים עד ו' ימים במרחשון, עד שיחזרו בני אדם על עוונותיהם ויתכפר להם, וחזרות האותיות כבתחילה, ובין כך ובין כך אותם הקטנות יוצאות לקיים את העולם, ואלו נאחזות בהן, לפי שאין להן אותיות כלל.	ואלין אתוון אזלין ומשטטין בעלמא ואתאחדאן זהו כל אינון דלית להו אתוון עד ריש ירחא דסיון דהא כדון אתטמון אלין ואתוון עילאין בעיין לאתגלחא:
כי מאלול עומדת התשובה, ואותיות עולות אליה, ובני העולם חוזרים מעוונותיהם, וחוזרים לאותיות, והן עומדות על העולם שני חדשים, ומסתלקות טבת ושבט.	ומאלול אתטמון אלין עילאין עד ו' יומין במרחשון עד דיהדרון בני נשא מחובייהו ויתכפר לון ומתהדרן אתוון כמלקדמין ובין כך וב"כ אינון זעירין נפקון לקיימא עלמא ואלין אתאחדין זהו בגין דלית לון אתוון כלל:
משבעה באדר יוצאות אלו האחרות כמו שנאמר, ואלו שנאחזות בהן, מקדימות ברחמים באלו הימים.	דהא מאלול קיימא תשובה ואתוון סלקין לגבה ובני עלמא מתהדרן מחובייהו ומתהדרן לאתוון וקיימין על עלמא תרין ירחין ומסתלקין טבת ושבט:
וב' חדשים אחרים מסתרות@ כולם, ואלו תמוז ואב, ויוצאים ימי הרעה באותיותיהם, ואלו שולטות על העולם, והאחרות נסתרות@, ולכך באלו הימים אשרי הוא מי שינצל מהם.	מז' באדר נפקין אלין אחרנין כמא דאתמר ואלין דמתאחדן זהו מקדמי רחמי באלין יומין:
וכאשר החוטם הוא ארוך מאד ברוחב@ כנגד הראש, זהו באות ה', ולפעמים אות י' מתחברת עמה, זה הוא האיש שמצליח, פניו קמוטים@קטנים בתוצאה של האבעבועות, עיניו אדומות, זה הוא בין אותם התולדות של הצרעת, שעניו נובעות דמעות.	ותרין ירחין אחרנין אתטמון כללו ואלין תמוז ואב ונפקין ימי הרעה באותיותיהו ושלטין אלין על עלמא ואחרנין אתטמון ובג"כ באינון יומין זכאה איהו מאן דאשתזיב מנייהו:
[מי ש]קמטי מצחו ד' וב' קווים@ חקוקים, כמו אריח על לבנה. שעריו רב, זה מצליח וירא חטא, מהלל את עצמו יותר ממה שיש בו. ובשעה שזז עיניו זולגות דמעות, וכאב באפו@בחוטמו, עד שפולט ליחה ירוקה, ודבר זה קשה מאותם מיני צרעת.	וכד חוטמא אריכא רב כפותייה לגבי רישא דא איהו באת ה' ולזמנין ולז' ע"אז את י' אתחבר בהדיא דא איהו בר נש דאללח אנפוי קמיטין בתולדות דאבעבועין עינוי סומקין דא איהו בין אינון תולדין דסגירו דעיניו לזמנין זלגין דמעין:
מי שנשתתף עמו מצליח. הוא נאמן בכל, על כתפו השמאלית יש שלוש חקיקות, שתיים אדומות ואחת שחורה. אך השחורה יש לה תועלת, היא נמשכת להתקרב לבני אדם ונאחזת בהם, שלא יחשבו לו כמצורע, [ובעל] מום.	קמיטין דמנחיה ד' וב' עברין רשימין כאריח על גבי לבנה שעריה רב האזי אללח דחיל חטאה שבה גרמיה בכלל יתיר ממה דאית ביה ובזמנא דאתנענע עינוי זלגין דמעין וכאיבא בחוטמיה עד דאושד ליחה ירוקה ודא קשיא מאינון זני דסגירו:
נולד בלילה, ביום אחד בסתיו, בימי ילדותו שאכל דג ושתה מים ויצא החוצה. ובאותה שעה שלט כוכב שבתאי בעולם, ואחד מענפיו נמשך להתפשט למטה. והוא יצא בגילוי ראש, ומחה בו על ידי קורקפני ושמרירון, שני רוחות ששולטים בענף ההוא.	מאן דאשתתף בהדיא אללח מהימנא איהו בכלל על כתפיה שמאלא אית תלת רשימין ב' סומקין וחד אוכס ברס אוכס אית ליה תועלתא האזי משך לאתקרבא בבני נשא ואחיד זהו דלא יחשבון ליה כסגירא מומא:
	אתייליד ביה בלילא בחד יומא דסתווא דיומי דעולימיו דאכל נונא ושתה מיא ונפק לבד ובהוא שעתא הוה שליט כוכב שבתאי בעלמא וחד ענפא דליה הוה משך לאתפשט לתתא ונפק איהו בגילוייה דרישא ומחה ביה על ידא דקורקפני ושמרירון תרין רוחין דשלטין בהוא ענפא:

ז"ח - יתרו

וכאשר הוכה האדם הזה, נרשמו בו שתי רשימות אדומות, ואותו ענף רשום בו רשימה שחורה, שהרי דבריו של שבתאי השתמש בשחור.	וכל ¹⁸⁴ אתמחי האי ז"נ רשמו ביה תרין רשימין סומקין וההוא ענפא רשים ביה ההוא רשימו אוכמא דהא מילוי דשבתאי באוכס אשתמש:
וסוד זה הוא שולט בעם שבתאי ולא בעם הקדוש. כי לעם הקדוש אין לו חלק ונחלה	ורזא דא שליט [בעמא דשבתאי] (ביומא דשבתא ¹⁸⁵) ולא בעמא קדישא בגין דעמא קדישא לית לון חולקא ואחסנתא
	לא/ג
	סתרי תורה:
בכוכבים ובמזלות, אלא בקב"ה לבדו. וצריך להם להראות שמחה באכילה ושתייה, ולבישת בגדים לבנים או בצבעים נאים, ולתקן הבית והשלחן ביום הזה. שלא, הרי הם נאחזים בכוכבים של שבתאי, שצריכים להם לזוז [@] ולהראות עצבות ודאגה ורוגז, וללבוש שחורים, ולכסות [@] שחורים, לא לאכול בשר ויין ושמן, ולא להתענג בתענוגי העולם אלא לשבת בדירה עצובה ולהתרחק מבני אדם.	צוככייא ומזלי אללא בקב"ה בלחודוי ואכטריך לון לאחזאה חדוה ¹⁸⁶ ומיכלא ומשתיא ולבושין חורין או גוונין שפירין ולתקנא ביתא ופתורא ביומא דא דלאו הכי ¹⁸⁷ חינון לאחידן צוככייא דשבתאי לאכטריך לון לאתענאה ולאחזאה עניצו ודאגה ורוגזא ולמלכא שחורין ולכסאה שחורין ולא למיכל צקרא וחמרא ומשחא ולא לאתענא בעינוגין דעלמא אללא למיתב בדיורא עניצו ולא תפרשא מן בני נשא:
אז נמשכות עליו הרוחות "קרקפוני" ו"שמרירון", והם מודיעים לו את סודות העולם בזרימתו [@] בהמשכתו של שבתאי. ראיתי בספר של שלמה המלך שיש בני אדם שנולדו כששלט הענף הזה והם עצובים תמיד, ואין שמחים אף פעם, חוץ [@] מלבד אם עוסקים בתורה ומתחברים [@] עם הקב"ה.	וכדין אללין רוחין קרקפוניי ושמרירוני אתמשכין עליה ואודעין ליה מלין דעלמא באמשכותא דשבתאי חזינא צספרא דשלמה מלכא דלית ז"נ דלתיילידו כד שלטא ענפא דא ואינון עניצין תדיר דלא חדאן לעלמין צר אי לעאן באורייתא וקא אתאחדאן בקוב"ה:
ועם כל זה, אם יש באותו אדם יסודות ושורשים מזכות אבות, הענף הזה היוצא	ועם כל דא אי לית ביה צההוא ז"נ יסודין ושרשין

¹⁸⁴ וכך (דפ"מ). \$.

¹⁸⁵ עי' בהגר"א על ספד"צ יא ע"א ד"ה שביעאה, ז"ל, שבתאי, שהוא דרגא דבינה כידוע, ובינה הוא בסוד אחרית, שהכל תשוב אל שרשו, שהיא סוד האש כמ"ש בס"י, והוא סוד וחד חרוב, ע"כ. ועי' יהל אור ח"א ו' ע"ג, ששבתאי זה אוכמא, ועי' ביאורו על תיקו"ז סד ע"ב ד"ה השיב אחר וז"ל, דשבתאי שהיא בס"א נגד שבת שאיל על שכינתא ביום השבת, דהוא שולט אז ורואה שהיא נסתלקה ממנו לימין, ושאל עלה ולכן נק' שבתאי בתוספת אותיות א"י לגרעון דיליה עכ"ל [מר"ד שליט"א טען שזה לא נוגע לכאן, ועי' תיקו"ז קנ ע"ב]. ולכאורה צ"ע, שכן משמע מהס"י שזה חלק מ'ז' הכוכבים ואינו עניין לבינה, אבל מהתיקו"ז רואים שזה שייך לסט"א, אבל כנראה שבתיקונה זה השבתתו ותיקונו וממילא השבתאי עולה לבינה.

¹⁸⁶ עי' זהר ח"א נ ע"א שזה מצות עונה בשבת, ועיי"ש באור יקר: שמצוה לבא על אשתו והיא אז ביאת מצוה וביאת מצוה גורם יחוד למעלה וזהו שאמר וחדוותא דמצוה חדוותא דשכינתא. ועי' עמק המלך (ש"ז פכ"ג): בהיכל אהבה התחתון, ושם הם עומדים שס"ה ממונים כחשבון ימות השנה, וראשים עליהם ארבעה סמכין עליונים על כולם. ואלו הם קדשיהאל סטריהאל עסירה קדשיאל, והם היתדות של ההיכל זה, והם ממונים לשמח את ישראל. וכשנכנס שבת אז באה הנשמה יתירה מלמעלה, ואלו המלאכים מלויים אותה למטה, ומעבירים מכל שומרי שבת, כל עצבות ויגון ואנחה, וכל יגיעת מלאכה, וכל מרירת הנפש וכל רוגז שבעולם. לכן שייך יותר שמחה בשבת מכל המועדים, ולא כהנוסח שהגיה מהר"ר שבתאי עליו השלום, כנוסח הספרדים, שאומרים, 'יניחו בו מקדשי שמך', או נוסח, 'את יום המנוח הזה' שהוא נגד סוד השבת. המבטל ומשדד המערכת של כוכב שבתאי, המורה הריסה ושבייתה וחרבן ויגון ואנחה, ללבוש שחורים, ובדירה עציבה וחשוכה, ולא לשתות יין ולא לאכול בשר, ולא לשמוח בשום שמחה, ואז יכול להמשך עליו כח שבתאי, כנזכר בזהר חדש פרשת יתרו.

¹⁸⁷ לכל (נוסף בזהר).

מזכו לאזכרן ענפא דא דנפיק משבתאי לזמנין נכח ליה ואחיד ליה ואינון¹⁸⁸ תרין רוחין מתפשטין ואזלין לנוקבא דטינרא דתמן מתכנסין כל רוחין ערטלאין דללא עאלן לגו פרגודא דמלכא ואינון ערטלאין דהאי עלמא וכד נפקי מהאי עלמא משטתי לאעלא דההוא עלמא ונעלין תרעא דאנפיהו בכל סטריין דעלמא ולא אשכחו נייחא עד דאינון נפקין ומשטתי בעלמא:	משבתאי לפעמים מנצח אותו ואוחז@ בו. ושתי הרוחות האלה מתפשטות והולכות לנקבה של אבן, ששם נאספות כל הרוחות הערומות שלא נכנסו לפרגוד המלך והם ערומות בעולם הזה, וכאשר יוצא מעולם הזה משוטטות לעלות באותו העולם, והשער ננעלת בפניהם מכל צדדי העולם, ולא מצואים מנוחה עד שהם יוצאות ומשוטטות בעולם.
ואלין איקרון שמהן שכנות¹⁸⁹ וציומא דשבתא כד אתהדש יומא ואינון לאן עאלין לגו נוקבא דחד טינרא דאיהו לצר מחומות גנתא דטורין דלצר ומשטתחי¹⁹⁰ תמן כל יומא דשבתא ולצתר נפקין ומשטטין בעלמא ומודיעין בחיזו דליליא מלין לבני נשא:	אלו נקראות "שכנות", וביום השבת, כשנתקדש היום, והן יושנות@, נכנסות אל תוך הנקבה של אבן א' שהוא מחוץ לחומות הגן, בהרים החיצוניים ונמצאות שם כל יום השבת. ואחר כך יוצאות ומשוטטות בעולם, ומודעות במראות הלילה דברים לבני אדם.
וכד נכח ענפא דא דההוא צ"נ אינון תרין רוחין אזלין לההוא נוקבא ומתעכבין תמן עד דנפיק שבתא כיון דנפיק שבתא נפקין אינון נשמתין ואינון רוחין דהדיהו ומתחברין כחדא ואתיין אינון תרין רוחין וחד נשמתא דגזעא דההוא צ"נ ע' דרגין לאחורא ושארן על ההוא צ"נ רוחא דתר רוחא ולז ע"צ ואודעי ליה מלין בעלמא מנייהו קשוט ומנייהו לאו קשוט מנייהו קשוט מסטרא דנשמתא ערטילאה דהא אשכחא תמן נייחא ומנייהו לאו קשוט מסטרא דאינון רוחין:	וכאשר ענף זה מנצח את אותו אדם, שתי הרוחות הללו הולכות לאותה נקבה, ונשארות שם עד שיוצא השבת. כיון שיצא השבת יוצאות אותם הנשמות, ואותם הרוחות איתם, ומתחברות כאחת. ובאים שתי הרוחות האלה ונשמה אחת משורש אותו אדם שבעים מדרגות לאחור, ונשארות על אותו אדם, רוח אחר רוח. ומודעות לו דברי העולם, מהם אמת ומהם לא. מהם אמת מצד הנשמה הערומה שהרי מצאה מנוחה שם, והדברים שאינם אמת מצד אותם הרוחות.

¹⁸⁸ ואלין (זהר).

¹⁸⁹ עי' בהגרא' בתיקו"ז קיב סע"א: דווקא לאדם ולאשתו עשה כתנות אור, אבל עבד ושפחה נשארו ערומים, וכמ"ש בזוהר בכ"מ נשמתין ערטילאין, והן אותן שלא זכו אל הנשמה ואין להם לבושא, ועי' בפרשת בראשית קמ"ב ב' וירח את ריח בגדיו כו' עש"ב, ואלו הבגדים אתעבידו בשם מלא. ועי' בהגרא' א' על ספד"צ כט ע"ג: וכן סוד הלבושין בג"ע הכל בסוד המצות שהן בעולם הבריאה לבושא דשכינתא, ולבושין דאדם, ושם שכר ועונש, וז"ס נשמות דאזלין ערטילאין, כי לבוש שלהן בקליפה, וכל התורה ומע"ט הכל תלוי בלבושין אלו כמס"ל בפרשת בראשית הנ"ל, וז"ס ומעיל קטן תעשה לו אמו, כי באמא תליא מלתא, ולכן אמר ומעיל קטן, כי שם הוא המאור הקטן, כמ"ש בפרשת בראשית (דף כ ע"א וק ע"ב) ויעש אלקים את שני המאורות הגדולים כו' עד רקיע השמים לאתקנא בהו כורסיא דדוד. ועי' פת"ש פנימיות וחיצוניות פתח כג וז"ל, וכ"ז שהאדם חי ונפשו מתלבשת בגופו, אין להם [לקלי'] יכולת להענישו ולאחוז בו, שהגוף הוא מגין בעדו והוא שכ"ז שהוא חי אז הקדושה העליונה מגינה בעדו שלא ימות אולי ישוב בתשובה כדי להחזירו לטוב, והוא מסוד הארת אימא עילאה דרגא דתשובה, סוכת שלם דפריסת גדפהא כו', ולכן המת מטמא באהל, שכ"ז שנפשו היה מלוכש בגופו לא היו יכולים לאחוז בו עד שיצא מגופו, והוא בסוד מ"ש בכמה מקומות, נשמות דאזלין ערטילאין שכאשר יוצא מן הגוף אז מתלבש בלבוש צואים שלו שבהם מקבל עונשו, והנה גם בחיים אף שנפשו קשורה בגופו אינו אלא מדרגות תחתונות שבו, אבל למעלה הוא ערום ושם באמת הסט"א מסבב אותו מכל צד, שבאמת נפשו ורוחו של הרשעים בגיהנם גם בחייו והם כחות הסט"א המסבבים אותו, ורק שמצד שכחות הנפשיות שלו שמתלבשים בגופו, וכל זמן שהוא חי אז הגוף מגין נגדם, אינו מרגיש בזה כי אם אחר הפרד נפשו מגופו, עכ"ל. ועי' פת"ש פנימיות וחיצוניות כד וז"ל, ויתפרו עלי תאנה ויעשו להם חגורות שכאשר נעשו בסוד ערטילאין ונסתלק הגנת אימא אז נאחז בו קליפת נוגה שבו חטא, עכ"ל, ועי' פת"ש קלי' כו וז"ל, והענין לבוש הנשמה הוא מאימא כמ"ש הרב ז"ל (מ"ן ומ"ד פרק יב) שהם לבושי המוחין כי הנשמות קודם שבאו לעולם הם אזלין ערטילאין, עכ"ל.

¹⁹⁰ ומשטתחי (זהר).

ז"ח - יתרו

ולזמנן אינן רוחין אודעין ליה מילי קשוי לזמן קריב ודא איזי נשמתא דלא אשכחא פירוקא [ס"א פרוונקא] (לעלמא) [לעילא] מע' דרגין לאחורא כדין כוכב שבתאי משיך להאי עלמא אינן רוחין ובגינה לא לחיל ההוא בר נש כד שראן עלוהי ולא אזדעזע זכאה חולקיה דמאן דאית ליה זכו דאזבהן לסייעא בכל אינן עובדין:	ולפעמים אותם הרוחות מודיעות@ לו דברי אמת לזמן קרוב. וזו היא הנשמה שלא מצאה שאלה@ (שליח לקיים@) לעולם@ (למעלה) משבעים מדרגות לאחור. אז כוכב שבתאי מושך אל העולם הזה אותם הרוחות, ומפני זה אין אותו אדם פוחד כשהן שורות עליו, ואינו מזדעזע. אשרי חלקו של מי שיש לו זכות אבות לעזור לו בכל המעשים הללו.
חוטמא עקים וההוא עקימו סטא לסטר ימינא דא איזו ז"נ דרשים זאת ה' ולזמנן זאת ר' ולא מתחברן כחדא דא איזו ז"נ ממלכ' רכיכין במלחיה שרטוטא חדא רבבא וד' זעירין ואינן דיקיין ולא כ"כ ואינן מתהפכן לסומקא שערין תליין שיעיין זעיר שלשלאה רבבא הוה ליה ותליין מניה סיועא אית ליה מהימנא איזו אלכח בעובדין:	[מי ש]אפו עקום והעיקום ההוא נטוי לצד ימין, זה הוא אדם שרשום באות ה', ולפעמים באות ר', ולא מתחברים כאחד. זה הוא אדם שמדבר רכות. במצחו חריטה אחת גדולה וארבע קטנות והם דקות@, ולא כל כך, והן מתהפכות לאדום@. שערותיו תלויות, קצת חלקות, שלשלת גדולה הייתה לו ותלויה ממנו. יש לו עזרה, נאמן הוא, מצליח במעשיו.
דא אית ליה פגיו דמומא דאיהו סריס חמה או תליא זכיסא דביעוי חד ממעוי ולא אפיק זרעא דקדא יאות זידא דשמאלא אית ליה אלכע זעירא קמיט ולא חתפשאט ¹⁹² :	אבל יש בו פגם של מום שהוא סריס חמה, או שתלויה בכיס של ביצים@ אחד ממעיו, ואינו מוציא זרע כראוי. בידו השמאלית יש לו אצבע קטנה, מכווצת@, ואינה נפתחת.
אמר אדם קדמאה (תהלים קלט טו) לא נכחד עלמי ממך אשר עשיתי בסתר, רקמתי בתחתיות ארץ. מכאן שמזיווג זכר ונקבה בא נשמה קדושה, מזיווג המלך עם המלכה.	אמר אדם הראשון "לא נכחד עצמי ממך אשר עשיתי בסתר, רקמתי בתחתיות ארץ". מכאן שמזיווג זכר ונקבה בא נשמה קדושה, מזיווג המלך עם המלכה.
מ"ט תחתיות ארץ תרין (תחתיות) [נ"א תחומין] אית להאיא דאיתקרי (מלכא ג יב) ארץ חפץ אתרא דאתאיירא נשמתא דדכורא לימינא ואתרא דנשמתא דנוקבא לשמאלא וע"ד בעי אתערותא מסטרא דנוקבא הה"ד (ישעיה מא כה) העירותי מפון ואת ודין ממזרח שמך קורא בשמי זוגא דשמא דסיהרא יעקב דרחל ויבא סגנים כמו חמר אלן חיילין דעלמא דנפקו מאד"ס קדמאה:	למה [נאמר] "תחתיות ארץ". שני תחומים יש לזה שנקרא "ארץ חפץ", מקום שמצויירת נשמת הזכר בימין, ומקום שנשמת הנקבה בשמאל. ועל זה צריך התעוררות מצד הנקבה, זהו שנאמר "העירותי מפון ואת", ואז "ממזרח שמש", קורא בשמי זיווג השמש בירח, יעקב ברחל. "ויבואו סגנים כמו חומר", אלו כוחות העולם שיצאו מאדם הראשון.
בתר הכי (תהלים קלט טז) גלמי ראו עיניך כשהייתי מוטל גולם בלא אורה ממזרח למערב ראו עיניך את הדורות שעתידים לצאת ממני, כי אתה הוא ה"קורא לדורות מראש".	אחר כך "גלמי ראו עיניך", כשהייתי מוטל גולם ללא אורה, ממזרח למערב ראו עיניך את הדורות שעתידים לצאת ממני, כי אתה הוא ה"קורא לדורות מראש".
ועל ספרך כולם יכתבו (תהלים קלט טז) זה ספר תולדות אדם (&) לדיוקנן דבהאי ספרן של לדיקים הוה אתחקקן כל דיוקנן דעלמא ¹⁹⁴ בלירופא דאתון זר"ה פס"ץ ¹⁹⁵ ותמן כלם יכתבו בליורין דקמטין	"ועל ספרך כולם יכתבו", "זה ספר תולדות אדם", לדמויות שבזה ה"ספרן של צדיקים" נחקקו כל הציורים שבעולם בצירוף האותיות זר"ה פס"ץ. ושם נכתבים כולם בציורים של קמטים בעור

¹⁹¹ דממלל (זהר).

¹⁹² עכ"מ ונראה שחסר (זהר).

¹⁹³ היה כתוב עושיתו.

¹⁹⁴ דעלמא (זהר).

¹⁹⁵ עי' זהר ח"ב עא ע"א, עז ע"א רסט ע"א.

ז"ח - יתרו

אדם כדוגמת רקיע השמים, ששם הכוכבים "המוציא במספר צבאם, לכולם בשם יקרא".	זמנכא דאדם כגוונא דרקיע השמים דתמן כוכבים (&) המוציא במספר צבאם לכולם בשם יקרא:
לזרע "ישראל עבדי יעקב אשר בחרתיך", שאלו נקראים אדם, שנאמר "ואתנה צאני, צאן מרעיתי אדם אתם". ובשבים נברא העולם, זהו שנאמר "קדוש ישראל לה' ראשית תבואתה". שהם	לזרעא דישראל עבדי יעקב אשר בחרתיך (ישעיה מא) דאיןון איקרון אדם דכתיב (&) ואתנה לאני לאן מרעיתי אדם אתם ובגינהון אתצרי עלמא דה"ד (&) קדש ישראל לה' ראשית תבואתה דאיןון
	לא/ד
	סתרי תורה:
עלו במחשבה טרם שנברא העולם. וכולם "ועל ספרך כולם ייכתבו ימים ויצור", לכל הימים העליונים, כמספר "משכו וקחו לכם". משכר, ימים עליונים להאיר לימים תחתונים, שס"ה ורביע יום, וחלק יום כיום שלם לגימטריא משכ"ו. ומי שמושך משם, מושך הארה ללבנה, לקדש אותה.	עאלו במחשבה ¹⁹⁶ עד לא אתצרי עלמא וכלהו (תהלים קל"ט טז) ועל ספרך כלם יכתבו ימים ויצרו לכלהו יומין עילאין כמנין משכ"ו וקחו לכם (שמות יב כ"א) משכו יומין עילאין לאנהרא ליומין תתאין סס"ה ורביע יום ומקאת יומא ככולי יומא לחושבן משכו ומאן דמשך מתמן משך נהירו לסיהרא לקדש לה:
"ולא אחד בהם", זה דוד המשי, שלא היו לו ימים להאיר, והוא משך לו שבעים שנה, כמו שנאמר "הנה טפחות נתת ימי". מהו "טפחות". ט' פחות, טוב כאן שהפחית@ להם מימיו של אדם, לתת [אותם] לדוד שהיה "טוב רואי", טוב שלו, מאדם הראשון. כי עשה עמו צדקה, כדי שיהיה דוד מוכן לעשות צדקה לישראל. וכדוגמא שדוד קיבל, שהיה עני ואביון, כך הוא נותן לעניים, והכל במשפט, כמו שנאמר "ויהי דוד עושה משפט וצדקה לכל עמו".	ולא אחד בהם (&) דא דוד משיחא דלא הוה ליה יומין לאתנהרא ואיהו משך ליה שבעין שנין כד"א (תהלים ל"ט ו) הנה טפחות נתת ימי מאי טפחות ט' פחות ט"ז הכא דפחית לון מיומיו דאדם למיהב לדוד דהוה טוב רואי (&) טוב דיליה מאדם קדמאה דעבד עמיה דקה בגין דיהא מוכן דוד לעשות דקה לישראל כגוונא דקביל דוד דהוה (לז ע"ג) עני ואביון הכי יהיב למסכניי וכלא דמשפט כד"א (&) ויהי דוד עושה משפט ולקה לכל עמו:
והתעוררו@, יופיו של יעקב אבינו מעין יופיו של אדם הראשון, לפי שיעקב "יושב אוהלים", ולמד שם בבית שם ועבר, ואברהם ויצחק, לעבוד את הקב"ה לפי שהוא הבכור, שנאמר "בני בכורי ישראל". והעבודה [אז] היתה בבכורות.	ואתעורו שופריה דיעקב אבינו מעין שופריה דאדם קדמאה בגין דיעקב יושב אוהלים (&) ואוליף תמן צבית סס ועבר ואברהם ויצחק למפלח לקב"ה בגין דאיהו בכור דכתיב (&) בני בכורי ישראל ועבודה בצכורות הוה:
ודאי ספרו של אדם הראשון היה לו ליעקב, ו[גם] ספרו של חנוך, וספר יצירה	ודאי ¹⁹⁷ ספרא דאדם קדמאה ¹⁹⁸ הוה ליה ליעקב וספרא דחנוך ¹⁹⁹ וספר יצירה דאברהם אבינו ²⁰⁰ והא

יהל אור על הזוהר חלק ב דף ע"ב
ואמר זר"ה פס"ץ כו': שהן אתון ז"ה ספ"ר, ותולדות אדם הוא צ' - דרגא דצדיק, ומכ"ש בפרשת בראשית "צדי אנת וצדי כו", ואיןון נגד ו"ק ד' אותיות השם נגד חו"ג נו"ה כמ"ש בפרשת בראשית בענין הדגלים, ואפין הוא נגד תפארת - פני אדם שנקראו פנים כמ"ש ברעיא מהימנא סוף ח"א וש"מ, וידין נגד צדיק תולדות אדם, ולכן כולל ה' תרעין דזה ספר כמש"ל ע"ד א' דצדיק כולל כל ה' קצות.

¹⁹⁶ עי' סליק במחשבה

¹⁹⁷ כידוע.

¹⁹⁸ עי' תז"ח ה ע"ד: בספר רזיאל בשעור קומה דאיהו הוה ספרא דאדם קדמאה. ועי' הק' לעמק המלך: גם אדם הראשון נתחכם מאוד מספר רזיאל שנתן לו המלאך (זהר בראשית נח ע"ב), בציווי הקב"ה ששמע בכייתו, ועל ידו נתחכם מאוד, וספר רזיאל זה, הוא שנזכר בספר הזוהר בכמה מקומות, כי בכל מקום שמזכיר מורנו ורבנו הרשב"י עליו השלום, ספרא דאדם קדמאה, כוונתו על הספר הקדוש הזה. אבל בעונותינו הרבים אינו בנמצא בשלימות אתנו, ועיקר חסר מן הספר, ואינו בנמצא בדורינו זה, כי אם מעט הקט הזה אשר הוא אתי. והטעם שנגזר כי יש בתוכו פעולות וסודות נוראות, מה שהיה ומה שיהיה עד סוף יומי, כאשר אציג לפניך מקצת סודותיו הנעלמים, אשר זכיתי אליהם בסיעתא דקב"ה ושכינתיה.

¹⁹⁹ ממטטרון נתגלה הספר הזה (מ"מ ח"א לז ע"ב), ועי' תיקון קס ע"ב.

ז"ח - יתרו

אתערו מסכת ע"ז לאברהם אבינו ד' מאה פרקי הויין ומכל אינון ספרין אוליף יעקב אבינו איש תם יושב אוהלים (&) חכמתא סגיא:	של אברהם אבינו. והרי התערו@, מסכת עבודה זרה של אברהם אבינו, היתה ארבע מאות פרקים (ע"ז יד ע"ב). ומכל אותם ספרים למד יעקב אבינו, "איש תם יושב אוהלים", חכמה רבה.
והוה שופריה ושרטוטין דיעקב כגוונא דשרטוטין לאדם קדמאה²⁰⁰ והוא כגוונא לאדם קדמאה לאהו קדם ליצירה יציר כפיו של הקב"ה אף יעקב ראשון ראשון לשלימו (&) קדש ישראל לה' ראשית תבואתה דהוה ערסיה שלים מה דלית הכי באברהם דנפיק מניה ישמעאל ובני קטורה דאינון סיגי הכסף ואדם דנפק מניה קין ונח דנפק מניה חם וינחק דנפק מניה עשו סיגי זהבא אצל יעקב ערסיה שלים איהו ועל דא ביה צחר ה' מכל העמים דכתיב (&) כי יעקב צחר לו יה ישראל לסגולתו וכתיב (&) כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו:	והיה יופיו ושיטוטי [פניו] של יעקב כדוגמת השרטוטים של אדם הראשון, שהוא קדם ליצירה, [והוא היה] יציר כפיו של הקב"ה. כמו כן יעקב ראשון [היה], ראשון לשלמות, "קדש ישראל לה' ראשית תבואתה". שהיה מטתו שלימה, מה שאין כן באברהם, שיצא ממנו ישמעאל ובני קטורה שהם סיגי הכסף, ואדם שיצא ממנו קין, ונח שיצא ממנו חם, וינחק שיצא ממנו עשו, סיגי הזהב. אבל יעקב מיטתו שלימה הוא, ועל זה בו בחר ה' מכל העמים, שנאמר "כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו", ונאמר "כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו".
ע"כ סתרי תורה:	

²⁰⁰ עי' הק' עמק המלך: אברהם אבינו עליו השלום עשה ספר יצירה שכחו פירושו, וחזר רבי עקיבא עליו השלום ויסדו, וזהו שאמרו חז"ל "והן הן תרומות מידותיו של רבי עקיבא" (גיטין סז ע"א). ועיי"ש ש"ה פל"ב: קודם שבא ביעקב בא בחנוך, ולזה חנוך כשבא בעולם הזה הגשמי, נכנס בגוף ונפש לגן עדן ואכל מעץ החיים, ומצא בתוך האילן ספר רזיאל ולקחו ועיין בו, וממנו חבר ספר אחד הנקרא ספרא דחנוך. והיינו דכתיב, "ויתהלך חנוך את האלהים" (בראשית ה כב), כלומר שהלך בגן עדן וחזר בעולם הזה (עי' זהר ח"ב רעז ע"ב).

²⁰¹ דע כי כאשר אכל אדה"ר מעץ הדעת טוב ורע, גרם שנתקלל ל"ט קללות. עשרה לו, ועשרה לחוה, ועשרה לנחש, וט' לארץ, כמחז"ל. והם כמנין מלקות שהוא ל"ט, והוא כי נתבטל ממנו ט"ל אורות שיוורדים מא"א, כמו שידעת על פ' (ישעיה כ"ו י"ט) כי טל אורות טליך, ועתה נתבטלו וחזרו האורות למעלה, וכח הקליפה היתה גוברת ועולה ומשטנת ויורדת ומקטרגת. וז"ס מ"ש הפ' (תהלים קמ"א ז') כמו פולח ובוקע בארץ וגו', והיה העולם הולך ומתמוטט הולך וחרב, ולא היה כח בשום אדם לעמוד על בוריו לעבוד את ה' אלהיו בלבבו הטוב, והיה העולם נחרב, עד שהקב"ה ברחמיו הפשוטים גזר אומר לרחם על בריותיו, ויצא גזע צדק אברהם ע"ה שהוא הכיר את בוראו, ואז התחיל העולם להתקן. ובהיות שכח הקליפה אז היתה גוברת, לא היה יכול אברהם לתקנה לגמרי לכן יצא ממנו ישמעאל, ואח"כ קם יצחק אבינו מצד הטהרה והקדושה מצד אברהם, והיה הולך גם הוא ומתקן לקליפות, ולא יכול לעקורם לגמרי, ויצא ממנו עשו, עד שבא יעקב אבינו ע"ה, ותיקן העולם לגמרי כל מה שהחריב אדה"ר. ואמר מפני מה העולם מתמוטט, בשביל הקללות, אני מביא במקום ל"ט קללות ט"ל ברכות. ולכן נאמר לו (בראשית כ"ז כ"ח) ויתן לך האלהים מט"ל השמים, וחזרו הט"ל אורות למעלה מכח הברכות, להאיר למטה, וכו' ונמצא שנתקן הכל ע"י יעקב, וזמ"ש רז"ל שופריה דיעקב מעין שופריה דאדם, לרמוז למ"ש (ספר הליקוטים - פרשת תולדות - פרק כח).